

Deze film is beschikbaar gesteld door het KITLV, uitsluitend op voorwaarde dat noch het geheel noch delen worden gereproduceerd zonder toestemming van het KITLV. Dit behoudt zich het recht voor een vergoeding te berekenen voor reproductie. Indien op het originele materiaal auteursrecht rust, dient men voor reproductiedoeleinden eveneens toestemming te vragen aan de houders van dit auteursrecht.

Toestemming voor reproductie dient men schriftelijk aan te vragen.

This film is supplied by the KITLV only on condition that neither it nor part of it is further reproduced without first obtaining the permission of the KITLV which reserves the right to make a charge for such reproduction. If the material filmed is itself in copyright, the permission of the owners of that copyright will also be required for such reproduction. Application for permission to reproduce should be made in writing, giving details of the proposed reproduction.

SIGNATUUR MICROVORM:

*SHELF NUMBER
MICROFORM:*

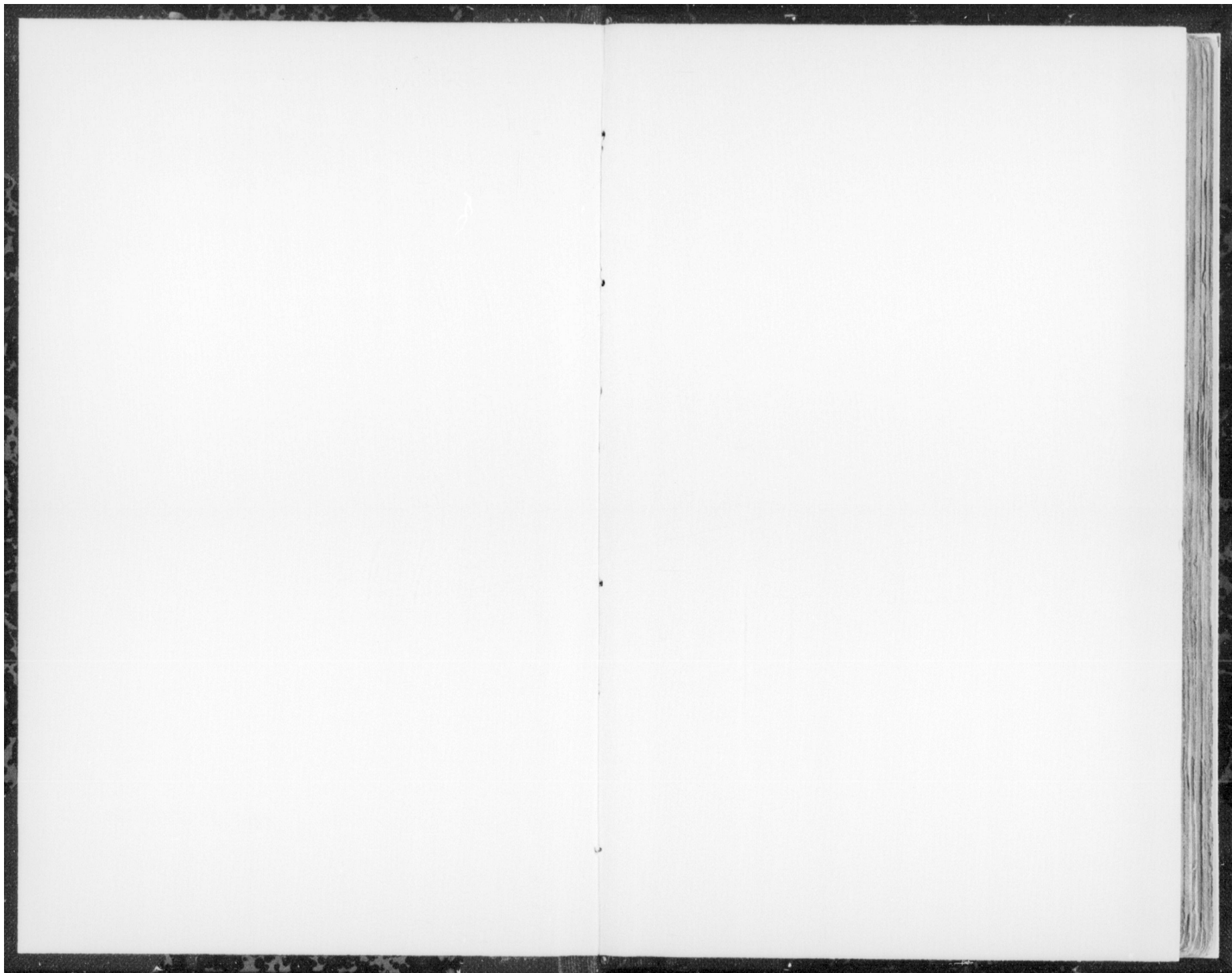
M META 0651

BIBLIOTHEEK KITLV

0124 8077

061 274 852

RESTAURATIE 1995

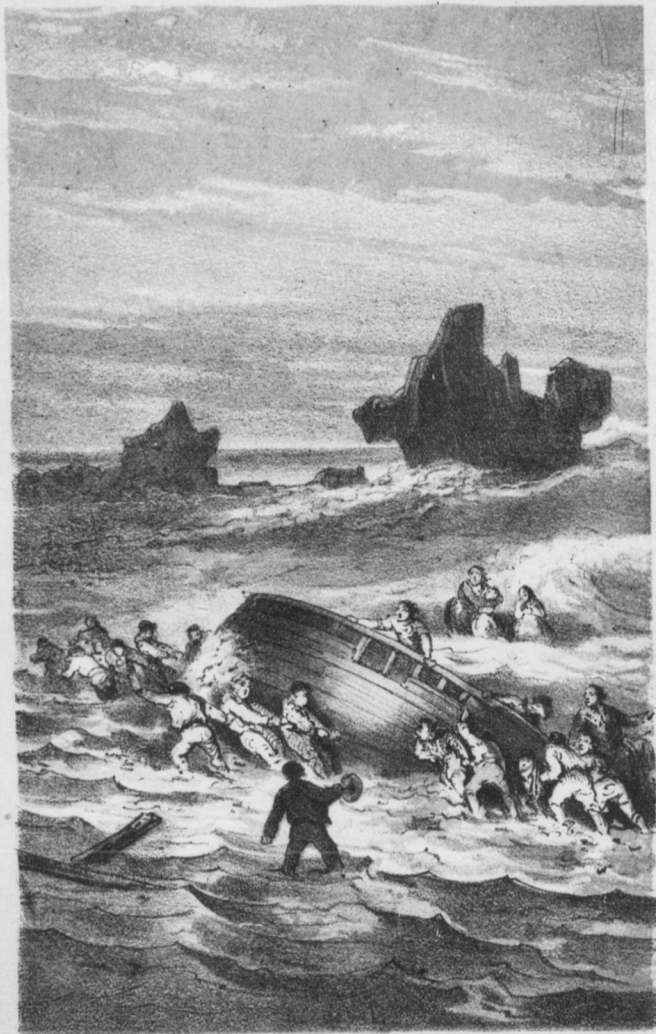

(ca. 1875)

ook v. Indische
interesse

kompl. met de 16
Kleven litho's

terwijl de werklieden zich als het ware aan hun werk vastklampten.

CC-2155-N

DE SCHIPBREUKELINGEN VAN DE LUCIPARA

EN ANDERE HOOGST BELANGRIJKE

ZEE- EN LANDAVONTUREN.

NAAR HET FRANSCH VAN F. DENIS EN V. CHAUVIN

DOOR

S. J. VAN DEN BERGH.

Met 16 gekleurde plaatjes.

LEIDEN,
D. NOOTHOVEN VAN GOOR.

[1863]

FRANCOIS DE HEER
FRANCOIS DE HEER

DE SCHIPBREUKELINGEN VAN DE LUCIPARA'S.

VERHAAL VAN F. A. DE STUERS.

1837. [= 1837]

De koraalrots van Lucipara is niet ver verwijderd van een der vruchtbaarste eilanden van den Indischen Archipel en van allen plantengroei verstoken. Deze rots, die daar geplant schijnt te zijn, om, zoo als een oud matroos zich uitdrukte, de schepen in tweeën te splijten, is getuige geweest van eene noodlotige schipbreuk en eene verhevene zelfopoffering.

In 1837 vertrok Ridder DE STUERS, luitenant-kolonel in Nederlandsche dienst, met zijne familie op eene stoomboot van Sourabaya. Zijne jeugdige echtgenoot was in blijde verwachting; het oudste zijner kinderen telde nauwelijks acht jaren. Het inschepen, in het gezelschap van kloeke soldaten, was zeer vrolijk toegegaan; de boot was naar Amboina, een eiland beroemd om zijn verrukkelijk geboomte, waaraan de kruidnagel groeit, bestemd; het was een overtocht van slechts weinige dagen. Den 26sten April vertrok de boot en de overste dacht dus den 6^{den} Mei op het fraaije eiland aan wal te stappen, waar de heerlijkste geuren den inwoner verkwikken.

De Schipbreukelingen van de Lucipara's.

Men was reeds het eiland Burn voorbij gevaren, ook wel het Vurige eiland genaamd; het was nacht toen drie snel achtereen herhaalde schokken van het vaartuig den reiziger verkondigden, dat het aan den grond was geraakt. De kapitein had slecht gestuurd; hij had naar het westen aangehouden in de meening dat de stroom hem te veel oostelijk gedreven had. De boot was als aan de klip vastgenageld en bewoog zich niet meer. De machine werkte, ofschoon het vaartuig vóór- noch achteruit kon, nog altijd door; het geraas der raderen, gepaard met het vreeselijk loeijen der baren maakte het in de eerste oogenblikken mogelijk het onheil voor de vrouwen te verbergen. De kapitein was wanhopend over het verlies van zijn prachtig vaartuig; hij keek naar de lucht en naar de branding en was als het ware geheel uit het veld geslagen; in weinige oogenblikken was het lot van de boot dan ook niet langer twijfelachtig; zij kon uit elkander slaan vóór dat iemand het rotsplat had bereikt, dat door talrijke koraalrotsen omringd was.

De overste DE STUERS was de eenige, die begreep wat er gedaan moest worden; in de eerste plaats moest het gevaar voor de vrouwen verborgen en den mannen belet worden zich aan sterken drank te buiten te gaan; alles hing af van den spoed, dien men zou aanwenden tot het nemen dezer beide voorzorgen. De eerste zorg van den kolonel was zich meester te maken van de sleutels van dat gedeelte der kombuis, waar, zoo als hij zeide, zijne likeuren en die van den kommandant des vaartuigs aanwezig waren.

Eerst bij het aanbreken van den dag ging hij zijne

vrouw van het gebeurde kennis geven; hij bragt hare kinderen op het dek, en terwijl hij haar het gevaar, waarin zij verkeerden, mededeelde, wekte hij de hoop van gered te worden, in haar op. Men zag steeds op eenigen afstand een klein rotsplat, waartegen de branding kookte, doch dat voor de golven onbereikbaar was. MEVROUW DE STUERS, de even kloeke als vastberaden vrouw, was niet alleen; zij had nog twee reisgenooten bij zich, wier bestemming evenzeer naar Amboina was, mevrouw VEEKMANS EN VAN SPREEUWENBURG; behalve deze waren er nog een jonge kamenier en vier kinderen aan boord.

Men stelle zich, zoo mogelijk, den toestand van den kolonel voor, toen deze zwakke vrouwen, zonder een woord te spreken, zich in de sloep begaven om de branding door te breken en het eenige stuk rots, waarop men zou kunnen gered worden, te bereiken!

Het vaartuig werkte zich gelukkig door de branding, maar weldra begon het zelf op een schrikbarende wijze te stooten. Er viel niet te aarzelen; ieder der ruwe zeelieden die met zulk een uitstekenden moed de riemen hadden gevoerd, greep een der kinderen en liep regelregt, in spijt van de schuimende wateren, op de reddingbiedende rots toe. Dit schonk der jonge moeder moed; mevrouw DE STUERS, door twee matrozen ondersteund, worstelde zich met kloekmoedigen stap door de baren, die met woest geweld op het koraal braken, maar hare oogen waren onophoudelijk op den schat gevestigd, die daar voor haar uit werd gedragen. Op deze wijze moest men een half uur voortwerken, de voeten opgereten door het koraal, terwijl ieder dezer vrouwen dikwijls tot aan haar middel in het water

stond. Eindelijk gelukte het dit droevige rotsplat te bestijgen, dat voor het water onbereikbaar was.

Het eerste voorwerp dat de schipbreukelingen in het oog viel, was niet in staat hunne moedeloze harten op te beuren. Het hol van een Indisch vaartuig lag daar op een rots, en de vraag moest wel in hen opkomen of zij, die dit vaartuig bestuurd hadden, gered dan wel in de golven waren omgekomen.

Dit verongelukte vaartuig was echter voor de nieuwe gasten der Lucipara's van groot nut; met behulp der planken en enkele zeilen daarvan sloeg men spoedig een kleine hut voor de vrouwen en kinderen op. Van nu af was mevrouw DE STUERS op deze naakte, door de zon verkalkte, rots in veiligheid; maar weldra werd zij door een op de verschrikkingen der gevaren volgende kwelling bestormd; de man die zich zonder te aarzelen voor haar zou hebben opgeofferd, en die zich aan alles toewijdde, haar edelmoedige echtgenoot, was aan boord gebleven en moest daar zijn gezag laten gelden om de vrees en de angsten zijner lotgenooten te doen bedaren.

Een der gevolgen van een schipbreuk is het verbreken van alle militaire tucht; te midden van het algemeen gevaar en met een zekeren dood voor oogen, gevoelt men zich van alle verplichtingen ontslagen; maar wanneer een vastberaden man den hoogsten drang, die van den pligt, inroept, keert alles tot de orde terug en is alles gered. De matrozen en soldaten sloegen tot muitelij over, omdat het rantsoen, dat men aan boord van de stoomboot ging uitdeelen, hun onvoldoende voorkwam; eer hij zich van de magt ging bedienen, wist DE STUERS de overreding te

hulp te roepen. Aan die ruwe matrozen, alle evenwel met goeden wil bezield, die met een zekere onbeschoftheid het regt voor zich eischten om in eenige uren te verslinden wat hun leven gedurende verscheidene maanden zou kunnen rekken, toonde hij van verre die vrouwen, die onderworpen kinderen, aan wie het in het eerste oogenblik niet mogelijk was geweest het geringste voedsel te brengen; hij wees hen er op hoe zij, ofschoon zonder water, zonder levensmiddelen, zonder bescherming, toch bedaard en kalm bleven; voor zulke gemoederen waren de krachtige en welsprekende gebaren van den wakkeren kolonel voldoende; alle toorn werd uitgedoofd; iedere kwade begeerte onderdrukt; het gezicht eener onverschrokken moeder gaf eensklaps aan die kinder-menschen den moed weder.

Het was gelukt mevrouw DE STUERS te redden, maar men kon haar niet aan het knägen des hongers ter prooi laten; een moedig scheepsluitenant de heer RAUWS, belastte zich met de taak om, door eenige onderofficieren vergezeld, haar van leeftogt te gaan voorzien; maar eerst toen werd het duidelijk met hoe vele moeilijkheden het redden van de minste voorwerpen, in de stoomboot voorhanden, gepaard moest gaan.

De toestand der schipbreukelingen was verschrikkelijk: hunne redding hing geheel van het behoud van den voorraad, dien de boot bevatte, af en ieder oogenblik dreigde deze met hare geheele lading te vergaan. De als met koraalpunten bezaaide vlakke leverde geene enkele hulpbron op; ter naauwernood werden er in de twee eerste dagen eenige schildpadden gevonden. Het was onmogelijk met de ver-

anderlijke winden van dit jaargetijde Amboina te bereiken en daar de zeelieden deze dan zoo gevaarlijke streken kennen, en ze dus zorgvuldig vermijden, moest de hoop op het voorbij varen van een of ander schip geheel worden opgegeven.

Men beproefde echter eene sloep onder bevel van den eersten stuurman naar Amboina te zenden. Hij vertrok den volgenden Zondag, maar hetgeen men gevreesd had geschiedde; de bemanning toch moest, na den geheelen dag met tegenwind geworsteld te hebben, des avonds naar de wijkplaats der schipbreukelingen terug keeren.

Des Maandags beproefde men eene laatste en vruchteloze poging om de boot vlot te krijgen en men zag alzoo dat alle hoop van dien kant verloren was. Men moest zich er dus aan onderwerpen om het vaartuig te verlaten en de menschen met den voorraad van leeftogt naar de rots over te brengen; maar de uitvoering daarvan leverde weder nieuwe bezwaren op. De zee was des nachts slechts laag, en men moest over een rotsachtigen bodem tot op zijn middel door de golven waden, die menigeen omver wierpen. De overste deed de soldaten een keten vormen en ging, door een matroos ondersteund, de rij langs om hen man voor man aan te moedigen. Na verloop van een uur waren echter deze mannen geheel uitgeput van vermoeijenis, en hadden de meesten hun schoeisel verloren, waardoor een groot aantal aan de beenen gekwetst werd. Bij al deze bezwaren was het niet te verwonderen, dat verscheidene voorwerpen, die aan land gebragt werden, verloren gingen en zonder de inlandsche matrozen, die meer bedrevenheid bezaten om de onderzeesche rotspunten te

vermijden, zoude men al zeer weinig levensmiddelen behouden hebben.

Nadat menigen nacht met dit moeilijke werk doorgebracht was, gelukte het den schipbreukelingen zich eenige hulpmiddelen op hun eiland te verschaffen, zoo als wijn, ham, worst, bier, twee vaten meel, likeuren, boter, suiker, thee, enz. Ongelukkig waren echter de meest onontbeerlijke levensmiddelen zoo als rijst, brood en aardappelen beschadigd, of ontbraken geheel.

Daarenboven moesten er dagelijks honderd en veertig menschen gevoed worden, en de overste DE STUERS was dus verplicht hen op een zeer klein dagelijksch rantsoen te stellen en daarbij de grootst mogelijke orde te bewaren, ten einde hen, althans gedurende eenigen tijd, aan een smartelijken hongersnood te onttrekken. Twee passagiers bewaakten dag en nacht het magazijn van levensmiddelen; men verdeelde ze met de grootste spaarzaamheid, terwijl het regenwater met zorg moest worden opgevangen. De voorschriften waren voor allen zonder onderscheid dezelfde, en wanneer er appel geblazen werd voor de uitdeeling van levensmiddelen, zag men ieder op zijne beurt verschijnen, van den minsten soldaat tot mevrouw DE STUERS toe, (die in een ver gevorderden staat van zwangerschap verkeerde,) of haar jongste kind, een meisje van twee jaren, dat door een matroos gedragen werd. Deze volkomene gelijkheid deed de beste uitwerking en bragt veel tot handhaving der orde bij.

Evenwel kon men niet hopen op het voorbijvaren van schepen, die in dit jaargetijde deze streken niet bezochten, en de overste DE STUERS zag nu, in overeenstemming

DE SCHIPBREUKELINGEN VAN DE LUCIPARA'S.

met den kapitein LAMMLETH naar middelen om, die de redding zouden mogelijk maken. Men had nog twee sloepen, waarvan de eene in zeer goeden staat verkeerde. Men kwam overeen dat deze naar Delhi zoude gezonden worden om er een Indiaansch vaartuig af te halen, of, bij gebreke daarvan, een walvischvaarder uit de Zuidzee. Men bragt al het geld bijeen om degenen, die de sloep zouden ontmoeten, des te gemakkelijker over te halen een togt naar het verblijf der schipbreukelingen te doen ondernemen.

De sloep vertrok den 9^{den} Mei met fraai weder, het bevel er over was opgedragen aan den luitenant RAUWS, bijgestaan door den eersten stuurman MULLER. Twee dagen daarna werd zij ter hoogte van het eiland Vetter prijs gemaakt door de zeeroovers van Mogendano en de bemanning herkreeg den 16^{den} Julij hare vrijheid, met uitzondering van de vier Javaansche roeijers, die de roovers niet wilden vrijlaten.

Inmiddels had de overste DE STUERS nog eene andere poging aangewend: hij had namelijk in alle rigtingen vloten afgezonden, die van een gedeelte van een Nederlandschen wimpel waren voorzien, waarop zich eene goed gekurkte flesch bevond, die, zoowel in het Nederlandsch als in het Maleisch, het verhaal bevatte van de schipbreuk, met belofte van goede belooning voor hen, die de ongelukkigen te hulp zouden snellen.

De kleine dagelijksche rations waren echter verre van toereikende voor de behoeften, zoodat ieder zijn best deed door middel van de vischvangst zich eenig meerder voedsel te verschaffen. Op deze wijze gelukte het den schipbreu-

"zijn lijk werd aan eene plank bevestigd."

kelingen groote oesters, zeekrabben, zwarte tripang, eenige schildpadden en somtijds ook zeepaling magtig te worden; hetwelk vooral het geval was met de Indianen, die de ontberingen daarenboven veel beter doorstonden dan de Europeanen.

Den 14^{den} Mei stierf een matroos ten gevolge der groote vermoeijenissen; zijn lijk werd aan eene plank bevestigd, die door de zee werd meêgevoerd. Den volgenden dag deed de overste zijne paarden slagten, die hij tot nog toe had kunnen behouden en ondanks hunne buitengewone magerheid leverden zij nog een kostelijk voedsel op; een gedeelte van hun vleesch werd gerookt en gezouten. Den 18^{den} Mei sloeg de boot, ten gevolge der hevige branding, uit elkaar en werd met alles wat zij bevatte door de zee verzwolgen. Een groot aantal planken had men er echter te voren reeds uitgehaald. De honger was niet de eenige plaag der schipbreukelingen; zij waren door de hevige zonnestrallen verbrand op deze eenzame rots, waarvan slechts de hoogste top voortdurend voor het water beveiligd was. De hut van den overste DE STUERS hoog een, lang vier en breed derde halve el, diende dertien personen tot verblijfplaats. Onder deze vreeselijke omstandigheden gaven zelfs de vrouwen, en meer bijzonder mevrouwen DE STUERS en VAN SPREEUWENBURG, blijken van grooten moed en zelfopoffering.

Den 22sten Mei besloten de heeren VAN SPREEUWENBURG, de geleider der artillerie DERKS en de stuurman KASH met de kleine en eenig overgeblevene sloep een ontdekkings-
te ondernemen naar vijf eilandjes, die men in de

rigting van het westen bespeurd had. Zij slaagden op deze gevaarlijke reis, te midden der branding, naar wensch en bragten eenige bladeren, wilde bloemen en zwarte kokosnoten mede.

De goede uitslag van dit togje hergaf den schipbreukelingen eenige hoop en zij vroegen gemeenschappelijk verlof aan den overste DE STUERS om de sloep nog eenmaal naar Amboina af te zenden. Den stuurman KASH werd het bevel opgedragen. Ondanks de weinige kans van slagen, dien men ten gevolge van tegenwind kon verwachten, meende de overste zich niet tegen den algemeen geuiten wensch te moeten verzetten. Hij liet de zijden van het vaartuig ophoogen, en zij werden zoo goed mogelijk gekoperd; ieder man moest een papier met zich nemen, waarop, in het Maleisch zoowel als in het Nederlandsch, hulp gevraagd en de plaats des onheils aangewezen werd; in den morgen van den 26sten Mei ging de sloep onder zeil.

Den volgenden dag vertoonde zich een schip in het westen aan den horizon. Men seinde onmiddellijk en ontstak hier en daar vuren, zonder dat dit opgemerkt scheen te worden, want des nachts verdween het vaartuig geheel. De overste DE STUERS deed nu een vlot vervaardigen, waaraan met ijver gearheid werd; het was hunne laatste poging tot redding. Zij zoude evenwel blijken overbodig te zijn, want ten drie ure in den morgen van den 7^{den} Junij bemerkte men eene brik, die haren koers naar de klip rigtte; drie kort op elkaar volgende kanonschoten kondigden den schipbreukelingen aan dat zij door de brik opgemerkt waren. Gerustgesteld omtrent het lot van hen

"Van vischgraten had zij zich uitnemende hengels weten te maken."

die aan zijne zorg waren toevertrouwd en die hem hulp en middelen vroegen om hunne aanstaande redding te vieren, had de overste een dubbel rantsoen rijst en wijn doen uitreiken. Van toen af was de vreugde onder deze ongelukkigen teruggekeerd en gedurende den geheelen nacht deden zich om de twee uren de salutschoten der brik hooren, die heen en weër voer om zich niet van de klip te verwijderen.

Toen de dag was aangebroken, zond de brik eene sloep naar de klip en nader gekomen bemerkte men er den stuurman KASH op. Deze onverschokken zeeman had in vijf dagen en even zoo veel nachten het geluk gehad Amboina te bereiken en onmiddellijk daarna was de oorlogsbrik *de Nautilus* naar de Lucipara's vertrokken.

Daar de zee dezen dag te onstuimig was, stelde men de inscheping tot den volgenden dag uit, want men kon niet hopen haar dezen dag zonder groote moeite en gevaren ten uitvoer te brengen. De overste DE STUERS bragt honderd vijf-en-veertig loten in gereedheid, ten einde elk zich volgens zijn nummer met de grootste orde zoude inschepen. Des namiddags verscheen er nog een schip: het was *de Erich*, die men, bij ontstentenis van een oorlogsvaartuig, tot dit doel had gehuurd.

Deze voor velen zoo gelukkige dag werd echter nog door een ramp gekenmerkt; de machinist MOSSELMAN overleed na reeds eenige weken lijdende te zijn geweest. Den volgenden dag, den 9^{den} Junij, zonden *de Erich* en *de Nautilus* hunne sloepen naar het rif. De vrouwen, kinderen en passagiers vertrokken het eerst; vervolgens

werden de zieken overgebracht. Ofschoon de zee minder onstuiming was dan den vorigen dag, ging de inschepping met groote moeilijkheden vergezeld; dikwerf dreigden de sloepen om te slaan door de werking van het roer en de losgerukte zeilen wierpen menigeen ter neder, die bedwelmd en onthutst zonder de hulp van een krachtigen arm zeker eene prooi der golven zoude geworden zijn. Midden op den dag moest men het overbrengen zelfs eenigen tijd staken, daar de vloed het sturen met het roer onmogelijk maakte. Dank zij den overste DE STUERS, had men door de orde die hij gedurende den overtocht onderhield, slechts het verlies van één enkel man te betreuren; het was een Javaansch matroos.

Des avonds ten 5 ure waren nog op de rots aanwezig de overste DE STUERS, de ingenieur VAN DER DUSSEN, de kommandant LAMMLETH, de sergeant majoor der infanterie SCHAUB en twee matrozen. De sloep van den *Nautilus* kwam om hen te halen, maar de wind werd heviger en de zee werd zoo onstuimig, dat de sloep naar den *Nautilus* moest terugkeeren. Den 10^{den} was de branding zoo sterk, dat men het rif niet durfde naderen; maar ofschoon de overtocht nog altijd gevaarlijk was werd zij den 11^{den} volbragt. De tweede stuurman van den *Erich* waagde met eene sterke sloep eene laatste poging en slaagde er in de zes laatste ongelukkigen aan boord van den *Nautilus* over te brengen. Zij hadden zeven en dertig dagen op de rots doorgebracht. De twee schepen gingen dadelijk onder zeil en bereikten den volgenden dag Amboina, waar zij het voorwerp van de nauwlettendste zorg waren. Twee dagen later nam de overste DE STUERS het bevel als

die tot den ruwsten arbeid verplicht waren, het instinct der toewijding deed haar alles volvoeren; het is deze aangeboren deugd der vrouw, die haar inderdaad zoo groot maakt en boven hen, die niet weten te sterven, verheft; zij zegevieren te eeniger tijd, en zij, die meesters, rusten maanden achtereen uit; maar zij, de arme vrouw, moet duizenderlei eischen, die elkander onophoudelijk opvolgen, weten te overwinnen en als het noodig is, even moedig weten te sterven.

Wij kennen den naam van deze vrouw niet; zij was van een te nederig geslacht; men heeft ons dien niet genoemd. Zij zal eenvoudig de Indiaansche heeten. Haar in de eenzaamheid doorgestaan lijden is ons des te beter bekend.

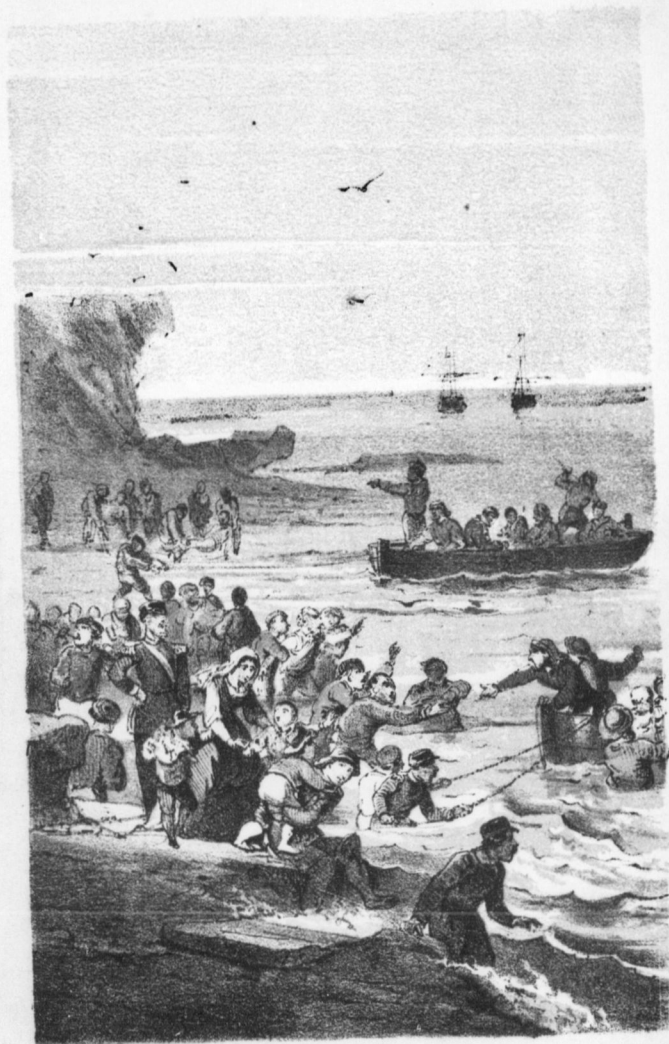
In 1855, hield zich een Amerikaan van Santa-Barbara, GEORGE NIEDEVER genaamd, terwijl hij in het gezigt der kust joeg, zich te San-Nicolas op. Het verraste hem toen zeer op een dier kleine naburige eilanden, die men meende dat door niemand bewoond werden, eene vrouw te ontdekken. Hij ging op haar af, en bevond zich in de tegenwoordigheid eener Indiane van ongeveer zestig jaren, die inderdaad een ROBINSON van het vrouwelijke geslacht was, en die op dit tegenover en slechts weinige mijlen van Santa-Barbara gelegen eilandje alleen, en door ieder verlaten, reeds achttien jaren had doorgebracht.

Deze vrouw, die zich aan boord van een voor het eiland geankerden schooner had bevonden, was naar land gegaan om hare kinderen te zoeken. Gedurende hare afwezigheid had een opkomende storm het vaartuig genoodzaakt het ruime sop te kiezen. Drie maanden later keerde de schoo-

ner terug; eenige mannen gingen aan land met het doel om de Indiaansche met zich te nemen. Zij doorliepen het eiland, vonden overal hare voetsporen, maar haar zelve niet. In de vooronderstelling dat zij de eene of andere gelegenheid had gevonden om zich uit haar eenzamen toestand te redden, vertrokken zij, zonder zich verder over haar te bekommeren. De Indiane, die van haar kant hen evenmin had gezien, bleef dus zonder eenige hulpmiddelen verlaten achter; maar haar vernuftige geest wist het middel uit te vinden om in hare behoeften te voorzien.

Zij vervaardigde kleederen voor zich van beestenvellen en toen NIEDEVER haar zag, hield zij zich met het schoonmaken van sommigen, als ook van vogelveeren, bezig. Van vischgraten had zij zich uitnemende hengels weten te maken. Haar voedsel bestond uit wortels, hoofdzakelijk die soort, welke de Indianen komkommers heeten en die zij in overvloed had; daarbij voegde zij de opbrengst van haar vischvangst. Van oude spijkers, die zij op het strand had gevonden, maakte zij vischangels en bevestigde die aan uit vezels van walvischspezen vervaardigde lijnen. Met uitzondering der oogenblikken waarin de herinnering aan de haren haar overmeesterde, had zij zich volkomen aan dezen eenzamen toestand gewend, en gevoelde zich bijna te vreden op dat eiland, waarvan zij de gebiedster en koningin was. Zij stemde er echter in toe om NIEDEVER te volgen, die haar naar Santa-Barbara bragt en haar aan hare familie teruggaf.

Ging de inschepping met groote moeijelijheden vergezeld.

DE SCHIPBREUKELINGEN VAN DE LUCIPARA'S.

militaire gezagvoeder der Molukken in handen en deed aan het Nederlandsche gouvernement schriftelijk verslag van het noodlottig ongeval, dat hem bij de Lucipara's was overkomen. Aan dit officiele stuk, hebben wij de hier vermelde bijzonderheden ontleend.

DE INDIANE VAN SANTA-BARBARA.

1855.

Zie hier een arm schepsel, dat tot een geheel ander menschenras dan het onze behoort, en dat door de gevaren, aan het leven der wilden verbonden, tot een leven van afzondering geleid werd. Zij heeft niets anders gezien dan de bosschen en de de groote stroomen; zij heeft nooit geweten welke hulpbronnen de bevolkte steden bevatten, waar de nijverheid over het algemeen in de plaats der liefdadigheid treedt. Zij zal ongetwijfeld minder te lijden hebben van de afwisselingen van het klimaat, van de bezwaren waarmede het eenzame leven verbonden is, van de beurtelings haar deel zijnde overvloed en ontbering; zedelijk zal zij minder lijden nu zij ziet dat ze zoo verlaten is. Arme, in hare gewaarwordingen beperkte ziel, wier geestelijk leven zich voeden moest met de denkbeelden dergenen die haar omringden, zal zij voortaan, wees dies zeker, niet anders leven dan door de hoop op dien grooten Geest, die voor haar op de wateren zweeft en over haar in de bosschen waakt.

Helaas! dat zij de zorgen en moeiten van het huiselijk leven, altijd zoo zwaar bij de Indianen, niet had gekend! Zij heeft alleen maar om zich zelve te denken, zij die alleen om anderen dacht, en het is deze behoefte aan gedurige bekommelingen waardoor ieder oogenblik haars levens werd gekenmerkt en die haar nu en dan in verbijstering brengt. Wij hebben een aantal vrouwelijke Indianen gezien

"mevr. DE STUERS, door twee matrozen ondersteund."

MEVROUW ADELINE WILSON.

1855.

Ik ben den 12^{den} Junij 1857, te Alton geboren, en dus in mijn zeventiende jaar.

Ik was ongeveer acht jaren oud toen mijne familie Alton verliet, om zich nabij Parijs, een klein stadje van de provincie Lemart, in Texas, te vestigen. Na verloop van eenigen tijd verloor ik mijn vader en moeder door den dood, die hen een dag na elkander wegnam en hunne zes kinderen tot weezen maakte. Wij werden door burenen op het hartelijkst opgenomen, en, dank zij hunne zorgen, vond ik bij hen al het noodige tot den dag, waarop ik met den heer JAMES WILSON, een jong pachter van het canton, en eigenaar van een kleine hoeve, in den echt trad. Toen wij den eersten Januarij 1850 huwden, was mijn echtgenoot negentien jaar, terwijl ik nog geen zestien telde.

Wij hadden hooren zeggen dat men in Californië in een oogenblik rijk werd; dit bragt ons op het denkbeeld in dat land ons geluk te gaan beproeven. Mijn echtgenoot

Mevrouw Adeline Wilson.

verkocht onze bezittingen, en na het maken van de noodige toebereidselen, voegden wij ons bij een hoop landverhuizers, uit vijf-en-twintig mannen, twaalf vrouwen en een groot aantal kinderen bestaande. Onze aller bagaadje bevond zich op twee-en-twintig wagens. De heer HENRY HIRKMANN was het hoofd van het geheele gezelschap. Den 6^{den} April laatstleden verlieten wij Thent County, en sloegen den weg naar de stad El-Paso in.

Daar mijn echtgenoot eenig verschil met onze reismakkers gehad had, besloot hij te El-Paso te blijven en hier de aankomst van een anderen troep landverhuizers af te wachten. Ongelukkiglijk werden wij in die stad op een laaghartige wijze door de Mexicanen bestolen, en waren wij verplicht ons plan om naar Californië te gaan, op te geven; wij besloten dus met het weinige geld, dat wij hadden overgehouden, naar Texas terug te keeren.

Wij vertrokken, en reeds den eersten dag na ons vertrek, vielen mijn echtgenoot en mijn schoonvader, die zich een weinig van ons reisgezelschap verwijderd hadden, in handen der Indianen. Van dat oogenblik af heb ik hen niet weergezien. Ik vrees dat zij vermoord zijn geworden. Daar ik het niet durfde wagen om zonder beschermer de lange reis, die ik had af te leggen, te ondernemen, keerde ik naar El-Paso terug en bleef daar tot den 8sten September. Op dat tijdstip sloeg ik den weg naar Texas in, vergezeld door mijne drie jonge schoonbroeders en in gezelschap van vijf Amerikanen en een Mexicaan.

Het grootste gedeelte der reis werd gelukkig volbragt; wij trokken steeds verder en meenden dat wij reeds be-

houden waren, want sedert ons vertrek hadden wij geen enkelen Indiaan ontmoet. Wij waren de grenzen van Texas genaderd, toen iemand der onzen met drie ossen op den loop ging, die aan een onzer reismakkers, den heer HART, toebehoorden. De heer HART zette den dief achterna, terwijl hij den oudsten mijner schoonbroeders, een jongen van veertien jaar, met zich nam. De Amerikanen voegden zich bij hem; men liet mij de reis met de beide andere knapen en den Mexicaan voortzetten. Wij bevonden ons toen slechts op drie dagreizen afstand van den militairen post van den berg Fantôme, en wij konden het er voor houden dat wij alle gevaar te boven waren.

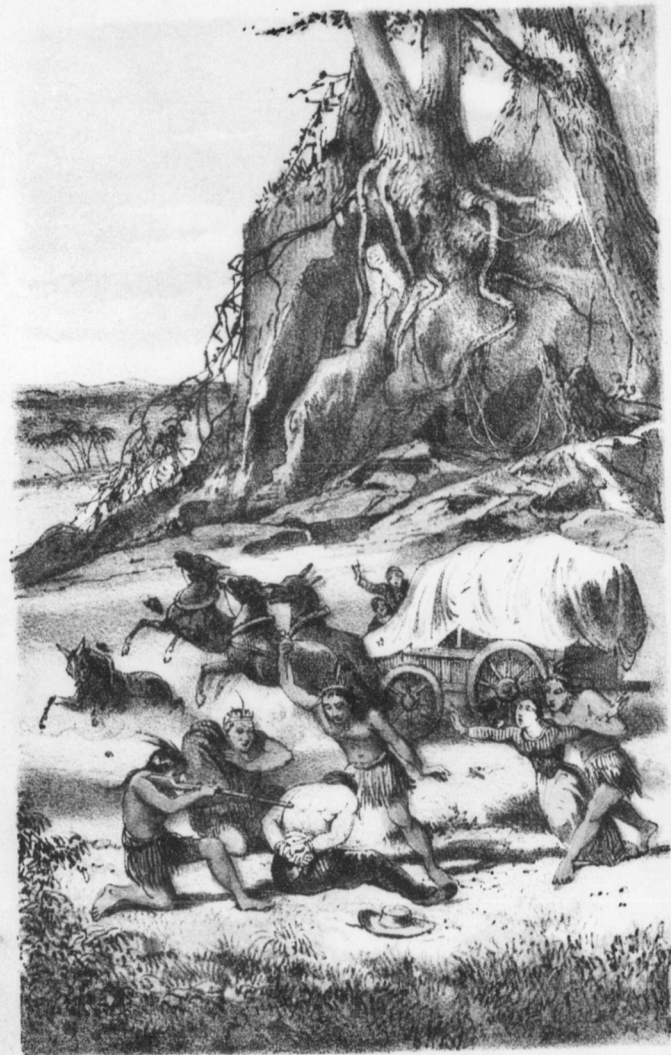
Tegen den middag van den volgenden dag, werden wij eensklaps, terwijl wij op weg waren, door twee Comancha-Indianen, in het front en door twee in den rug aangevallen. Dit gezigt deed ons niet weinig ontstellen; de Mexicaan sprong uit den wagen en ging de Indianen te gemoet ten einde te trachten hunne vriendschap te winnen. Onze, door het krijgsgeschreeuw der Indianen verschrikte, muilezels vlogen uit het spoor en zetten het op een hollen. Ongelukkiglijk struikelde er een waardoor de anderen tot stilstaan gedwongen werden. De Indianen konden ons toen naderen en bevalen den Mexicaan dat hij ze van den wagen zou afspannen. Opdat oogenblik stapte ik van den wagen aan een doodsangst ter prooi, die zich gemakkelijker laat denken dan beschrijven.

Nadat men de muilezels van den wagen had losgespannen, beroofden de Indianen den Mexicaan van zijne kleederen, bonden hem de handen op den rug en deden hem

op den grond neêrknielen. Een der Indianen trad van achteren op hem toe en schoot een geweer op hem af, terwijl een ander hem met een mes een aantal wonden toebragt. De ongelukkige viel terstond, en nog voor dat hij geheel den adem had uitgeblazen, werd hij gescalpeerd, zijn hersenpan in zijn eigen hoed geplaatst, die door een zijner moordenaars op het hoofd gezet werd. Bij het zien van dat afschuwelijke tooneel werd ik door afgrijzen overmeesterd en stelde ik mij niets anders voor dan dat men ook mij om hals zou brengen; maar de Indianen, verzekerd dat zij nu geen verderen tegenstand te duchten hadden, hielden zich alleen met het wegvoeren van hun buit bezig.

Zij bevalen ons de muilezels te bestijgen en hen te volgen, terwijl zij hunne rigting noordwaarts namen. Toen de zon onderging hielden zij halt om hun kamp voor den nacht op te slaan; daar werd toen de buit, die in dekens, kleederen, levensmiddelen en een kleine som gelds, welke ik bij mij had, bestond, onder de Indianen verdeeld. Ik werd bijna van al mijne kleederen beroofd; hetgeen men mij liet was naauwelijks in staat mij te dekken. Mijne jeugdige schoonbroeders, de een twaalf, de andere tien jaren oud, werden ieder door een verschillenden meester genomen, terwijl ik aan een derde ten deel viel. Ik moet hier opteekenen dat een onzer roovers een Mexicaan was, dien de Indianen, toen hij nog een kind was, met zich hadden gevoerd; die Mexicaan was tot een bijna even wilden staat vervallen als de Indianen zelve. Het hoofdhaar van onzen op zulk een afschuwelijke wijze omgebragten reisgenoot werd op stokken uitgespannen en voor

" Een der Indianen trad van achteren op hem toe "

het vuur gedroogd; men gaf ons eenige stukken van onzen eigen leeftogt tot avondeten waarna, ten einde te zorgen dat hun nachtrust niet gestoord werd, de Indianen ons de armen bonden en bevalen ons tussehen twee hunner neder te leggen. Men begrijpt ligtelijk dat ik geen oog sloot, daar ik gedurig door het denkbeeld dat men ook mij zou vermoorden, gefolterd werd.

Den volgenden morgen werden mijne beide schoonbroeders in Indianen herschepen; men beschilderde hun het gelaat, knipte en vlocht hun haar op de wijze der Indianen, voorzag hen vervolgens van boog en pijlen, terwijl men hun ieder een paard te bestijgen gaf. Het scheen dat zij zich niet tegen het aannemen van hunne nieuwe levenswijze verzetten, en dat was waarschijnlijk de oorzaak dat zij zonder eenige wreedheid door de Indianen behandeld werden. Wat mij betreft, men vond goed mij van mijn haar, dat vrij mooi en lang was, te ontdoen. Het was een vreeselijk gezigt voor mij te moeten zien dat dit mijn haar het hoofd van den wreedden hoofdman der wilden ten sieraad moest strekken, daargelaten nog dat ik vrij wat leed door mij op deze wijze aan de zonnestralen te zien blootgesteld.

Onze reis werd steeds voortgezet en gedurende twaalf dagen hadden wij geen enkele ontmoeting. Op den twaalfden dag voegden zich twee andere Indianen en een vrouw bij ons; dat zijn de eenige die ik tot op den dag mijner vlugt heb gezien. Vóór deze ontmoeting was ik aan vrij wat slechte behandelingen ter prooi geweest, maar van dat oogenblik af werd mijn lijden in de hoogste mate ondragelijk. De Indiaansche vrouw, van wie ik hoop had

13

eenig medelijden te zullen ondervinden, werd integendeel de oorzaak van de nieuwe wreedheid, waaraan ik werd blootgesteld.

Mijn paard werd mij ontnomen, en ik werd gedwongen een ongedresseerden muilezel te bestijgen, die zelfs geen toom had. Ik had een zadel, maar dit werd mij evenwel ontnomen. De muilezel, dien ik op geenerlei wijze besturen kon, trachtte ieder oogenblik mij over den kop te smijten en om het dier nog onhandelbaarder te maken, schepte de hoofdman der wilden er een helsch genoeg in het hoofdhaar van den verslagen Mexicaan telkens langs zijne oogen heen en weder te bewegen. Het wilde, op deze wijze geprikkelde dier begon dan geweldig te steigeren, en maakte zoo lang zulke vreeselijke sprongen, tot het mij eindelijk had afgeworpen. Zoo werd ik iederen dag vijf of zes maal ter aarde gesmeten; en eens zelfs deed ik zulk een geweldigen val dat ik verscheidene uren roerloos op den grond liggen bleef. De Indianen smaakten geen gering genoeg mij dus te zien nederstorten, en hun afschuwelijk gelach vermeerde daarboven mijn lijden nog meer.

Wanneer mijne pijnlijke kneuzingen mij beletten den onwilligen muilezel haastig te bestijgen, sloegen zij mij met hunne zweepen of de kolven van hun geweer, en hunne slagen vielen op mijne ter naauwernood met eenige lompen bedekte leden. De vrouw, die inderdaad nog wreeder dan de mannen was, trof mij dikwijls met de punt eener lans. Door den toestand, waarin ik mij bevond, werden deze afzigtelijke handelingen voor mij nog te vreeselijker; ik was toch verscheidene maanden zwanger en met iede-

ren val van den muilezel was mijn leven in het grootste gevaar. De indianen hadden dezen toestand opgemerkt, maar zelfs hierdoor werden zij niet gestemd mij het geringste medelijden te betoonen.

Iederen avond als men in het kamp was aangekomen, werd ik als slavin voor het zwaarste werk gebezigd, men deed mij logge stukken hout op mijn rug aandragen, en daar ik ter naauwernood gekleed was, werd mijn vleesch door dit hout zoo verscheurd, dat het bloed dikwijls op den grond vloede. Men had mij de zorg voor de beesten opgedragen, en den morgen, vóór het opbreken van het kamp moest ik ze allemaal ophalen, om de reis voort te zetten. Als het gebeurde dat een dezer dieren, onwilliger dan de anderen, mij ontsnapte eer wij den togt weër begonnen waren, had ik allerhande moeite om het weder te midden der struiken op te vangen, waaraan vaak een deel van mijne schamele kleeding bleef hangen, en bij mijn terugkeer werd ik, tot straf voor mijne onhandigheid, met slagen overladen.

Soms gebeurde het dat de vermoedjenis en de door mijne wonden veroorzaakte pijnen mij beletten de mij gegeven bevelen met de vereischte vlugheid uit te voeren; dan werd ik gegeeseld tot dat het vel mij van het ligchaam werd gescheurd, en wierp men mij van alle kanten met steenen, groot genoeg om mij te verpletteren, of werd ik ter aarde geworpen en met voeten getreden door den onmenschelijken hoofdman, die er naar scheen te verlangen om mij te verscheuren. Dikwijls werd hij in zulk een mate door zijn woede vervoerd, dat hij de beesten aandreef over mijn ligchaam heen te loopen. Gelukkig

voor mij vermeden de paarden, uit een natuurlijke aandrif, op een menschelijk ligchaam, dat zij op den grond zagen liggen, te trappen.

Boven en behalve al deze ellenden ondervond ik nog dikwijls de pijnigingen des hongers. De wilden leefden van hetgeen de jagt hun opleverde, en was deze overvloedig geweest, dan lieten zij ook mij voldoende spijs; gewoonlijk echter ontving ik slechts zooveel dat ik er het leven van houden kon, en eens zelf liet men mij twee dagen zonder het geringste voedsel. Wanneer de Indianen het een of ander stuk wild hadden gedood, rukten zij er terstond het hart en de ingewanden uit, die zij dan ongekookt verslonden, en deze bloedige maaltijd vermeerderde mijn afschuw voor hen in nog ruimer mate.

Dikwijls werd mij de dorst ook als pijniging opgelegd, zonder dat mijne beulen zelfs een voorwendsel hadden om mij die op te leggen, want wij trokken vaak heldere waterstroomen over, en ik behoefde slechts van mijn muilezel te stijgen om mijn dorst in ruime mate te lesschen; dat verlot werd mij altijd geweigerd. Overigens werd mij geen enkele foltering die de verbeelding slechts kan uitdenken, door deze onmenselijke wezens bespaard. Ik kan het nu naauwelijks begrijpen hoe ik al deze verschijnde barbaarschheden heb kunnen verduren. Ik herinner mij alleen, dat ik mij vaak zoo beleedigd en zoo vernederd gevoelde, dat ik slechts ééne begeerte had, die van te sterven, en slechts een denkbeeld, dat van mij te wreken door mijne vervolgens te vermoorden.

Toen mijn muilezel zoo volgzzaam geworden was dat hij mij niet meer afwierp, werd mij die afge-

nomen en ik verplicht den troep te paard op den duur te voet te volgen. De wegen waren steenachtig en vol doornen; mijne voeten waren weldra zoo gezwollen en opengereten, dat het loopen mij allermoeijelijkst werd, maar de nog herhaaldelijk toegebrachte slagen dwongen mij telkens tot hernieuwde inspanning. Gewoonlijk waren wij van des morgens tien, tot des namiddags vier of vijf ure op weg. Gedurende de eerste dagen was de luchtsgesteldheid des nachts tamelijk zacht; maar de naderende herfst kwam spoedig met zijne koude en regenachtige nachten, en daar ik verplicht was op den naakten grond en buiten de tent, die de Indianen ter hunner beschikking opsloegen, te slapen, genoot ik slechts zelden eenige oogenblikken rust. Den volgenden morgen moest ik echter mijn harden arbeid en mijn uitputtenden marsch op nieuw voortzetten. O, door hoeveel eenzame streken zijn mijne nuttelooze klagten vernomen, en hoeveel mijlen harer onherbergzame wegen hebben de sporen van mijn bloed kunnen aantoonen!

Ik liep zoo langzaam voort, dat men, na verloop van eenige dagen, mij beval het kamp vóór ieder ander te verlaten, ten einde tijd te hebben hen op weg vooruit te zijn. De aanvoerder der Indianen wees mij de rigting, die ik te volgen had, en de troep haalde mij altijd in nog vóór ik een goed eind wegs had afgelegd. Evenwel versterkte deze verslapping van de waakzaamheid der Indianen het bij mij levendig gebleven denkbeeld om te ontvlugten. Ik had het van den beginne af aan gekoesterd, ofschoon ik nooit hoopte de eene of andere bevriende kolonie te zullen bereiken; maar ik wilde de Indianen ten minste

van het genot berooven getuige van mijn doodstrijd te zijn.

Op zekeren morgen, den vijf-en-dertigsten dag van mijne gevangenschap, werd ik, volgens gewoonte, vooruit gezonden. Men had mij geweigerd iets voor mijn ontbijt te geven, en ik gevoelde mij zeer zwak, maar het denkbeeld aan mijne vlugt ondersteunde mij en schonk mij een ongewone geestkracht. Ik spoedde mij zoo veel ik kon om hen vooruit te komen, en, toen ik eene met digt hout en struikgewas omgeven plek was genaderd, verliet ik den weg, en verborg mij tusschen het kreupelhout, zonder gedurende een aantal uren mij in het minst te durven bewegen.

Sedert dat oogenblik heb ik mijne roovers niet weer gezien.

Nu was ik de Indianen wel ontkomen, maar daarom nog niet gered. Ik was geheel alleen en zonder voedsel, bijna van kleederen ontbloot, en op honderden mijlen vande digtst bijgelegen kolonie verwijderd; mijn ligchaam was met wonden bezaaid; mijne door den laatsten togt geheel ontvelde voeten konden mij niet langer dragen. De roofdieren zwierven om mij henen, en de benden der wilden, die ik nog meer dan de wilde beesten duchtte, doorkruisten onophoudelijk geheel het land waar ik mij bevond. Voeg hierbij dat de winter ophanden was en dat het slechte jaargetijde mijn ellendigen toestand niet weinig verzwaarde.

Ik verloor echter den moed niet. Drie dagen lang bleef ik te midden der struiken, waar tusschen ik mij verscholen had, terwijl ik mij met eenige kleine zwarte

bessen voedde, die aan de takken der struiken groeiden: vervolgens rigtte ik mij naar een hoop groote boomen, waar tusschen ik mij een kleine hut begon op te slaan van kleine takken en graszoden. Daar bragt ik negen dagen door, alleen levende van gevonden zwarte bessen en mijn dorst aan een beek in de nabijheid mijner schuilplaats lesschende. Terwijl ik met de meeste omzigtigheid den omtrek mijner hut onderzocht, kon ik mij overtuigen dat er door de Indianen nasporingen in 't werk gesteld waren om mij terug te vinden. Zij hadden mij in zulk een toestand zien vertrekken, dat zij eer aan mijn dood dan aan mijn vlugt hadden moeten gelooven, en dit denkbeeld was oorzaak dat zij hunne onderzoekingen staakten, waaraan ik ongetwijfeld niet zou hebben kunnen ontsnappen.

Mijn toestand werd echter van dag tot dag neteliger. Ik leed geweldig aan mijne wonden. Ik was bijna een geraamte gelijk geworden, en verloor al meer en meer mijne krachten door gebrek aan voedsel. Mijne door zwakke handen opgetrokken hut was volstrekt niet stevig en bood mij slechts een zeer onvoldoende schuilplaats aan. Zeven dagen achter elkander vielen de plasregens onafgebroken, zoodat ik geen oogenblik rusten kon: het water had zich door het slecht aan een gevoegde dak een weg gebaad en ik was letterlijk doorweekt.

De wolven kwamen rondom mijne hut zwerven en voegden alzoo een nieuwe onrust aan al mijn lijden toe. Na verloop van tijd werden zij steeds stoutmoediger, en verscheidene van deze dieren volgden mij als ik des ochtends naar de beek ging om te drinken. Gelukkig

kende ik den lafhartigen aard dezer dieren, en in stede van voor hen bevreesd te zijn, maakte ik allerhande gebaren en stiet ik kreten uit, waardoor het mij altijd gelukte hun vrees aan te jagen en op de vlugt te drijven.

Den twaalfden dag na mijne vlugt, ontdekte ik, bij het verlaten van mijne hut, een hoop menschen, die den weg van het bosch insloegen. Ik besteed een kleine hoogte om ze goed op te nemen en mij te vergewissen of het Indianen of landverhuizers waren. Terwijl ik bezig was hen te bespieden, werd ik door een drietal hunner, die een weinig waren achtergebleven, ontdekt. Zij kwamen terstond op mij af en ik bemerkte met blijdschap, dat het Mexicanen waren. Het was een karavaan kooplieden, die in grooten getale en goed gewapend met de Comanches gingen handel drijven. Zoodra ik hun mijn toestand had doen kennen, boden zij mij aan mij met zich nemen, en met een onuitsprekelijk gevoel van dankbaarheid jegens God verliet ik deze ellendige hut, waar ik de vorige dagen gedacht had, dat ik mijn graf zou gevonden hebben.

Nadat de Mexicanen mij te eten hadden gegeven, verschaften zij mij een deken en manskleederen, zoodat ik warm en voegzaam gekleed was. Daarna gaven zij mij een plaats op een hunner wagens en zette de troep zijn togt voort.

Twee dagen na deze onverwachte uitkomst, ontdekte ik met schrik een bende Comanches, die op ons afkwam. De kooplieden achtten het voor zich gevaarlijk dat ik door de Indianen ontdekt werd: daarom werd ik in een drooge gracht neergelaten, met de belofte dat men mij des nachts zou komen verlossen.

Zonder mij te durven bewegen, bleef ik in die drooge gracht liggen; de nacht viel, maar niemand daagde er op. Na twee uren wachters, vond ik het voorzigtig te trachten het kamp der Mexicanen te bereiken. Omstreeks middernacht, terwijl ik mij een weg door de struiken zocht te banen, ging een Indiaan nog op eenige schreden afstands vooruit. Het bloed stolde mij in de aderen; indien deze man mij zag, was ik onvermijdelijk verloren! Hij zag mij niet... Ik wierp mij zoo lang ik was op den grond en wachtte op die wijze den dag af.

Toen de morgen was aangebroken, zag ik voorzigtig om mij heen, en, daar ik ontwaarde dat de mij omringende eenzaamheid door niets gestoord werd, hervatte ik mijn togt in de rigting van het kamp der Mexicanen. Eer ik het bereikt had, ontmoette ik een der mannen van den troep, die bezig was het vee op te halen. Deze, JUAN JOSÉ geheeten, heeft meer dan iemand anders er toe bijgedragen om mij mijne vrijheid te doen herwinnen. Hij verhaalde mij dat het kamp der Mexicanen dicht bij dat der Comanches gelegen was, en verzekerde mij, dat indien ik door deze werd opgemerkt, het weldra onmogelijk zou worden mij te redden. Hij ried mij dat ik mij op den grond zou uitstrekken en bedekte mij met allerlei drooge bladeren en struiken, waarop hij zich verwijderde en naar het kamp terugkeerde.

Den geheelen dag bleef ik in die houding. Toen het donker geworden was, sleepte ik mij op handen en voeten naar een beek, ten einde mijn onverdragelijk geworden dorst te lesschen. Tegen middernacht bragt JUAN mij een stuk brood en zeide mij dat ik mij den volgenden dag

nog op dezelfde wijze verborgen moest houden. Dien dag was ik nog aan allerhande onrust ter prooi, want ik hoorde de verschrikkelijke Comanches langs mij henen komen en gaan, en mijn hart klopte van angst op het hooren van het geschreeuw, waarmede zij elkander toe riepen. Toen het nacht was, kwam JUAN op nieuw naar mij toe; hij bragt mij de droevigste tijding die hij had kunnen brengen, namelijk, dat de Mexicanen het voorzigtiger geacht hadden mij niet verder mede te nemen. Zij spoorden mij dus aan hunne terugkomst af te wachten, die binnen zeven of acht dagen zou plaats hebben. Dit besluit sloeg mij geheel en al ter neder; ik zou op nieuw een week, misschien zelfs iets langer, geheel alleen in dit land doorbrengen, waar ik door zoo vele gevaren bedreigd werd. Ik moest mij echter onderwerpen; maar toen ik den troep in de verte zag verdwijnen, was het of ik mijne laatste hoop in rook vervliegen zag.

Ditmaal ook zag ik den dood nog eens van zeer nabij, want het jaargetijde was eensklaps zeer streng geworden, en zonder eene geheel onverwacht bijkomende omstandigheid zou ik ongetwijfeld van koude zijn omgekomen. Nabij de drooge gracht, waarin ik mij twee dagen had opgehouden, ontdekte ik de overblijfselen eener hut, die door de Indianen in brand was gestoken. Bij hun vertrek brandde dit vuur nog, en het was niet moeilijk het te onderhouden; de weldadige werking van dit vuur heeft mij het leven gered.

Ik had mij een schuilplaats verschaft in den uitgeholden tronk van een grooten katoenboom, waarvan ik den ingang met takken en mos had versperd. Hier hield ik

mij verborgen, tot dat de koude ondragelijk werd; dan kwam ik te voorschijn en sloop naar het vuur toe, echter niet zonder groote vrees van door de Indianen te zullen worden bemerkt, hetgeen mij meer verontrustte dan het denkbeeld om door de wolven te zullen verscheurd worden.

De achtste dag werd door mij met een onbeschrijflijken angst afgewacht; hij verliep bijna zonder dat de troep kooplieden verscheen. Tegen den avond zag ik met stille wanhoop dat mij nog slechts zeer weinig over was gebleven van het mij door JUAN bezorgde brood, en daar de vruchten aan de struiken toen bedorven waren, had ik niets anders dan den hongerdood voor oogen.

Onder deze kwellingen bragt ik eenige uren door. Eensklaps hoorde ik menschenstemmen, die elkander luider keels riepen; ik luisterde, en kwam tot de overtuiging, dat het Spaansch was; het waren de Mexicanen! Zij waren wedergekeerd! In allerijl snelde ik mijne schuilplaats uit; ik was dronken van blijdschap, ik wierp mij in de armen van den eersten den besten, dien ik ontmoette. Ook JUAN verscheen weldra. Hij zeide mij dat zij dat geschreeuw om mijnent wille hadden aangeheven, daar hij de plek, waar ik achtergebleven was, niet had teruggevonden. Ik werd door den geheelen troep kooplieden omringd; men gaf mij een goed paard, en ik ontving van een ieder gedurende het overige gedeelte van onze reis bewijzen van de meest mogelijke welwillendheid.

Den vier-en-dertigsten dag van onzen togt bereikten wij Pecos; daar ontmoette ik den majoor CARLETON en den heer ADAM, uit de Vereenigde Staten. Zij legden de grootste belangstelling in mijn lot aan den dag. Dank zij de ver-

pligtende goedheid van mevrouw ADAM, die mij hare eigene kleederen gaf, kon ik daar mijn manskewaad afleggen.

Na eenige dagen te Pecos uitgerust te hebben, werd ik door den zoon des gouverneurs MERIWHETHER naar Santa-Fé geleid. Daar wachtte mij een ontvangst, van den kant des heeren MERIWHETHER en de dames dezer stad, waarvoor ik niet dankbaar genoeg wezen kan.

Kortom, alles wat ik daar verhaald heb zou mij op dit oogenblik een vreeselijke droom toeschijnen, zonder het werkelijke verlies van mijn echtgenoot en de zoo betreurenswaardige ontvoering mijner beide schoonbroeders.

Bij dit verhaal door mevrouw JANE ADELINÉ WILSON in den *New York Herald* medegedeeld, kunnen wij nog eenige bijzonderheden voegen, die haar zelve onbekend waren, en ontleend zijn uit een artikel van den *Tour du Monde*, welks fraaije gravures er niet weinig toe medewerken om ons het uiterlijk dier Indianen te doen kennen, even als ons het daar medegedeelde meer op de hoogte van het onmenselijke karakter der meesters van deze jeugdige gevangene brengt. Volgens den heer MOELLHAUSEN, wordt dit verschrikkelijke volk in drie stammen verdeeld, en houdt het zich, wanneer het de karavanen niet uitplundert, enkel en alleen met de buffeljagt bezig.

»De eenige rijkdom van deze stammen» zegt de reiziger, »bestaat, behalve in eenig huisraad, in van de blanken gestolen paarden en muilezels, zoo als men uit de in hun huid ingebrande merken zien kan. Bij hen is de diefstal in eere; een jong mensch, die geen togt in de Mexicaansche provinciën heeft medegemaakt, kan niet onder

de krijgslieden worden geteld. Een krijgsman roemde op zekeren dag in zijne beide zonen als de lust en de steun van zijn grijsheid, daar zij de handigste dieven van zijne natie waren. . . . » Een weinig verder schetst MOELLHAUSEN ons een dier rooftogten, welke gedurig in de uitgestrekte eenzame streken door deze Indianen worden gepleegd, en na het lezen daarvan begrijpt men al te zeer hoe de karavaan, waarvan WILSON een deel uitmaakte, niet bij magte was hun weerstand te bieden: »Gewoonlijk vereenigen zich een dertigtal jongelieden voor deze strooptogten. Maanden achtereen duurt deze togt, tot dat zij de hoeven der blanken bereiken. Dan leggen zij zich in hinderlaag, en wachten het oogenblik af, waarop zij zich onder ooverdoovend getier en geschreeuw op de bewakers van een of andere kudde werpen kunnen. Zij verjagen of dooden hen, wanneer men hun wederstand biedt, voeren de vrouwen en kinderen als gevangenen met zich en slaan met hun rijken buit den weg naar de wigwams in.»

DE SCHIPBREUK VAN DEN DUROC OP HET MELLESH-RIF.

1856—1862.

Van al de droevige gebeurtenissen, in het midden dezer eeuw op zee voorgevallen, is deze zoowel de trefendste als de geschiktste om het medelijden op te wekken. Alles werkt er toe mede om haar in herinnering te doen blijven. Noch de moed van hen, die er het slagtoffer van waren, noch de berusting eener edele vrouw, die hare eigen smart vergeet om, vóór alles, aan de pligten te gedenken, welke op haar echtgenoot rusten, en aan het lijden dat zij haar kind niet kon besparen, noch eindelijk de onverschrokken heldhaftigheid van den eenvoudigen zeeman, die, na het doorgestane gevaar, geen ander loon inoogst dan de goedkeuring van zijn bevelhebber, wiens groot en edelmoedig hart hij begrepen heeft: niets van dit alles ontbreekt aan het tafereel dat wij hier voor oogen stellen.

Er is in de vorige eeuw bij onze naburen aan gene zijde van het Kanaal veel gesproken over den bewonderenswaar-

DE SCHIPBREUK VAN DEN DUROC OP HET MELLESH-RIF.

digen zeetogt van kapitein Blich, die in dezelfde streken, maar niet onder dezelfde omstandigheden plaats had. Ditmaal werd een dubbele togt van acht honderd mijlen op een broos vaartuig ondernomen; en het streelt ons het te kunnen zeggen: niets met de menselijkheid strijdigs heeft zich vermengd met de trouwe dienstvaardigheid en met hetgeen onze bewondering opwekt.

Het publiek kent slechts één enkel feit dat op den *Duroc* betrekking heeft: het is zijne schipbreuk te midden der wateren van Nieuw-Caledonië. Welk een heerlijken togt had hij evenwel niet afgelegd, alvorens hij op deze wijze verging! Aan hoeveel gevaren was dit bekoorlijke vaartuig niet ontkomen, onder de leiding van zijn ervaren gezagvoeder, terwijl het alle kwaad wist te ontsnappen en zelfs diegenen redde, welke de klippen, waaraan het ontsnapte, niet genoeg hadden geschroomd 1).

Wat zouden wij, indien wij de noodige ruimte hadden — daar wij de aantekeningen onder het oog hebben gehad van een der bekwame zeelieden, waarmede het schip bemand was;— wat zouden wij niet verhalen kunnen doen, waaruit zonder den minsten twijfel, blijken zou dat dit vaartuig op zijne lange reis (men kan aan den weg dien het aflegde al het belangrijke van een togt om de wereld toeschrijven) allerhande wetenswaardigheden met betrekking tot de zeevaart heeft opgezameld, die evenzeer verdienden bewaard te blijven als die van menige wetenschappelijke expeditie.

1) Het stoomadviesjagt *de Duroc* was een zeil- en stoomvaartuig van 130 paarden kracht. Op de rotsen van Tongatabou, had het de bark *l'Aventure* van schipbreuk gered.

Nadat wij het de haven van Cherbourg hebben zien uitzeylen, zullen wij het ongetwijfeld niet volgen in de wateren, die het weldra doorkliefde; wij herinneren er slechts aan, dat het Madera, Santa-Croce op Téneriffe, en Palma aandeed; ook zullen wij niet spreken hoe heerlijk het de prachtige haven van Rio binnenvoer; noch hem volgen waar hij den geweldigen mond van de la Plata-rivier onderzoekt; maar nadat hij de wateren van Patagonië bereikt had, zou hij ons allerhande nieuwe opmerkingen kunnen mededeelen, en als hij den 29sten Augustus, het altijd moeilijke binnenzeilen van de straat van Magellaan zou hebben volvoerd, zou hij die baai Possession hebben bezocht, waar de inwoners van Chili een strafkolonie gesticht hebben, en zouden wij met hem kaap Forward omzeilen, alwaar voor de geleerden de belangrijkheid een aanvang nemen zou. Want de kommandant van den *Duroc* was geen gewoon zeevaarder; van het oogenblik af aan dat hij begonnen was de bogtige stroomen te onderzoeken, die in het hart van Vuurland elkander als opvolgen, achtte hij het zijn plicht zijne schatting aan de aardrijkskundigen te betalen; en na de schitterende kaap van den Sarmiento bezigtigd te hebben, die door zijne jeugdige officieren bestegen was, drong hij, in plaats van langs Notre Dame del Pilar het eiland weder te verlaten en de Stille Zuidzee in te stevenen, ter bereiking van zijne bestemming moedig de zijstroomen in, die langs de westkust van Patagonië loopen en voer over een uitgestrektheid van meer dan honderd vijftig mijlen, van Notre Dame del Pilar tot de golf van Piñas hooger op. Op dezen togt bevond zich de *Duroc* duizende malen te midden van ein-

delooze stroomen, en doolhoven van ontelbare eilanden, die op verre na niet allen, door den beroemden PARKER KING zijn onderzocht. Deze moeilijke zeetogt was een heerlijke oefenschool voor de jeugdige zeelieden, aangevoerd door een jeugdigen bevelhebber; want men kwam ieder oogenblik voor anker, om peilingen en opmetingen te doen, en alzoo nieuwe bouwstoffen te verzamelen voor zeevaartkundige werken. Deze arbeid is niet verloren gegaan; men kende dien, en heden ten dage, nu deze weg door alle oorlogsstoombooten en groote Amerikaansche schepen gedurig wordt ingeslagen, heeft men ongetwijfeld te veel vergeten wat men aan de wetenschappelijke nasporingen van den jeugdigen scheepsbevelhebber LAVAISSIÈRE DE LAVERGNE verschuldigd is.

Maar het is onze taak niet de reizen van dezen dapperen zeeman te beschrijven; men wil zijn schipbreuk, wil het leven van zijne onderworpen en moedige matrozen op het eiland, dat hen opnam; in één woord, wij hebben een tafereel op te hangen van zijne ongelukken.

Niets was er waardoor men deze had kunnen voorzien; alles was naar wensch bij dit vaartuig gelukt gedurende zijne voortreffelijke togten, onder de meest verschillende omstandigheden. Nadat het den Stillen Oceaan was binnengeloopen, had het het scheireiland Tres-Montes omgezeild, daarna een der Chiloe-eilanden en de stad Valparaiso een bezoek gebragt, en vervolgens in twee en dertig dagen achttienhonderd mijlen afgelegd. Het was voor Taïti verschenen en, na een oogenblik het bevallige schoon van Frankrijks nieuwe kolonie bewonderd te hebben, had het zich onder de vlag van den tegen-

woordigen vice-admiraal, toen nog kapitein Page gesteld. Van toen af maakte het een deel uit van het station der Markiezen-eilanden.

Daar had zijn inderdaad drukke dienst een aanvang genomen; van den 4^{den} November 1855 tot in de maand Augustus 1856, had men hem overal gezien; van het zuiden naar het noorden; van het oosten naar het westen. Het onmetelijke waterveld, dat zich tusschen de westkust van Amerika en het Australische vasteland uitstrekt, had hij gedurig doorkruist. Hij had de vlag van zijn vaderland van Sidney naar San Francisco, van Valparaiso naar de Sandwich-eilanden, van Nieuw Caledonië naar de prachtige baai van Matawai gevoerd. Maar welk een aantal namen moeten wij overslaan, welke schitterende episoden onvermeld laten! Deze jeugdige zeelieden waren zoo vol ijver en op hun prachtig vaarttuig gevoelden zij zich zoo veilig.

Er waren drie jaren verloop en na dien tijd van onafgebroken arbeid, had het uur der rust geslagen; het bevel was gekomen om naar Frankrijk terug te keeren. Laten wij ons haasten het te zeggen, bij dat voor allen zoo aangename bevel, was nog een welkom voorschrift gevoegd: de *Duroc* moest zijn weg langs de west nemen. Door deze beschikking veranderde de minister in een reis om de wereld een station, hetwelk zonder dat, niets merkwaardigs zou hebben kunnen aanvoeren dan de verrigte arbeid. Voor den jeugdigen kapitein en zijn even jeugdigen staf was deze vermeerdering van dienst reeds eene belooning.

Den 24sten Junij 1856 bragt de *Duroc* een eeuwigdurend vaarwel aan Taiti toe; bij het doorzeilen van de straat

van Moorea, kon hij het land, dat iedere zeeman slechts met weezin verlaat, des te naauwkeuriger opnemen — dat land, waarvan, voor ongeveer honderd jaren, Bougainville de bekoorlijkheden slechts schetsen kon, door er den beminnelijksten naam voor te kiezen die in de Fabelleer wordt aangetroffen. Weldra bereikte men nieuw Caledonië, en den 24sten Julij, liet de *Duroc* aan den voet van het fort Constantine het anker vallen. Onder de beschutting dezer vestingwerken kon het de opkomende kolonie gadeslaan, die de wilde horden reeds naar het binnenland heeft teruggedreven, en aan Frankrijk in deze wateren een rustig station belooft.

Den 7^{den} Augustus verliet de *Duroc* de baai van Numea ten einde zich naar Timor te begeven 1). Het weder was overheerlijk, ofschoon het seizoen reeds een weinig begon te verstrijken. Men wist wel, dat men om de Torres straat te bereiken, een aan de ervarenste zeelieden onbekende en met klippen doorzaaide zee moest doortrekken, zoodat dan ook vóór het vertrek al de door de omstandigheden vereischte maatregelen genomen worden. Op bevel van den kapi-

1) Numea, een baai van Port-de-France, maakt een deel uit van Frankrijks nieuwste bezittingen van Nieuw-Caledonië. Dit etablissement is een weinig ten noorden van Moraré gelegen, waarvan het door een smalle zandbank gescheiden is; het levert een uitstekende maritime stelling op; heeft een uitgestrekte reede, die gemakkelijk te naderen is en een veilige schuilplaats aanbiedt. Nieuw-Caledonië, wier inbezitneming door de Franschen slechts van den 24sten September 1853 dagteekent, maakt, gelijk men weet, deel uit van Melanesie. Het ligt tusschen 20° 10' en 22° 26' zuiderbreedte en tusschen 161° 35' en 164° 35' westerlengte van Frankrijks hoofdstad.

tein werden het want en de masten zorgvuldig nagezien; de machine was het voorwerp van een naauwkeurig onderzoek en eerst nadat de kommandant DE LAVAISSIÈRE met eigen oog zich tot in de kleinste bijzonderheden verzekerd had, dat alles in de beste orde was, liet hij het anker ligten om zich in die vreeselijke van koraalrotsen wemelende wateren te begeven, waar zijn moedig schip, in weerwil van alle mogelijke voorzorgen en der krachtigste inspanningen, op een nog onbekend rif zou te berste slaan.

Weldra verzonken de laatste bergen van Nieuw-Caledonië onder den horizon; en des morgens van den 8sten Augustus, werd het punt van vertrek gekozen, en de weg aangewezen om eenige mijlen ten Noorden de klip van Bampton om te varen, wier aardrijkskundige ligging behoorlijk is aangegeven. Toen men dit gevaarlijke punt voorbij was gestoomd, nam de kommandant zijne rigting een weinig Noordwaarts, zoowel om de Mellishklip te vermijden, als om wat digter de kusten van Nieuw Guinea te naderen, waar men, in geval van nood, kon hopen een toevlugtsoord op een der aldaar door de Hollanders gevestigde kantoren te zullen vinden. Volgens de aanduidingen op de kaarten, die hij onder het oog had, en acht gevende op den in deze wateren heerschenden stroom, was de heer DE LAVAISSIÈRE in zijn regt, toen hij meende dat hij op ongeveer twintig mijlen ten zuiden van het kleine eiland Mellish zijn koers rigtte; zijn vaartuig bevond zich toen in den best mogelijken toestand.

Evenwel had de kommandant een te lange ondervinding van de zee opgedaan, om niet te weten dat deze wateren hoogst gevaarlijk waren, zoodat hij geen oogenblik

de hem eigene voorzigtigheid verzaakte. Des avonds van den 12^{den} Augustus ging men nog eens, hoewel het weder helder was, en het schip, door een aardige bries voortgestuwd, zes knopen in het uur maakte, omstreeks vijf ure op de kaart na, om zich te verzekeren of men wel in een goede rigting was, en bleef de kapitein den ganschen avond op het dek. Een, voor ieder ander behalve een zeeman, onbeteekenend voorval boezemde hem eenige ongerustheid in: een gek was op het dek neêrgestreken, waar hij gedurende eenige oogenblikken ten speelbal van de wachthebbende manschappen gestrekt had. De verschijning van dezen grooten vogel, die een tamelijk zware vlugt heeft, bewees maar al te zeer, dat men niet ver van de steenachtige banken, waar tegen men zoo veel voorzorgen genomen had, verwijderd was.

De bevelen, die de kapitein iederen avond aan hoord uitvaardigde, waren ditmaal veel uitvoeriger dan gewoonlijk; de bij de kraanbalken uitgezette wachten werden vermeerderd met een matroos, die gewoon was in het donker de klippen te herkennen, en men wees dien man tot post de voormarsra aan; de kapitein, na zelf den gezigteinder naauwkeurig waargenomen te hebben, liet den wachthebbenden officier den gevaarlijken toestand van het schip weten, alsmede den afstand en de vermoedelijke ligging der naastbijzijnde klippen, vergewiste zich dat alles in goeden staat was om het vaartuig te besturen, en begaf zich ten elf ure naar onder om eenige rust te nemen.

De nacht ging zonder het ontmoeten van eenigen hinderpaal voorbij, en den morgen van den 13^{den} Augustus,

toen de tweede luitenant MAGDELEINE de wacht ten vier ure overnam, geloofde men reeds lang het eilandje Mellish voorbij te zijn gestevend. De heer MAGDELEINE beval dan ook ten half vijf, volgens dagelijksch gebruik, met het schoonmaken van het schip te beginnen. De wachten bleven op hun post, de bemanning gereed om in geval van nood te handelen, want de dag was nog niet ten volle aangebroken. Om het halfdek te spoelen wordt het touwwerk opgeschoten en op elkander gestapeld, daarna worden de emmers water op het dek uitgestort en het werk met vaardigheid aangevangen.

Men hield zich daarmede naauwelijks een kwartieruurs bezig, toen de wachthebbende officier eensklaps den matroos RIQUES, die de wacht op den bak had, hoorde praaijen, of hij niets vooruit zag. Onmiddellijk daarop laat dezelfde matroos uit den top van den mast den verschrikkelijken kreet hooren: „Stuurboord! aan boord het roer! klippen vooruit!” Men ontwaarde een witachtige streep, die zich voor het schip uitstreckte; er was geen minuut te verliezen, want de *Duroc* liep tamelijk snel. Maar in het eerste oogenblik was de verwarring zoo groot, dat, in spijt van den goeden wil van allen er aan alle brassen te gelijk gehaald werd, zoodat de ra's in denzelfden stand bleven. Door het geschreeuw gewekt, ofschoon hij verre van rustig sliep, vliegt de kapitein naar boven, overziet met een oogopslag den toestand van het vaartuig en roept met een donderende stem: Aan de stuurboorden achterbrassen! Deze manoeuvre is het behoud; de matrozen gevoelen het, en haasten zich dit bevel ten uitvoer te brengen; maar het is te

laat!... Een vreeselijke schok beantwoordt het laatste woord van den kapitein: de *Duroc* heeft op een rif gestooten!

Een tweede, nog heviger schok dan de eerste deed het schip over de geheele lengte schudden, en ontnam der ekwipaasje alle hoop. De scheg brak, de looze kiel stootte af en het schip, op den voorsteven draaijende, slaat in den wind op, valt op zijde en blijft op de bakboordszijde liggen.

Wij zullen niet trachten het ontzettende tooneel te schetsen, dat het dek van den *Duroc* op het oogenblik der schipbreuk opleverde. De lezer kan zich gemakkelijk een denkbeeld maken van de wanhoop en de verbijstering van zoo vele dappere lieden, op het onverwachts aan zulk een gevaar prijsgegeven. Eindelijk maakte de krachtige stem van den kapitein een eind aan de verwarring; de kruiszeilen werden gestreken, het voorboven lijzeil geborgen, de marszeilen en de fok gereefd. Daarna hield men zich bezig met de sloepen, die in de stuurboordsdavids hingen, te water te laten; een allergevaarlijkst en moeijelijk werk, maar van het hoogste gewigt, en dat gelukkig met een goed gevolg werd bekroond.

Na het nemen van deze eerste voorzorgen, trad de kapitein in het midden der ekwipaasje, en sprak hun in warme bewoordingen toe: hij bewees hun dat alle hoop niet vervlogen was, als zij den moed maar niet lieten zakken; hij herinnerde hun dat moedige menschen altijd op de hulp der Voorzienigheid mogten rekenen; en voegde er bij, dat hij, wien de eer was gegeven om hen te bevelen en in een behouden haven te brengen, in staat

zou zijn die taak te volvoeren, als hij op hun goeden wil en hun getrouwheid zou kunnen rekenen. Deze edele taal werd met de meeste geestdrift beantwoord. De kapitein maakte zich deze gunstige stemming ten nutte, om door middel van de groote sloep een anker in het oostelijk gedeelte van het rif te doen uitbrengen en een vlot zamen te stellen. Deze voorbereidende maatregelen hadden ten doel, den *Duroc* een stevig punt van tegenstand te verschaffen, waardoor het weêrhouden werd zijn opschuiwenden loop langs het rif voort te zetten, want de zee en de wind verhieven zich hoe langer zoo meer, en de romp van het schip trilde onder de vreeselijke slagen, die het onophoudelijk te verduren had. Aan den anderen kant, leed de machine, gedurende haar lange dienst eenigzins versleten, geweldig door de aan het vaartuig toegebrachte schokken; de ketels lieten al hun stoom uit; de kapitein beval de vuren uit te dooven. Maar het is hier de plaats, het woord aan den bevelhebber zelven te geven.

»Het vlot werd met de grootste inspanning door moedige en ijverige mannen in de branding, te midden der haaijen, die men met bootshaken moest afweren, vervaardigd; maar daar de touwen der uitgeworpen ankers door de koraalbanken werden doorgesneden, ontbrak het aan een steunpunt. Ter zelfder tijd wakkerde de wind aan en zette de zee meer en meer op; het handig opgeslagen vlot van een stevig anker en twee ankerkettingen voorzien, ging met goed gevolg te water, maar de sloepen waren niet bij magte het voort te trekken.

Daar het met den golfslag, den wind en den stroom

te worstelen had, werd het over het rif geslagen, tot groot nadeel van zijne uitrusting. De groote sloep was wel zoo gelukkig en kwam zonder hindernis de vreeselijke branding over, die tegen het rif aan bruischte en die door een steeds aanwakkerenden bries uit het zuidoosten werd opgejaagd.

Gedurende dien tijd bragt een gedeelte der ekwipaadge, door mevrouw DE LAVAISIÈRE, die allen het voorbeeld van onverschrokken moed gaf 1) en door den heer HERVÉ aangevuurd, het grootste gedeelte van den droogen scheepsvoorraad, groenten, beschuit enz. op het dek. Deze levensmiddelen, alsmede een zekere hoeveelheid wapens en zoet water, dat in der haast in kleine vaten gedaan werd, moest over de verschillende sloepen worden verdeeld, indien een of ander onvoorzien voorval het noodig maakte den *Duroc* te ontruimen, eer men geheel en al gereed zou zijn.

1) In het rapport van den heer DUCREST DE VILLENEUVE leest men: »Ik moet u nog een feit verhalen, dat op den *Duroc* heeft plaats gegrepen. Ik wil spreken van de familie des kapiteins, die zich aan boord bevond; maar daar er reeds melding van gemaakt is, en de algemeene belangstelling zich op mevrouw DE LAVAISIÈRE en haar kind gevestigd heeft, ben ik verplicht u te zeggen, dat de familie des bevelhebbers van den *Duroc* aan boord was ten gevolge van een bijzondere vergunning van den chef van het station, en dus de wettige en stellige voorschriften van den minister van marine zijn geëerbiedigd.

Eene bij het rapport gevoegde nota behelst: »Mevrouw LAVAISIÈRE DE LAVERGNE is geboortig van Lima. Zij bevond zich bij hare familie in Peru, toen de *Duroc* bevel ontving om naar Frankrijk terug te keeren.

Eindelijk brak de dag aan, en een ieder sloeg in angst en verwachting de blikken op den droevigen horizon die het gebarsten vaartuig omgaf. Het schouwspel dat men voor oogen had leverde niet de minste hoop op; vóór het vaartuig uit een lange streep schuim; achter het vaartuig de verbolgen zee, die van oogenblik tot oogenblik het gevaar deed aangroeijen. Er viel niet meer te aarzelen. De heer DE LAVAISSIÈRE zond den luitenant der tweede klasse AUGEY-DUFRESSE naar den top van den fokkemast om te zien of niet ergens op het uitgestrekte rif een zandplaat te ontdekken was waar de ekwipaadge zich neêrslaan of ten minste een depôt van levensmiddelen zou kunnen worden opgeslagen. In weerwil van de vreeselijke schokken waaraan de mast door de branding was blootgesteld, volbragt de jeugdige officier zijne zending met een goeden uitslag, en de vreugde van allen was niet gering toen men hem hoorde roepen: »Land in het westen op ongeveer drie mijlen afstands.» Deze kleine opeenhooping van koraal en gebroken schelpen, die zich midden in het kleine meer verhief en ter naauwernood een voet boven het water uitstak, was ten minste een voorloopig toevlugtsoord en misschien het behoud.

Maar men moest zich allereerst verzekeren dat men dit zandeilandje kon bereiken. Terwijl de officier van administratie HERVÉ de branding in een youyou overstak en de binnenste bedding van het water peilde, vertrok de heer AUGEY-DUFRESSE met de groote sloep om het eilandje te herkennen. Hij slaagde in zijne zending en kwam weldra terug met het bericht dat het eilandje langs den binnenkant

genaakbaar en groot genoeg was om de geheele equipaadge op te nemen.

Daarop volgde de ontruiming van den *Duroc* onmiddellijk. Voor alles doordrongen van de pligten die op hem als bevelhebber rustten, vertrouwde de heer DE LAVAISSIÈRE wat hem ter wereld het dierbaarst was aan een zijner officieren toe. Een jong mensch, even moedig als voorzigtig, de luitenant EVEILLARD 1), ontving van zijn chef dezen heiligen last, en zwoer bij zich zelven de vrouwen en het kind, die hem werden toevertrouwd te zullen redden, al zou hij ook zelf het leven verliezen op dezen gevaarlijken togt.

MEVROUW DE LAVAISSIÈRE, haar naauwelijks vier jaren oud dochtertje, de kamenier van die beide, werden in de groote sloep neêrgelaten. Ook de zieken werden er in geplaatst benevens levensmiddelen en water, zeevaartkundige instrumenten en drie chronometers, die het van belang was terstond aan den nadeeligen invloed der zee te onttrekken. Men moest al het mogelijke aanwenden opdat het brooze vaartuig, zonder door stortzeeën overvallen te worden, zich door de branding heenwerkte zonder door de scherpe koraalspitsen, waartusschen de *Duroc* zat ingeklemd, te worden stukgereten.

Tot drie malen toe werd de jeugdige officier, die het roer had gegrepen, door de woedende golven teruggeslagen van het eenige punt, hetwelk, op dat oogenblik een mid-

1) De heer EVEILLARD is de zoon van den ongelukkig te Djedda met zijne familie vermoorden Franschen consul. Men kent het moedige gedrag zijner zuster, tegenwoordig MEVROUW EMERAT, op dien noodlottigen dag.

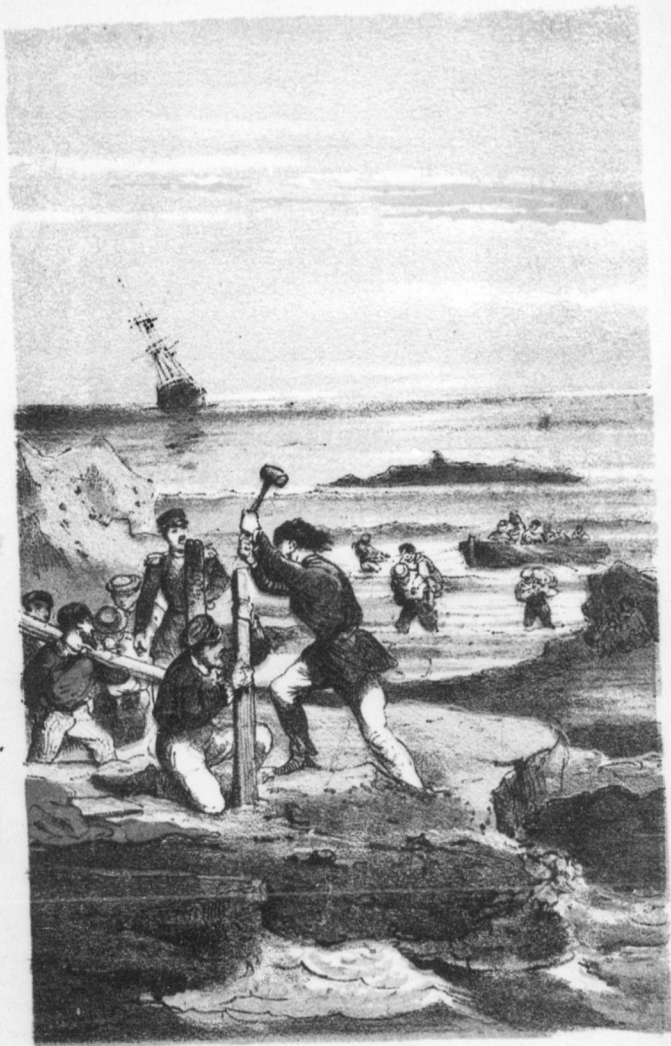

del van behoud aanbod; tot drie malen deed de wanhopigste gedachte het zweet op zijn edelmoedig voorhoofd parelen, daar het roer in splinters gestoven was.

De luitenant EVEILLARD overzag met een enkelen blik al het gewigt zijner taak; de bewonderenswaardige moed van MEVROUW DE LAVAISIÈRE en de onschuldige kalnte van het kind deden hem zijne krachten verdubbelen. Een dier plotselinge ingevingen, die men alleen in de ure des gevaars ontvangt, wees hem eensklaps den te volgen weg aan; bij de derde poging was men de branding doorgeraakt; maar daarom was men alle hinderpalen nog niet te boven, en moest men nog wel een uur lang met alerhande moeilijke manoeuvres op een oproerige zee doorbrengen, wilde men het binnenste eilandje bereiken. Daar aangekomen, waren de vrouwelijke reizigers ten minste voor eenige dagen gered.

Men moet op die groote trillende golven zijn voortgedragen, met den blik den afgrond gemeten hebben, dien zij tusschen u en het land achterlaten, in dat uiterste uur des gevaars, aan den blik hebben gehangen van een teeder geliefd kind, om zich geheel de vreugde voor te stellen eener moeder, die zich van deze vreeselijke folteringen ontslagen ziet.

Het was omstreeks den middag dat het, door geweldige, hunne prooi riekende haaijen vergezelde, vaartuig eindelijk het eilandje des behouds bereikte. Er werd in der haast een hut opgeslagen om de beide vrouwen en het kind tegen de brandende zonnestrallen te beschermen; de levensmiddelen werden ontscheept, en de sloep nam den terugtocht aan ten einde andere schipbreukelingen af te

Er werd in der haast een hut opgeslagen.

halen. De gansche dag werd doorgebracht met het overvoeren van menschen en materialen, en eerst des avonds ten zeven ure verliet de kapitein LAVAISIÈRE het laatst zijn schip, dat toen tot in zijne rondhouten gebarsten was en dat, indien de wind uit denzelfden hoek bleef waaijen, in den aanstaanden nacht geheel en al vernield zou kunnen worden.

Het eilandje Mellish, het toevlugtsoord der geheele equipaadje van den *Duroc*, en waarop door dit ongeval de aandacht van het publiek sedert gevestigd is, was op de kaarten onnaauwkeurig aangeduid als op ongeveer 280 mijlen ten noordwesten van Nieuw-Caledonië gelegen. Werkelijk ligt het op ongeveer 170° 53' zuiderbreedte en 155° 55' oosterlengte. Het is een even boven het water uitstekend rif, onzichtbaar bij nacht, en dat zich des daags in den vorm van een zandbank, ter lengte van 200 ellen, bij een diameter van ongeveer 100 ellen, voordoet. Het is cirkelvormig of liever langwerpig rond en zijn groote as loopt van het noord-westen naar het zuidoosten. Zijn kroon van koraalriffen heeft slechts twee openingen in die gedeelten, waardoor men tot in het binnenmeer kan doordringen. In het midden is het een weinig hooger dan aan de zijden, maar de opmerkelijkste verhevenheid bedraagt niet meer dan een el. Op dezen kleinen top strekt zich een plat uit, waarop eenige schrale en in haar groei geknakte planten wiessen, het eenige bewijs van groei-kracht van dit verlaten oord. Hier en daar aan den oever der zee vond men enkele stukken hout, enkele door den vloed aangespoelde araknooten, maar dit was ook alles; deze tusschen barre rotsen ingesloten zandbank leverde

zelfs geen zoet water op, onder den brandenden hemel zulk een eerste behoefte.

Dank zij de orde, die bij de redding geheerscht had, had men overigens allerkostbaarste hulpbronnen kunnen bijeenbrengen: namelijk den oven, de smidse, en allerhande timmermansgereedschap. Met behulp van zeilen werden er tenten opgeslagen. De toestand was zoo goed mogelijk als zij onder dergelijke omstandigheden wezen kon, want de zedelijke kracht der schipbreukelingen was niet al te sterk gebroken, en zij putten nieuwen moed uit het vertrouwen, dat hun chef hun inboezemde, en niet minder uit de standvastige houding van MEVROUW DE LAVAISSIÈRE. Niemand was er tijdens de schipbreuk omgekomen; een enkel man, de matroos der tweede klasse DEZON, was den schouder door het stuurrad op het oogenblik dat het schip stiet, gebroken; men was overvloedig van levensmiddelen voorzien; de zieken waren goed en wel overgevoerd geworden; men had sloepen, een goeden chirurgijn, een bekwamen timmerman: alle hoop was dus niet verloren.

Evenwel, in weerwil van dit alles en spijt den door hem aan den dag gelegden moed, ontveinsde de bevelhebber zich de moeilijkheden van allerhanden aard, die hij nog zou moeten te boven komen, niet. Naauwelijks op het eilandje aangeland, belegde hij een raad met zijne drie mede-officieren en droeg hun zijne plannen voor. Het was ondoenlijk het onzekere voorbijvaren van een of ander vaartuig af te wachten in deze streken, waar dit eilandje zich ter naauwernood boven den onmetelijken oceaan verhief; men zou zich dan aan al de ellenden van den hon-

gersnood en te gelijk zien prijs gegeven aan een wissen ondergang. Ofschoon men om Coupang, het dichtst bijgelegene punt te bereiken, een goede acht honderd mijlen had af te leggen, achtte men het allernoodzakelijkst een gedeelte van de equipaadje in de drie sloepen, die men bezat, te doen overgaan, en hen naar dat eiland der Malaisie 1), met de noodige levensmiddelen en onder bevel der beide officieren en van den bootsman, af te zenden. De op het eilandje achtergebleven schipbreukelingen zouden zich zelf trachten te redden, door van het overschot van den *Duroc* een sloep te vervaardigen, indien men niet ter hunner hulp kwam opdagen. Eer men van elkander zou scheiden, zou men alles bijeen en op het eilandje overbrengen wat men van het geringste nut achtte te zijn, zoodat men met de levensmiddelen begon en met het materieel eindigde. Toen dit plan, het eenig uitvoerbare, door de officieren was vastgesteld, werd het aan de bemanning medegedeeld, die gehoorzaamheid aan hare overheden zwoer en beloofde zich in alles op hen te zullen verlaten.

Terwijl deze beraadslagingen plaats hadden, was de nacht gevallen, en sedert den vorigen avond had er geen uitdeeling van leeftogt plaats gehad. Zonder op te houden hadden de mannen onder een brandenden hemel zestien

1) Malaisie is de naam, dien de Franschen aan een der groote geographische afdeelingen van den oostelijken archipel geven. Deze afdeeling ontleent haren naam aan de Maleijers, en bevat hoofdzakelijk de Philippijnen, de Molukken, Celebes, Borneo, Java en de overige Soendasche eilanden. Zie Kramers' Geographisch Woordenboek, ook op Australië.

uren achter elkander gearheid; alle eischen des ligchaams hadden gezwegen voor den gebiedenden nooddwang om zich een toevlugtsoord te verzekeren. Omstreeks acht ure ontving ieder man ongeveer honderd wigpjes beschuit en een rantsoen brandewijn. Daarop werd het fokkezeil op den grond uitgespreid en in de plooiën van dit zeil haastte zich een ieder den slaap te zoeken, om zijne krachten te herstellen en zich voor te bereiden tegen toekomstige vermoeijenissen.

Den 14^{den}, bij het aanbreken van den dag, greep er een belangwekkende handeling plaats, wier uitslag den schipbreukelingen verkondigde hoeveel hoop zij op hun zandplaat zouden kunnen blijven koesteren. Na een geringe uitdeeling van levensmiddelen, in een stuk scheepsbeschuit en een rantsoen brandewijn bestaande, waaraan ieder deel nam, zond men een detachement van dertig man naar het gestrande vaartuig af, ongeveer vier duizend ellen afstands van het eilandje des behouds gelegen. Het bevel daarover werd aan den scheepsluitenant MAGDELEINE opgedragen, en de kapitein DE LAVAISIÈRE beval hem zonder het minste uitstel de vaatjes meel die zij konden magtig worden, en vooral het destilleertoestel, te redden, waardoor zij in staat zouden zijn de ongelukkigen, wie de dorst reeds in hooge mate begon te kwellen, van zoet water te voorzien. (Dit toestel leverde dagelijks honderd liters op). Met deze zelfde gelegenheid moest men al de kampementsgoederen medevoeren, want van deze hing voor een goed gedeelte de gezondheid der manschappen af.

Het laat zich gemakkelijk begrijpen, welke inspanningen een dergelijke redding vereischte; met eene door volharding

ondersteunde geestkracht, die in de oogen van den zeeman met het gewigt der taak toenam, gelukte het alles naar wensch te volbrengen. Reeds den eigen avond waren de gewenschte voorwerpen op den top van het eilandje aanwezig, en had men slechts het verlies van een paar vaatjes spek en van negen vaatjes meel te betreuren. En toch was dat verlies onder dergelijke omstandigheden verre van gering, omdat zij verscheidene dagen vol rantsoen vertegenwoordigden.

Terwijl deze verschillende togten naar het gestrande vaartuig plaats grepen, bleef men op het eilandje alles behalve onledig; de bevelhebber, op uitstekende wijze bijgestaan door den heer EVEILLARD, hield zich zonder verwijl met het opslaan der tenten bezig, voortaan zoo noodig om zijne equipaadje tegen de nachtkoude en vooral tegen de overvloedige regens te beschutten; het is toch van algemeene bekendheid, dat in deze streken gedurende de maanden Augustus en September de regenbuijen het hevigst en overvloedigst zijn. Is het noodig hierbij te voegen, dat de welvoegelijkheid en de krijgstucht met de meeste gestrengheid bij deze gelegenheid werden toegepast? Voor den kapitein en zijne familie werd een groote tent zoo ingerigt, dat zij als het ware twee kamers vormde. Op dezelfde lijn en een weinig meer achterwaarts verhief zich de tent voor den staf. Regts van deze had men een ruimer verblijf voor de equipaadje opgeslagen, terwijl een weinig verder de tent der onderofficieren werd aangetroffen. Links verrees een gebouw uit steviger grondstoffen; men had er het depôt van levensmiddelen geplaatst, en een van uur tot uur afgeloste schildwacht bewaakte

nacht en dag deze kostbare inrigting. Aan een ieder, die den rang van officier niet bezat, werd gestrengelijk verboden dit magazijn te naderen.

Eindelijk, om niet verder te spreken over deze in den tijd van eenige uren op het woeste eiland opgeslagen gebouwen, werd er een groote houten tent vóór aan het kamp opgerigt. Zij moest strekken om het vaartuig, dat men voornemens was te bouwen, tegen de brandende zonnestralen te beschutten.

Den volgenden dag, den 15^{den} Augustus, was het werk zóó opgeschoten, dat het als het ware geheel voltooid was. Men ging voort met te redden wat men kon. Alle goederen, die de heer MAGDELEINE met ongeloofelijke inspanning aan de zee had kunnen ontwoekeren, werden terstond in de magazijnen opgeslagen. Daar de geweldige en altoos in kracht toenemende golfslagen den *Duroc* met een dadelijken ondergang bedreigden, liet men geen enkel oogenblik verloren gaan.

Een ieder had zich van zijn plicht gekweten, en had het bewustzijn dien op uitstekende wijze te hebben vervuld; en daarna, door een dier plotselinge invallen, die alleen opkomen in een Franschen zeeman, vereenigden zich de vier-en-zestig matrozen rondom de tenten hunner officieren en hieven in koor een lied aan Frankrijk aan. Daarmede wilden deze brave lieden te kennen geven: rekest op ons; wij stellen vertrouwen in uwe kundigheden en in uwen moed. . . . De kapitein gevoelde terstond al het groote en treffende in deze uiting zijner onverschrokken manschappen gelegen; het was als het ware een eed des geloofs en des vertrouwens; hij liet een vat

met witten wijn brengen, het eenige dat van zijn eigen voorraad gered was, en dien onder hen uitdeelen. Vervolgens trad hij met ongedekten hoofde in het midden van den kring, en na eenige hartelijke woorden, de ware welsprekendheid des zeemans, stelde hij een dronk op de gezondheid des keizers in. Een tot driemaal toe herhaalde uitbundige kreet was het antwoord op zijne uitnoodiging; hij werd gevolgd door de verklaring, dat zij alles aanwenden en nimmer morren of klagen zouden, om uit dezen verschrikkelijken toestand te geraken.

Van dit oogenblik af wisten matrozen en officieren tot op welk eene hoogte zij op elkander konden rekenen. Het overige gedeelte van den avond verliep met het zingen van liederen van geheel anderen aard; de edelaardigste ontboezemingen hadden plaats gemaakt voor de onuitputtelijke vrolijkheid van den zeeman, en het scheen dat er aan deze geen einde komen kon. Ten tien ure echter was alles tot de gewone kalmté wedergekeerd; alleen de zeevogels braken met hun rauw gekrijsch de stilte dezer verlaten streken af, die zoo even getuigen geweest waren van de krachtige uitingen van den menschelijken geest.

Toen de zon den 16^{den} opging, waren de schipbreukelingen reeds aan den arbeid: het gold een werk, waar van de toekomst afhing van allen en dat onder de bevelen van den luitenant EVEILLARD werd aangevangen. Op een dergelijk tijdstip was het een groot blijk van vertrouwen, door den kapitein aan dien jongen officier geschonken, wiens bekwaamheden hem ten volle bekend waren. Het gold hier het medevoeren der drie masten van den *Duroc*,

zonder tot de zaag de toevlugt te nemen, en ze naar het eilandje des behouds over te brengen. Na afloop van dezen arbeid, moest men ze tot dunne planken verwerken, ten einde daarmede het zoo straks genoemde vaartuig te bekleeden. Deze reuzenarbeid werd in acht dagen volbragt. In weerwil van eene altoos onstuimige zee en met de eenvoudige middelen die men bij de hand had, werden de masten een voor een uit het schip geligt, op het rif gestrekt, vervolgens met de sloepen overgebracht naar de plek waar de lange zagen hen wachtten, en waar men met het bouwen van de *Bevrijding* een aanvang genomen had.

Op den 18^{den} had men met het doorzagen van den boegspriet een begin gemaakt, en onder aanvoering van den bootzman, volbragten de in timmerlieden herschapen matrozen, deze zware taak even vrolijk en even vlug als dit in Frankrijk in onze welingerigte werkplaatsen geschiedt.

In plukken van vieren verdeeld, hadden zij beurtelings een half uur rust, zoodat het werk geen oogenblik behoefde gestaakt te worden. Maar het zij ons veroorloofd ons nog een oogenblik bij dit werk te bepalen, en, bij het mededeelen van practische bijzonderheden, die wij niet mogten verzwijgen, ook een denkbeeld te geven van de kracht van een eenvoudig werktuig, dat, indien het onklaar ware geworden, ongetwijfeld het door allen zoo zeer gewenschte oogenblik van vertrek maanden lang zou hebben verschoven.

Tijdens de uitrusting te Cherbourg had men den oppertimmerman een trekzaag overhandigd. Deze zaag was bijna nog nieuw toen de heer DE LAVAISSIÈRE beval dat

men haar aan onbekwame handen zou overgeven, namelijk aan die van eenvoudige matrozen, volstrekt niet op de hoogte van het werk, waaraan zij zich zoo vastberaden overgaven; maar wat is er dat zich niet met den Franschen zeeman ten uitvoer laat brengen? De goede wil vulde aan wat men aan ondervinding ontbrak; de zaag bood weerstand aan de gevaarlijke betastingen onzer wakkerere werklieden. Men siddert als men er aan denkt, dat, indien dit brooze staal kwam te breken, het, om zoo te zeggen met de kolonie van Mellish zou zijn gedaan geweest. Alle hoop om het bouwen van de *Bevrijding* goed te volbrengen zou zijn vervlogen, en huiverend vraagt men zich af wat wel, indien er eenig ongeval met dit werktuig had plaats gegrepen, het lot der op dit rif geworpen ongelukkigen zou geweest zijn, die op meer dan drie honderd mijlen verwijderd waren van het land, waar men de hulp der gastvrijheid zou kunnen inroepen.

Wij hooren hier menige stem ons toevoegen, dat in dergelijke omstandigheden een behoorlijk zamengesld vlot een aantal schipbreukelingen gered heeft; maar een vlot, hoe stevig ook gebouwd, kon in deze onstuimige zee niet te water worden gelaten, deze zee daarenboven zoo vreeselijk door de koraalriffen en steenen banken, die men er ieder oogenblik aantreft, en waaraan zij den naam van *Koraalzee* verschuldigd is.

Ongetwijfeld is de redding door middel van een vlot mogelijk, wanneer men het ongeluk heeft om in de nabijheid der kust schipbreuk te lijden, wanneer men, in één woord, een afstand van betrekkelijk weinig beteekenis heeft af te leggen; maar wanneer men een togt van ver-

scheidene honderde mijlen te maken heeft, zou het dwaasheid zijn zich van zulk een transportmiddel te bedienen en dit maakte het zoo zwakke stalen werktuig van den wakkeren timmerman van onschatbare waarde.

Met dezen eersten arbeid, waarvan wij de hoofdtrekken hebben aangeduid, een onverschrokken arbeid, nog nooit met zulke geringe hulpmiddelen en onder dergelijke omstandigheden ondernomen, verliep ongeveer eene maand. De jaarboeken der marine bevatten minder verdienstelijke namen, dan die der dappere zeelieden, welke zich aan dezen arbeid wijdden. Men stelle zich den onafgebroken heldenmoed dezer brave lieden voor, die, terwijl zij slechts honderd wigjes beschuit daags tot voedsel, en één enkel glas gefiltreerd water tot lessching van hun brandenden dorst erlangden, niet te min zestien uren daags arbeidden, zonder de minste rust te nemen, zonder er zelfs aan te denken een oogenblik dat harde werk te staken, onder de brandende stralen der zon ten uitvoer gebracht! En wat kan men anders dan de grootste bewondering koesteren voor deze werklieden, die gedurende twee-en-vijftig dagen en in weerwil eener tropische hitte niet ophielden in de smidse te arbeiden, meer dan zes duizend klinknagels 1) vervaardigden, en door een soort van toovermagt op hun geïmproviseerd aanbeeld een anker van zeventig kilogrammen wisten te smeden!

Zoo veel onafgebroken arbeid, hoe ernstig die ook wezen mogt, en hoe ook angevuurd door het inwendige bewustzijn van pligt en noodzakelijkheid, was echter niet

1) Deze verkregen zij uit de koperen huid van den *Duroc*.

in staat om te beletten dat in het oog der meesten de uren op het eilandje doorgebracht alles behalve omvlogen. De met arbeid doorgebrachte tijd was nog dragelijk, maar zoodra de zon was ondergegaan en haar goud-rood schijnsel den onmetelijken oceaen niet meer verlichtte, brak voor de schipbreukelingen het uur van bittere overpeinzingen, van ernstige herinneringen, van wanhopige gedachten aan.

Iedereen vroeg zich af of zoo veel arbeid zou worden beloond, iedereen stelde zich een reeks van mogelijke gebeurtenissen voor, waarvan hij de oplossing wenschte te erlangen. En meent niet dat op dit punt de officieren de gelukkigste waren; de schijnbaar vrije tijd, die hun hun rang verschafte, het gevoel van hunne verantwoordelijkheid was dikwijls oorzaak, dat de sleep van zorgen die hen overmeesterde, ondragelijk was. Wanneer het volkomen nacht was geworden, begon de brave kommandant, door *Mevrouw de Lavaissière* en zijne officieren vergezeld, wat hij met zijn opgeruimd hart zijn boulevardwandeling noemde. Deze zoo vaak hernieuwde wandeling bestond alleen in het doen van een togt om het eilandje en, wij hebben het reeds gezegd, deze zandbank besloeg niet meer dan drie honderd ellen in den omtrek.

Wat viel er gedurende deze togten langs den oever der zee anders te bespreken dan het in den loop van den dag voltooide werk en dat, hetwelk nog onafgedaan was gebleven? Op dit kleine plekje te midden van den oceaen erlangden de minste bijzonderheden van het eentoonig voortkruipende leven terstond een gewigt, waarvan men

zich geen denkbeeld maken kan. Niets ontsnapte aan ieders onderzoek, dat zich tot het allergeeringste uitstreckte; alles kon een steen des aanstoots worden; vaak scheen het, dat de minste zandkorrel, zonder nadenken aangebragt, den ondergang van het gebouw kon na zich slepen. En toch was het plan er van zoo wijselijk uitgedacht door den kapitein, en had deze zulk een zeldzame ondersteuning gevonden in den ijver zijner officieren!

Maar terwijl deze eentoonige wandelingen al meer en meer toenemen, hooren wij meer dan eene moeder ons toeroepen wat er geworden is van het aanvallige kind dezer ongelukkigen. De beminnelijke ROSITA, met de haren op den wind, zette onophoudelijk de zeevogels na, die, zoo ras de zon was ondergegaan, op het eilandje een rustplaats zochten. Dikwijls verkondigde haar blijd gelach aan de ernstige wandelaars, dat het haar gelukt was een gek te vangen, welks zwakke vleugels hem niet beveiligd hadden voor haar moedigen greep. Buiten zich zelve van blijdschap over hare vangst, liep dan het bevallige kind naar hare moeder en vertelde haar al de lotgevallen haar op hare jagt weêrvaren; daarna ging zij andermaal uit op buit, nadat zij den zoo even gevangen vogel de vrijheid hergeven had. Deze vrolijkheid, die gewoonlijk door niets werd gestoord, werkte wederkeerig op hare moeder en iedere vrolijke uitroep van ROSITA drong in hare oogen den traan terug, die op het punt was er aan te ontsnappen. Was dat kind niet reeds een onbeschrijfelijk goed haar door de Voorzienigheid toebeschikt? Moest men God niet dankbaar zijn voor de opgeruimde gemoedsstemming van dat aanvallige wicht?

Toch waren er oogenblikken, waarin ROSITA zich beklagde, waarin haar nieuw verblijf, hoe weinig het haar ook in hare uitspanningen dwarsboomde, haar bitter weinig beviel; dan ging zij naar haar vader en bad hem haar aan boord van den *Duroc* over te brengen, waar, zoo als zij zeide, haar speelgoed haar wachtte. De waardige bevelhebber zette dan altijd het beminnelijke kind op zijne knieën, kuste met onbeschrijfelijke teederheid hare lange lokken en voegde er vaak met een door tranen gedempte stem bij: »Zie eens, ROSITA, hoe die matrozen, uwe vrienden, werken! Welnu, wanneer dat vaartuig, waaraan zij daar ginds arbeiden, gereed zal zijn, zullen wij dit nare verblijf verlaten... Kom, ga eens naar hen toe en zeg hun wat u deert; zij zullen blijde zijn u te zien, uw leed doen ophouden, en met verdubbelden moed haar werk voortzetten.»

En terstond haakte de kleine ROSITA op hare mouwen hare korporaalstrepen (het was reeds twee jaren geleden, dat men haar aldus had gedecoreerd); vervolgens begaf zij zich met een deftigen stap naar de geïmproviseerde werf en verzocht hare beste vrienden *haar spoedig, zeer spoedig van deze plek te voeren, waar zelfs geen enkele boom groeide*. En welk een vreugde wekte zij in deze goede lieden, als zij van den een naar den ander liep, met allen speelde, hun hare korporaalstrepen toonde, gevolgd door hunne hartelijke blikken, waaruit zoo vriendelijk sprak dat ieder dezer kinderen der zee niet zou aarzelen, indien het gevegd werd, zijn leven te wagen tot redding van dit beminnelijke wicht.

Op zekeren dag had de oppertimmerman haar op zijne

knieën genomen, en zeide haar, met zijne gewone goedhartigheid, dat, als zij de *Bevrijding* geluk wilde aanbrengen, zij dan met eigen hand haar kleine medaille van de Heilige Maagd aan den voorsteven van het vaartuig hechten moest. Anstonds greep ROSITA een hamer en spijkerde haar medaille aan het vaartuig vast, tot groote vreugde van hen, die er getuige van waren; maar zij perste den matrozen de belofte af dat zij haar medaille later zou terugkrijgen als de reis zou zijn afgelopen. Is het noodig er bij te voegen onder welke levendige toeujuichingen die belofte aan het kind werd gegeven? en wie twijfelt aan den moed dien zij hierdoor het volk inboezemde?

Toen het verhaal hiervan MEVROUW DE LAVAISSIÈRE ter ooren kwam, verschaftte dit haar een des te levendiger blijdschap, daar zij, door hare Spaansche afkomst, en door de vrome indrukken, die zij te Lima in de eerste dagen harer jeugd had ontvangen, in deze daad van haar kind eene onwillekeurige gehoorzaamheid aan den wil der Voorzienigheid meende te ontwaren. Van dit oogenblik af, kon men het aan haar bemerken, dat haar moed was verdubbeld. Het was van nu af aan niet meer geoorloofd wankelmoedig te zijn; de vinger Gods wees den schipbreukelingen den weg des behouds aan.

Maar niet allen koesterden dat geloovige vertrouwen; voor velen volgde de eene dag op den anderen en verliep hij even eentoonig als wanhopig. Ten vijf ure was de arbeid geregeld; dertig manschappen op korvé, aangevoerd door den luitenant EVEILLARD, beijverden zich aan boord van den *Duroc* om het bergen voort te zetten van wat er kon

worden gered; de aan de trekzaag gestelden zetten zonder uitstel hunne moeilijke taak voort. Ten twaalf ure had de uitdeeling van levensmiddelen plaats, daarop volgde een rust van een uur, waarna een ieder zich andermaal aan den hem opgelegden arbeid begaf. Daar dit onder deze hemelstreken onveranderlijk plaats heeft, viel de nacht terstond in, zoodra de zon in het westen was ondergegaan; dan riep een zeer gering avondeten de manschappen nogmaals bij elkander, waarna een ieder in zijne tent ging, waar heen, God weet welke bittere, gedachten hen vergezelden. Onder dit weinig voldoende dak bleven nog enkelen waken; in plaats van zich aan hunne overdenkingen over te geven, zochten zij een afleiding in den arbeid, en deze waren de ongelukkigsten niet.

Maar hoe gering het dagelijks aan ieder man uitgereikte rantsoen ook wezen mogt, toch verminderden de in reserve gelaten levensmiddelen op een inderdaad schrikbarende wijze. Het reeds geopperde plan om de kleine bevolking van Mellish te verdeelen, kon niet langer worden verschoven; het werd dringend noodzakelijk het grootste deel der bemanning met de drie beschikbaar gebleven booten naar elders te doen vertrekken.

Nadat de groote sloep behoorlijk hersteld was, en men alles had aangewend om de groote barkas en de harpoeniersloep in staat te stellen een togt van verscheidene dagen te kunnen volbrengen, kreeg de zoo lang uitgestelde scheiding haar beslag; een uit zes-en-dertig man bestaand detachement, onder de bevelen van den heer MAGDELEINE, verliet op den 15^{den} Augustus het eiland des behouds, met last om naar het eiland Timor, en wel door het zui-

delijk gedeelte der Torrestraat derwaarts te stevenen.

Voorzien van het verslag, waarin de kapitein de bijzonderheden van de schipbreuk beschreven had, scheepte deze officier zich met veertien man in de groote sloep in; negen bestegen de barkas onder kommando van den tweeden luitenant AUGÉY-DUFRESSE, en negen anderen, onder de bevelen van den bootsman LEROY, namen plaats in de harpoeniersloep. De kommandant bleef voorloopig met dertig personen op het eilandje achter, waaronder zijne vrouw, zijne dochter en de kamenier. Ook de zieken, den chirurgijn, den victualiemeester en de werklieden, die hij noodig had om een sloep te bouwen, hield hij bij zich, daar hem niets dan de kleine barkas overbleef.

De drie niet al te groote booten waren te zeer overladen om aan de geweldige zee weerstand te bieden, en toch had men getracht ze zoo ligt mogelijk te maken, door ze slechts van leeftogt voor vijf-en-twintig dagen en met een dubbel stel kleëren per man te voorzien. Reeds aanstonds hadden zij met een tamelijk onstuimige zee te kampen; met iederen riemslag liep het water naar binnen, en in iedere sloep bevond zich slechts twee tot drie man aan wie men de behandeling van het roer kon toevertrouwen. Laat ons van den heer MAGDELEINE zelven vernemen door welke gevaren hij van den aanvang dezer avontuurlijke reis af besprongen werd.

»Ik rigtte mijn koers naar kaap Tribulation, het naastbij zijnde punt der kust en tevens het meest in het oog vallende, dat men gewoonlijk reeds ver in zee kan ontdekken, want wat mijn togt het bezwarendst maakte was de noodzakelijkheid om altoos de drie vaar-

tuigen in het gezigt te hebben, en ik moest onafgebroken, en vooral des nachts op mijne hoede zijn, om te voorkomen, dat wij van elkander geraakten, hetgeen allerwaarschijnlijkst noodlottig zou zijn geweest voor de door den bootsman gekommandeerde sloep. Het mij door den heer DE LAVAISSIÈRE voorgeschreven middel om elkander op sleeptouw te nemen, bleek onuitvoerbaar, daar de boegtouwen driemaal achtereen waren gebroken, niet zonder gevaar voor de stevigheid der sloepen.

Den 27sten zette de zee op een alleronrustbarende wijze op. Iedere sloep moest hier aan eigen behoud denken en wierp al wat niet volstrekt noodzakelijk was over boord. Eens stond mijn barkas reeds half vol water; maar na ze met vrij wat inspanning uitgeloozd te hebben, hoopte ik een dergelijk ongeval te kunnen voorkomen, waarvoor de bemanning die ik onder mijne bevelen had en die de gewoonte had in de sloepen te visschen, niet weinig bevreesd was.

Tegen den middag bezig zijnde met het opnemen der meridiaanshoogte, werd ik eensklaps door een geweldig grooten golfslag weggerukt, en toen ik weder boven water kwam, bevond ik mij op meer dan vijf-en-twintig vademen afstands van mijne barkas, terwijl ik nog altijd mijn sextant in de hand had; ik zag toen de vaten en de kisten, die onze levensmiddelen bevatten, midden in zee drijven. Ik achtte alle uitzigt op redding verloren, toen ik eensklaps de achtergebleven harpoeniersloep ontdekte en die op de door de groote barkas gegeven aanduidingen den koers ter mijner opsporing rigtte. Ik spande alle mogelijke krachten in om naar haar toe te zwemmen,

en juist op het oogenblik dat mijne krachten mij begonnen te ontsinken, werd ik opgenomen en zag ik mij van een wissen dood gered.

Het eerste gevolg van dit ongeval was het verlies mijner instrumenten, van bijna al de in mijne sloep aanwezige levensmiddelen, van de kleederen mijner onderhorigen, van den zak, waarin ik mijn uniform had gesloten, van mijne papieren en van de briefwisseling des kapiteins van den Duroc, waarin onder anderen het verslag van de schipbreuk, de officieele brieven aan de consuls en overheden der landen, die ik zou kunnen doortrekken en eindelijk de zakboekjes der manschappen van de groote sloep.

Terwijl de harpoeniersloep mij op zulk een onverwachte wijze redde, vlogen de bevelhebber van de groote sloep, de bootsman LAMY, bijgestaan door den matroos BUREL, alleen, en zonder een oogenblik hunne tegenwoordigheid van geest te verliezen, de een naar den helmstok, de ander naar het zeil dat men bezig was te strijken, legden ieder een riem uit en hadden het geluk de sloep met den kop op de zee te krijgen.

Op hetzelfde oogenblik vatten de overige manschappen op nieuw moed; alles wordt over boord geworpen; emmers, schoenen, alles wordt gebezigd om het water, waarmee de boot tot bijna aan den rand gevuld was, uit te hoozen; het behoud der manschappen en van de boot is verzekerd, en weldra kon zij zich weder bij de beide andere vaartuigen voegen, terwijl het haar gelukte op haren weg een groot vat, met twintig kilogrammen beschuit, alsmede een watervat te redden. Eerst tegen den avond

veroorloofde mij de staat der zee het bevel over mijne sloep weder te aanvaarden, maar beroofd van levensmiddelen en van bijna alles wat ik noodig had om den koers te regelen, was ik verplicht van dit oogenblik af de observaties van den heer AUGEY-DUFRESNE te volgen."

Den 50ten tegen den avond was de kust van Australië in het gezicht: de kaap Tribulation lag vóór hen. Men ging, in weerwil van de aanwezigheid eeniger inboorlingen, aan land om water in te nemen, en vertrok den volgenden dag. De sloepen hielden het langs de kust, in de rigting van Torresstraat, en zooveel mogelijk op den oever schelpdieren, visschen — wanneer zij die konden magtig worden — en wortels verzamelende, om daardoor hun leeftogt te sparen. Op deze wijze bereikte men Albany op den 9^{den} September.

Daar was geen spoor van vaartuigen te ontdekken, zoodat men besloot de reis naar Timor voort te zetten. Dewijl de bronnen waren uitgedroogd, begaf men zich den 10^{den} naar het eiland Possession, waar men, met behulp der inboorlingen, die eenige woorden engelsch schenen te verstaan, den water-voorraad kon vernieuwen. Alvoorens zich derwaarts te begeven, verdeelde de heer MAGDELEINE de beschuit, waarvan nog slechts twee-en-veertig nederlandsche ponden overig was. Daar men een togt van tien of twaalf dagen had af te leggen, leverde deze verdeling ongeveer honderd wigjes daags per hoofd op.

Tot op den 17^{den} September, ging alles uitnemend, ofschoon het volk door de ontberingen begon te verzwakken, maar dien dag werden de vaartuigen door een nood-

lottige windstilte tegengehouden en dus het einde der reis onbepaaldelijk verschoven, terwijl het behoud der schipbreukelingen zeer twijfelachtig werd. Te vergeefs beproefde de heer MAGDELEINE den 18^{den} te laten roeijen: de hitte en het gebrek aan water zouden weldra het volk hebben uitgeput.

De 19de September ging in dezelfde onrust voorbij; eindelijk des avonds werd door den jeugdigen officier, gebruik makende van de vrees die deze onbeschrijfelijke stilte in het hart der equipaadje had doen ontstaan, en daarenboven meenende slechts een dertig mijlen van Timor verwijderd te zijn, een laatste poging gewaagd. De groote hitte van den dag was geweken; de heer MAGDELEINE nam zelf bij de roeiriemen plaats, deed twaalf vingerhoeden water, de eenige voorraad die aan boord was, uitdeelen, en op zijn bevel roeide men van vijf ure des avonds tot den volgenden ochtend door. Deze nacht van inspanning kon niet onbeloond blijven: bij het aanbreken van den dag ontdekte men op niet meer dan twintig mijlen afstands land. Door de hoop op eene aanstaande verlossing beziel, roeiden de matrozen uit al hunne magt, en, bijgestaan door een gelukkig koeltje, stevenden de vaartuigen des avonds eene monding, op die eener rivier gelijkende, binnen, in wier nabijheid een geweldig groote rook opsteeg. Maar men kon zich daar noch levensmiddelen, noch water verschaffen; men was verplicht den togt langs de kust voort te zetten tot dat men een bewoond punt aantrof, waar men den 21sten water innam. Den 22sten des morgens was er geen leeftogt meer overig, maar aan den avond van dien dag bereikten de schipbreukelingen de

haven van Coupang, waar de achtingswaardige resident FRAENKEL hun terstond allen mogelijken bijstand verleende. Op dezen verschrikkelijken togt had niemand het leven verloren.

Maar keeren wij tot de dertig schipbreukelingen terug, onder bevel van den heer LAVAISSIÈRE op het rif achtergebleven. Nadat zij tegen vier ure des avonds de drie vaartuigen, die hunne ongelukkige lotgenooten met zich voerden, uit het gezigt hadden zien verdwijnen, zetten zij zich op nieuw aan het werk om hunne eigene bevrijding te verhaasten, want zij gevoelden dat zij vóór alles zich op zichzelf moesten verlaten. Onder het oog van den bevelhebber, door den luitenant EVEILLARD ondersteund, werd de arbeid met den meesten ijver voortgezet; de victualie-meester HERVÉ werd op nieuw met het opzigt over de uitdeeling der levensmiddeelen belast, een even eervolle als teere opdracht, waarvan het algemeen behoud afhing, en van welke taak hij zich met even veel ijver als geestkracht kweet; de chirurgijn SALAÜN legde een boven allen lof verheven bedrijvigheid aan den dag, in het bevorderen der gezondheid van de door ontberingen, vermoeijenissen en overstelpende hitte verzwakte bemanning; laat ons er spoedig bijvoegen, dat zijne zorgen met een volmaakt uitslag werden bekroond.

Tot op den 16^{den} September verbrak geen enkel voorval de eentoonigheid van dit droevig bestaan. De opbouw van het vaartuig ging met rassche schreden voort, de drie ondermasten van den Duroc hadden het buitenste omkleedsel opgeleverd; alles scheen naar wensch te gaan, toen een even onverwacht als vreeselijk gevaar de schipbreuke-

lingen met een onherstelbaar ongeluk kwam bedreigen.

Des nachts tusschen den 16 en 17^{den} brak er een geweldige orkaan los. Door een woedenden zuid-zuidwesten wind opgejaagd, stoof de zee het binnenste meertje van het rif binnen en overspoelde het eilandje des behouds, terwijl zij de tenten omverwierp en zich zelfs tot op het kleine plat verhieft waar de soort van werf was opgeslagen. Verschrikt, maar niet ontmoedigd door de uitgestrektheid van het gevaar, verdedigden de voor de *Bevrijding* geplaatste manschappen haar zoo goed zij konden; het vaartuig werd nu en dan van de werf, waar het op stond, door de reusachtige golven der woedende zee opgesmeten, terwijl de werklieden zich als het ware aan hun werk vastklampten; indien er een nog woedender stortzee kwam opzetten en het vaartuig met zich voerde, zou alles verloren zijn. . . . Gelijk zich laat denken, was er niemand die niet het uiterste in het werk stelde. Mevrouw DE LAVAISSIÈRE zelve had met haar kleine ROSITA op de armen hare tent verlaten en stond tot aan de knieën in het water, en vuurde in het beslissende oogenblik door haar geestkracht aller moed aan. Gelukkiglijk droegen de golven een groote hoeveelheid zand aan, dat zich weldra op één hoopte; het ongeval voerde een onverwachte hulp met zich, zoodat op den 17^{den} des morgens, aan de zuidzijde het eilandje aanmerkelijk was toegenomen. Deze gelukkige omstandigheid redde meer dan waarschijnlijk de schipbreukelingen. Bij het aanbreken van den dag, begon de wind te bedaren en liep meer naar het westen; men herstelde de tenten en de arbeid werd met nieuwen moed hervat, want het gevaar, waaraan men zoo even ontkomen

was, bewees maar al te zeer het noodzakelijke van een spoedig vertrek.

Eindelijk op den 29sten September was het vaartuig gereed; het werd gelukkig te water gelaten, een werk dat met vrij wat moeite gepaard ging wegens de talrijke rotspunten, waardoor het eilandje omgeven is. De *Bevrijding* was een klein van een dek voorzien vaartuig; 14 ellen lang, 2,90 breed en 1,40 diep; 6500 nagels op het eiland gesmeed, waren tot den aanbouw er van gebezigd; het voerde twee zeilen en een fok, te zamen 95 vierkante ellen uitmakende. Den 2^{den} October waren de levensmiddelen ingescheept, uit eenige vooraf gebakken brooden, zes vaatjes water en vier zakken beschuit bestaande. Ten tien ure werd er appel gehouden; ieder begaf zich aan boord zoodra zijn naam was afgeroepen. MEVROUW DE LAVAISSIÈRE, haar dochter en haar kamenier gingen na de equipaadje aan boord. De officieren alleen bleven nog achter; alvorens dat eilandje te verlaten, waar zij gedurende twee-en-vijftig dagen zooveel beproevingen hadden doorgestaan, stelden zij een proces-verbaal van de schipbreuk en van de voornaamste voorvallen die er hadden plaats gegrepen, op. Dit stuk werd in een behoorlijk digt gemaakte flesch gesloten, die zij aan een in den grond gestoken mast ophingen, waarboven de Fransche vlag uitwapperde. Daarna was het hunne beurt om zich in te schepen, en, met een bewogen stem, gaf de kapitein bevel om in zee te gaan.

Het was een indrukwekkend oogenblik, men ving den togt aan, welks uitslag ongetwijfeld het behoud van allen was; maar het gevaar was daarom nog verre van geweken. In de eerste plaats moest men een oppervlakte van

drie duizend mijlen doorklieven, met allerhande rotsen en blinde klippen bezaaid, die de *Bevrijding*, indien zij het ongeluk had er op te stooten, onvermijdelijk zouden doorboren. Het minste ongeval van dien aard zou oorzaak wezen, dat alles verloren was. Ook vernam men, gedurende de anderhalf uur, die men noodig had om in de open zee te komen, niets anders dan de stem van den heer EVEILLARD, die, vooraan op de sloep stond, nu eens beval aan stuurboord, dan weder aan bakboord te gaan. De heer DE LAVAISIÈRE zelve hield den helmstok, en beval hoe er met de zeilen moest worden gemanoeuvreed.

Des namiddags ten een ure was men alle gevaar, dat uit de koraalriffen hadden kunnen ontstaan, te boven; de *Bevrijding* dreef statig te midden eener vrije zee, en de geheele bemanning zonk eerbiedig op de knieën om de Voorzienigheid den dank toe te brengen, die haar zoo zichtbaar bewaard had.

Zonder dat er iets merkwaardigs voorviel, gingen de eerste dagen voorbij; maar des nachts van den 6^{den} October overviel een geweldig onweder en een storm uit het zuidoosten de *Bevrijding*, zoodat zij negen knoopen in het uur liep. Tegelijk viel er acht uren achtereen een ijsskoude regen op deze zeven-en-vijftig dagen door arbeid en ontbering uitgeputte ongelukkigen, zonder eenige beschutting ten getale van een-en-dertig, in een ruimte van twaalf ellen lengte op drie ellen breedte opeengepakt, bij stroommen neder. Men had de levensmiddelen tot op vijf-en-zestig wigjes beschuit en het rantsoen water tot op een vierde moeten inkrimpen. Ten gevolge van dit gebrek aan

"zijn de onverzadelijkste menscheneters van den aardbodem."

voedsel en door het slechte weder, ontstonden er ziekten aan boord, en de luitenant EVEILLARD, die tot op dat oogenblik door zijn bewonderenswaardigen ijver zoovele diensten bewezen had, werd het eerst en het hevigst aangetast. Daar hij belast was met de sterrekundige waarnemingen, werd hij op dezen gewigtigen post door den tweeden stuurman LIBAULT vervangen, die op den 10^{den} October, des namiddags ten twee ure, aankondigde dat men de Torrestraat was ingevaren.

Deze gevaarlijke straat werd met alle mogelijke geluk en bekwaamheid doorgezeild. Den 11^{den} liet men het anker voor Tryingpan-Hill vallen, om het volgende getij af te wachten. De geweren werden geladen en de schildwacht kreeg bevel om terstond op ieder vaartuig met inboorlingen te vuren, dat den koers naar de *Bevrijding* rigten zou. Deze voorzorg was onvermijdelijk, want de bewoners van zuidelijk Australië zijn de onverzadelijkste menscheneters van den aardbodem.

Des namiddags van den 12^{den} bereikte men Albany-Island. Men ruilde met de inboorlingen eenig slechte messen tegen enkele kleine zeeschildpadden in, maar men kon geen versch water, waaraan men zulk eene groote behoefte had, magtig worden. Sedert acht dagen toch dronk men niets anders dan gedestilleerd water, hetwelk in ledige wijnvaten was opgeslagen; er was eene soort van gisting ontstaan en het water had een afschuwelijken smaak, terwijl het een stinkende lucht van zich gaf.

Men zou nu het laatste gedeelte van de gevaarlijke reis gaan afleggen. Het gold nu een togt van drie honderd vijftig mijlen in deze zee van Timor, door de zeelieden

zooscer gevreesd wegens hare geweldige stormen en hare aanhoudende stilten.

Men vertrok den 13^{den} in den morgen, ten twaalf ure liet men het Albany-eiland ten oosten en zeilde men de straat Endeavour binnen, om daarna in volle zee te geraken. De beide volgende dagen waren op nieuw voorspoedig; maar den 13^{den} October, tegen den avond, begon de wind te leggen en weldra heerschte er over de eindelooze vlakke der wateren de volmaakst mogelijke stilte.

In de verte, tegen het zuiden, duidde een lange, zwarte streep ongetwijfeld de hooge kusten der golf van Carpentarie aan, maar er viel niet aan te denken dat onherbergzame land aan te doen. Onder een koperen hemel, op een onbewegelijke zee, scheen het dat de *Bevrijding* was vastgeklonken; de zeilen hingen onveranderlijk langs de masten neder, zonder dat het minste koeltje ze een oogenblik deed zwellen. De heer EVEILLARD, wiens jeugd de ziekte te boven gekomen was en die op nieuw zijn post had aanvaard, kon ter naauwernood den ongelukkigen schipbreukelingen eenigen moed instorten, door te verzekeren, dat, volgens de herhaalde waarnemingen, er een stroom moest bestaan, die zich naar het westen met een vaart van vijf-en-twintig mijlen per dag rigtte.

In dezen wanhopigen toestand kwam men op het denkbeeld om zich van de roerriemen te bedienen, welke men op het eilandje uit de vier bramra's van den *Duroc* vervaardigd had. Zes uren achtereen roeide men moedig voort, en op deze wijze liep men drie knopen in het uur, maar de matrozen waren uitgeput, en de kapitein, de onmogelijkheid inziende om dien togt roeiende voort

te zetten, deed de riemen inhalen. De manschappen strekten zich op hunne banken uit en een ieder droeg zijn lot aan de Voorzienigheid op, die alleen in staat was deze ongelukkigen te redden.

Maar het was niet alleen de hongersnood, dien men te vreezen had; gedurende deze aanhoudende stilte waren ontelbare infusiediertjes, millioenen paalwormen, waarvan het in deze tropische luchtstreek wemelt, op het nieuwe hout van de *Bevrijding* aangevallen, en hadden er een aantal kleine openingen in gemaakt, waardoor het water naar binnendrong dat het brooze vaartuig dreigde te verzwelgen. De in het midden van de sloep aangebragte kleine pomp was niet voldoende om het water uit te hoopen en vaak was men verplicht met de beide emmers, die men uit voorzorg onder in het vaartuig geplaatst had, het water uit te mannen.

Gedurende tien dagen, tien dagen, die eene eeuwigheid schenen, was de hemel als van koper, en de oppervlakte der zee door geen enkelen rimpel bewogen. Men schreef den 26sten October. Tegen den avond fluisterde de victualiemeester den kapitein DE LAVAISSIÈRE in, dat de vrees die door allen gekoesterd werd, tot werkelijkheid was geworden; er was volslagen gebrek aan leeftogt en water; onder in het vaartuig waren niets dan ledige vaten aanwezig. De brave officier, die zoo kloekmoedig zoovele beproevingen had doorgestaan, voelde bij dezen laatsten slag zich het hart als vaneenscheuren. Na zoovele inspanningen zou de togt dan nog mislukken, bijna in het gezicht van de haven. Die mannen, wier leven hem was toevertrouwd, dat gezin, waaraan hij al zijne liefde had

geschonken, zouden dus omkomen onder zijne oogen, omkomen van honger en dorst! Hoe verpletterend dat denkbeeld ook wezen mogt, toch moest de kapitein meester over zich zelven blijven, en, zich in zijn mantel wikkende, hield hij de oogen op de zee gerigt en wachtte. Wilde God dit verheven vertrouwen op Hem beloonen? Men kon het gelooven, want op den 27sten des morgens beroerde een plotseling opgekomen bries uit het noordoosten den spiegel dier zoo langen tijd onbewegelijke zee, en dreef de *Bevrijding* naar den ingang der straat Simao.

Weldra begon er een verkwikkende regen te vallen, die het volk mogt laven en hunne door gebrek aan voedsel bijna geheel uitgeputte krachten hernieuwde. Eindelijk den 29sten des avonds bereikte men de straat Simao; men scheen aan het einde dezer verschrikkelijke reis gekomen te zijn, toen een laatste ongeval alles andermaal op losse schroeven zette. De valwinden, die van het gebergte van Timor naar beneden schoten, voerden de golven torenshoog op en maakten dat het zwakke vaartuig geweldig begon te slingeren. Nadat het schip vreeselijk gewerkt had, ontwaarde men met angst dat een der boeiplanken onder het boven de zee uitstekende gedeelte van het vaartuig los gegaan en twee boutnagels gesprongen waren. De zee drong haastig door deze opening naar binnen; men had op zijn best den tijd om de noodlooze vaten over boord te werpen en met verdubbelden ijver te pompen. Dank zij de groote inspanning van den oppertimmerman ENAULT, was de averij weldra hersteld; en behoedde daarenboven, volgens de meening van den waardigen man, de medaille van ROSITA de brooze kiel niet? Na een half uur arbeidens gelukte

het dien onder-officier binnen en buiten boord eenige stevige spijkers aan te brengen die de boeiplanken op nieuw aaneen hechtten en waardoor voor een oogenblik het lek gestopt werd.

Eindelijk, op den 30sten October, tegen negen ure in den morgen liet de *Bevrijding*, de vlag in top aan den grooten mast, het anker voor de stad Timor-Coupang vallen. Het vaartuig had in acht-en-twintig dagen achthonderd mijlen afgelegd zonder onder weg een enkel zeil te ontmoeten en sedert drie dagen hadden zij, die er de bemanning van uitmaakten, niet het geringste voedsel gebruikt.

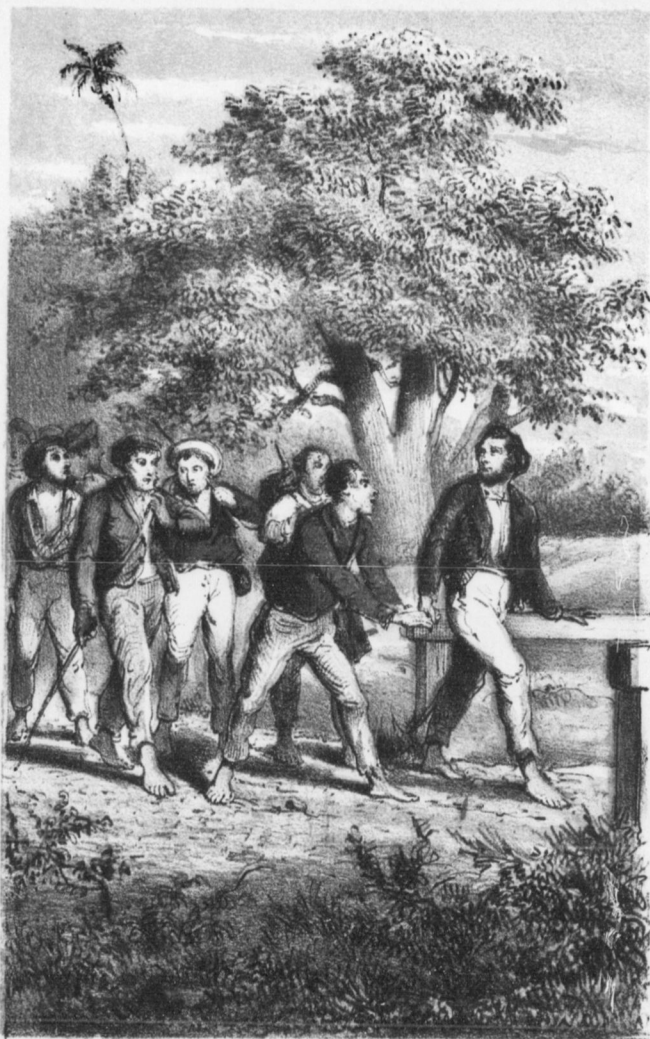
De hollandsche resident, de heer FRAENKEL, en de onder zijne bevelen geplaatste officieren haastten zich de schipbreukelingen te hulp te komen, even als zij dit reeds den heer MAGDELEINE en zijne lotgenooten hadden gedaan. De heer DE LAVAISSIÈRE werd even als zijn gezin in het hôtel van den gouverneur opgenomen en men stelde ROSITA de medaille weder ter hand, die, voor aan den boeg der *Bevrijding* gespijkerd, door allen als een beschuttend schild was aangemerkt. De officieren en de equipaadje werden in eene fraaije en ruime woning in het midden der stad gehuisvest; in één woord met de meeste hartelijkheid werd er in al hunne behoeften voorzien.

Deze voorzorgen waren niet noodeloos, want de ongelukkigen kwamen in zulk een verzwakten toestand aan land, dat men de eerste dagen de grootste omzigtigheid moest gebruiken met hen te voeden. Tachtig dagen waren er sedert de stranding verloopen, en in weerwil van de beproevingen van allerhanden aard door de zeven en zestig personen die de bemanning van den *Duroc* uitmaakten,

ondergaan, waren er slechts vijf hunner in deze verschrikkelijke dagen omgekomen.

Aan een dier sterfgevallen is zulk een droevige herinnering verbonden dat wij het niet met stilzwijgen mogen voorbijgaan. Op het oogenblik dat de *Bevrijding* de nauwe engte der rivier van Timor was doorgevaren, waar hare bemanning den voet aan wal zette, terwijl de commandant zich naar het paleis van den resident begaf, naderde een jonge timmerman, RICHARD geheeten, den luitenant EVEILLARD, die, tegen de leuning van de brug geleund, waardoor de beide deelen der stad verbonden worden, het oog over de ontscheping gaan liet. Hij verzocht eerbiedig hem de hand te mogen drukken en daar de jeugdige officier door eene natuurlijke opwelling gedreven deze vraag toestemmend beantwoordde, riep de timmerman uit: »luitenant, ik dank u voor alles wat gij gedurende onze vermoeijensissen gedaan hebt; ik dank u dat gij zoo voor ons gezorgd hebt . . . gij hebt mij mijne moeder weder gegeven!" Maar nauwelijks waren deze woorden op zijne lippen gestorven of zijne armen begonnen te trillen, en werd hij, waarschijnlijk ten gevolge der al te sterke blijdschap, door eene hersenschudding aangedaan, zoodat hij op den grond stortte. Terstond naar het hospitaal overgebracht, gaf hij den volgenden dag den geest, zonder weder tot zich zelve te zijn gekomen. Hij werd met alle krijgseer begraven, en meer dan een traan ontwelde aan de oogen zijner lotgenooten toen zij aan een vreemden grond dezen ongelukkige toevertrouwd, die niet zooals zij den geboortegrond zou wederzien, en die, gedurende de reis niet had opgehouden tot hen te spreken van die arme moe-

"Hij verzocht eerbiedig hem de hand te mogen drukken."

der, wier naam nog aan zijne lippen als een laatste herinnering was ontvloed.

Na een verblijf van veertien dagen te Timor kon de heer DE LAVAISIÈRE zich den 13^{den} November op de stoomboot naar Batavia inschepen; maar door den hevigen westmousson was hij tot driemaal toe genoodzaakt naar Macassar terug te keeren, en een vierde poging had geen beteren uitslag. Men bleef dus een maand op dit laatste eiland, waar de schipbreukelingen van den *Duroc* geheel en al hunne vroegere krachten herkregen, dank zij de hulp welke hun door de stafofficieren van het Nederlandsche fregat *Palembang* werd verstrekt.

Eindelijk bereikten zij Java, en kwamen zij op den 26sten Januarij te Sourabaya aan, waarna zij den 6^{en} Februarij te Batavia, en wel aan den »boom,» aan wal stapten. In die stad deed de kapitein zijne manschappen op twee Fransche koopvaardijochepen, *l'Ardent* en *la Bayadère*, beide naar Nantes bestemd, overgaan, en nam zelf, benevens de officier van administratie HERVÉ en eenige onderofficieren, plaats aan boord van *l'Estelle-et-Reine*, in lading naar Bordeaux.

Den 28sten April 1837 in Frankrijk aangekomen, begaf hij zich terstond naar Cherbourg, waar de krijgsraad bijeenkwam om hem te vonnissen. Is het noodig er bij te voegen dat, na een langdurig en nauwgezet onderzoek, de krijgsraad met algemeene stemmen niet alleen verklaarde, dat de wakkere kapitein zich met eere had gekwetend, maar dat zijn bewonderenswaardig gedrag hem aanspraak gaf op bevordering? De minister van marine hechte zijn zegel aan deze uitspraak door den voorma-

ligen commandant van den *Duroc* te bevorderen tot fregatscommandant en hem tevens tot zijn adjudant te benoemen.

Aldus eindigde deze vreeselijke schipbreuk, die, dank zij de geestkracht der officieren en de uitmuntende krijgstucht der manschappen, slechts aan een vijftal zee-lieden het leven kostte, en alleen strekte om de zielskracht, neen, laat ons liever zeggen de onvermoeide volharding der schipbreukelingen in het licht te stellen, aan wie de aaneenschakeling van elkander opvolgende tegenspoeden zelfs geen klagt ontlokte. Waarom, terwijl wij dit verhaal eindigen, hebben wij den vroegtijdigen dood te betreuren van den officier, die zich zulk een eerepost had waardig gemaakt? 1).

1) „Den 27sten Julij 1862 tot kommandant van een linesschip benoemd ter belooning zijner in Cochinchina bewezen diensten, waarbij hij als hoofd van den staf van den admiraal BONARD diende, heeft de heer DE LAVAISIÈRE de nieuwe hem ten deel gevallen bevordering niet vernomen. Hij overleed den 5^{den} Augustus te Port-Aden, tengevolge van een kwaadaardigen koortsaanval, terwijl hij naar Frankrijk het Franco-Annamitische tractaat overbragt, tot welks sluiting hij zoozeer had medegewerkt. Hij was den 29sten Maart 1819 geboren. Frankrijk verloor in hem een zijner uitstekendste zeeofficieren, en men moet niet uit het oog verliezen dat dit afsterven nog iets meer is dan een algemeene ramp; wie deelt niet levendig de smart van die moedige vrouw en van dat jeugdige meisje, die zeven jaren geleden op het eilandje Mellish zooveel moed en onderwerping aan den dag hebben gelegd?

"deze dieren volgden mij als ik des ochtends naar de beek ging om te drinken."

GAETANO OSCULATI.

ACHTERGELATEN OP EEN EILAND DER COSANGA.

1847.

Het is nog slechts weinige jaren geleden, dat het Fransche weekblad *L'Illustration*, bij het gewagen van dezen onverschrokken Milanese reiziger en diens avonturen, zeide: »Al de bijzonderheden, ja zelfs de geringste, van deze reis te verhalen, zou een zeker middel zijn om de aandacht te boeijen, en het medelijden op te wekken van ons lezend publiek. Zijn lijden zou wezenlijk het verdichte van ROBINSON CRUSOË uitwisschen, die ten minste op zijn eiland niet met wilde dieren behoefde te kampen, en die, om zich te vestigen, het geheele wrak van een groot vaartuig tot zijne dienst had.» Er bestaat inderdaad, in de geschiedenis dezer hemelstreken slechts een verschrikkelijk voorval, dat men met de verlatenheid van OSCULATI in de woestijn kan vergelijken. Na mevrouw GODIN DES ODOAIS is hij de eenige geweest, die zich een weg naar den oceaan heeft weten te banen, toen alles zamenzwoer om hem ten onder te brengen: de overstromde plaatsen.

Gaetano Osculati.

die hij doortrok; het aanwezen van verscheurende dieren, en meer dan dit alles, de honger, die eeuwige ramp waardoor de karavanen in deze groote wouden geteisterd worden en die den op zich zelf staanden reiziger nimmer spaart.

GAETANO OSCULATI had reeds de heerlijkste streken van het oosten bezocht en de minst bekende gedeelten der Nieuwe Wereld doorkruist, toen hij het denkbeeld opvatte den weg te volgen door den makker van GONÇALO PIZARRO, den beroemden ORELLANA, in diens avontuurlijken wegwijzer aangegeven: hij was voornemens de uitgestrekte woestijnen van den Napo ten bate der wetenschap te onderzoeken. Sedert drie eeuwen was deze poging niet hernieuwd geworden. Voor deze onderneming had men een man van zulk een aard, van onverschrokken gemoed, van een ijzeren lichaamsgestel en van een wil, die alle hinderpalen te boven komt, noodig.

Toen hij dit voornemen had opgevat, waarvan hij zich de bezwaren niet ontveinsde, begaf hij zich terstond naar Quito; maar hield zich slechts een zeer korten tijd in die aloude hoofdstad der Scyris op, en zeker niet langer dan hij tot het maken der toebereidselen behoefde, als ook tot het doen van nasporingen omtrent eene beschaving, welke men maar al te vaak met die der aloude Incas heeft verward.

Het groote punt, waar OSCULATI zich mede bezig hield, was het bereiken der woestijn en daar zich te verstaan met de Indianen, die hem ten gids zouden kunnen strekken door het in elkander loopende warnet van rivieren, meeren, en moerassen, welke het aanzijn schenken aan eindelooze wouden, en hem van den grooten stroom, die

nu ter bevaring geen ernstige moeilijkheden meer oplevert, gescheiden hielden.

Eenige weken vroeger waren verscheidene Yumbo's naar Quito gekomen, waar zij evenwel slechts tegen wil en dank vertoefden, omdat zij er door hun handel toe genoodzaakt waren. Men weet dat deze Indianen zich slechts kort in de steden ophouden, zoo vervuld zijn zij van het denkbeeld, dat zij noodzakelijk door ziekten moeten worden aangetast, wanneer zij zich al te lang van hunne door sombere bosschen beschutte dorpen verwijderen.

Onzen reiziger was het spoedig bekend dat onze Yumbo's, door hun langdurig verblijf in de stad vermoeid, zich gereed maakten haar te verlaten. Tegen een zeker loon, dat in der minne bepaald werd, belastte hij hen met zijne zwaarste koffers, en vooral met de niet minder wigtige bagaadje, die de voor de wilde volksstammen bestemde geschenken bevatte. Hij zag hoe zij onder het gewigt van dezen, voor hunne breede schouders weinig beteekenenden last, op de maat voortliepen, en liet hen voor zich uitgaan. Den bijstand van beschaafdere Indianen hoopte hij te verwerven, om in de woestijn door te dringen.

Den 7^{den} Junij 1847 vertrok hij van Quito naar Tom-baco, voorzien van een bevelschrift des gouverneurs, waarin deze de alcaden dier plaats opdroeg hem een geleide van *cargueros* 1) Indianen te bezorgen, bestemd om zijn bagaadje tot den burg Archidona te dragen. Deze afstand werd in

1) Met dezen naam bestempelt men die stevige Indianen welke dikwijls geweldige lasten dragen.

nog geen vier uren afgelegd; maar de luitenant XIMENES bij wien hij te Tombaco afstapte, waarschuwde hem bij zijne aankomst, dat hij onmogelijk terstond de bevelen van den gouverneur kon helpen ten uitvoer brengen. Men vierde toen het octaaf van het feest van het *Corpus Domini*, een soort van Indiaansch bacchanaal, hetwelk met allerhande partijen en dansen een week lang gevierd wordt, en daar de voornaamste cargueros er deel aan zouden nemen, viel er niet aan te denken hen vóór den afloop van het feest te doen vertrekken.

OSCULATI was door dezen tegenspoed genoodzaakt te wachten. Dit oponthoud hinderde hem te meer, wanneer hij dacht aan de Yumbo's, die met vier zijner koffers waren vooruit gegaan, en hij vreesde dat zijne vertraging voor hen geen reden zou opleveren om hem te Papallacta op te wachten. Daar hij er zeer op gesteld was de reis met hen te doen, en wel om hunne groote kennis der stroomen en stortvloeden, besloot hij na verloop van drie dagen, alleen, te paard te vertrekken, terwijl hij den luitenant XIMENES het bevel achter liet om, zoodra het feest zou zijn afgelopen, hem de carguero's achterna te zenden. Hij begaf zich dus den 10^{den} op weg, vergezeld van een gids, dien hij met vrij wat moeite gekregen had. Te Tablon, waar hij dien eigen avond aankwam, verliet hem de gids, die zeide te veel vermoëid te zijn; maar daar een andere Indiaan er in had toegestemd diens plaats te vervangen, zette hij zijn togt voort en bereikte hij ten tien uren den tambo, waar hij den nacht doorbragt, na het hem door den luitenant XIMENES geleende paard te hebben teruggestuurd. Om dit gemis te vergoeden, huurde

OSCULATI een muilezel van den eigenaar des tambo's en vertrok den volgenden dag door een van Papallacta geboortige familie vergezeld, die op de plaats, waar er halt was gehouden, om levensmiddelen was uit geweest. Het weer was verre van uitlokkend en men was voor sneeuw beducht; de togt was moeilijk, want na de aan den voet van den berg gelegen bosschen te zijn doorgetrokken, moest men den voet op moerasachtige en schier ontoegankelijke gronden zetten. Dit land was door eenige ruiters doorkruist, die een soort van hoorn staken, om daardoor de kudden van den berg te lokken en ze in de stallen op te sluiten, waarin zij den winter doorbrengen.

Des namiddags kwam men bij het meer van Papallacta, een uitgebrande krater van een vuurspuwenden berg, aan. De weg was door den regen afschuwelijk geworden, en men kon zonder behulp van een stok geen voet verzetten. Eindelijk bereikten zij Papallacta: OSCULATI was er zoo gelukkig zijne Yumbo's aan te treffen, die nog niet vertrokken waren.

Zij waren overigens het wachten op hem moede, en brandden van verlangen den volgenden dag op weg te gaan, daar er een paar uit hun midden zich zeer ziek gevoelden. OSCULATI liet hen dus andermaal vooruit trekken en hield zich in deze plaats drie dagen, in afwachting van zijne carguero's, op. In dit droevige verblijf, verstoken van bijna allen voorraad, genoodzaakt de nachten bij het vuur enkel op een dierenhuid door te brengen, te midden van kleurlingen, die hun haat tegen de blanken niet verborgen hielden, had hij niet weinig te lijden. Echter bragt de komst van den pastoor, waarvan dit dorp sedert vijf jaren

verstoken was, hem eenige vertroosting; hij kon een aantal aardrijkskundige inlichtingen inwinnen omtrent de woestijn, die hij op het punt stond van in te slaan.

De carguero's kwamen evenwel niet opdagen, en daar hij begon te vreezen dat zijne goederen onderweg gestolen zouden zijn, zond OSCULATI den alcade naar Tombaco, met een brief voor den luitenant XIMENES, waarin hij hem smeekte, des noods met geweld, het vertrek van deze onwillige dragers te verhaasten. Het seizoen toch begon meer en meer te verloop en indien men nog langer wachtte, was het te vreezen dat de sneeuw en de regen het overtrekken der bergstroomen onmogelijk zouden maken.

Eindelijk, den 13^{den} Junij, daagde de alcade met de carguero's van Tombaco op. Uit vrees dat zij het op een vlugten zouden zetten, nadat zij zich van hun last ontdaan hadden, deed OSCULATI hen in den tambo opsluiten en bewaakte hen den geheelen nacht. In weerwil van het slechte weder begaf men zich den volgenden morgen op weg naar Archidona. Onder een aanboudenden slagregen moest men zich een weg door moerassige wouden banen, waarin ter naauwernood een pad voor de voetgangers was. Onze reiziger nam zijn geweer en pistolen, liet zijne tien Indianen, die allen achter elkander liepen, voor zich uit gaan, en sloot den togt, ten einde iedere poging tot ontvlugting te voorkomen.

De eerste drie dagen werd de reis door niets bijzonders gekenmerkt; maar tegen den middag van den 18^{den} Junij hielden de carguero's, bij het doortrekken van een zeer digtbegroeid bosch, eensklaps stil, terwijl zij met groote ontroering uitroepen: »Een lijk! een lijk!» OSCULATI,

"Terwijl hij hem bij de lange haren greep."

GAETANO OSCULATI.

die zijne schreden verdubbeld had om zich bij hen te voegen, zag midden op het pad een Indiaan, die werkelijk met het gelaat voorover op den grond lag. Terwijl hij hem bij de lange haren greep, hief hij hem op en herkende hem terstond voor een zijner Yumbo's, die reeds te Papallacta door den rooden loop was aangetast. Dewijl de ongelukkige onder weg bezweken was, hadden zijne makkers hem daar achtergelaten, en zich alleen vergevoegd met de door hem gedragen pakkaadje aan een boom op te hangen.

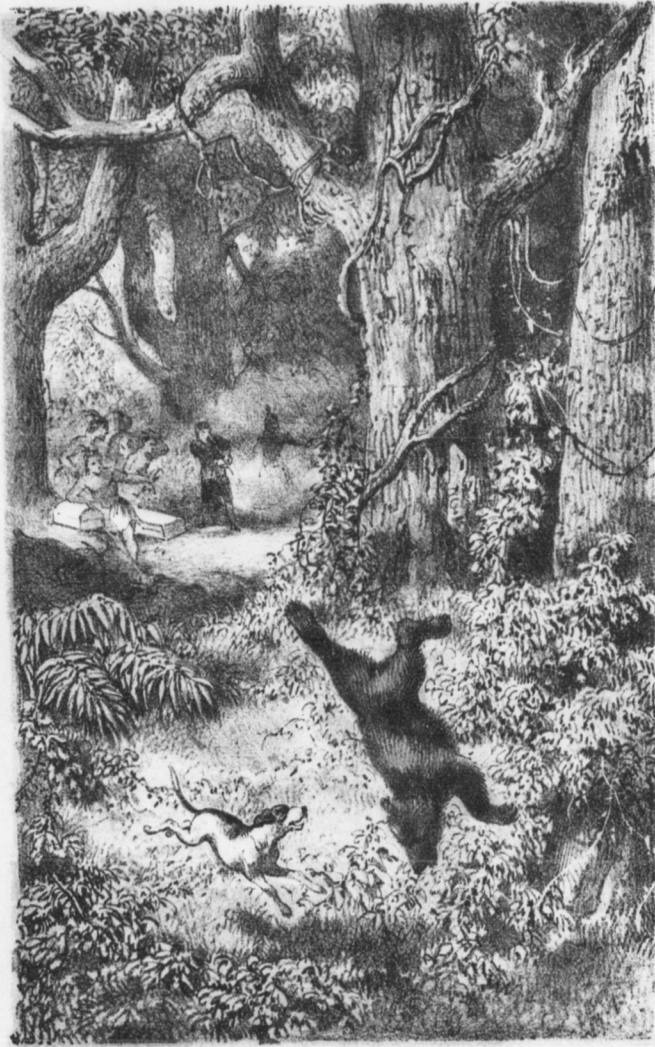
Deze droevige ontmoeting had een levendigen indruk bij de carguero's te weeggebracht. Om hen een weinig van den schrik te doen bekomen, meende de reiziger een flesch brandewijn' onder hen te moeten verdeelen, welks inhoud zij in een oogwenk verslonden. Daarop zette men den togt op nieuw voort, in de hoop van weldra de Yumbo's te zullen inhalen, want men herkende duidelijk in den slijk den afdruk hunner voetstappen, en den volgenden dag werd er te Baeza halt gehouden.

Dien eigen dag waren de Yumbo's voortgereisd; ziende dat een hunner makkers gestorven en een ander krank was, hadden zij twee kisten bij den eigenaar van den tambo achtergelaten en hem beloofd die te zullen komen afhalen, wanneer zij te Archidona zouden zijn aangekomen. OSCULATI bragt den nacht in die plaats door, maar onder het houden van een naauwkeurig toezigt op zijne carguero's, daar men hem te Papallacta had gewaarschuwd dat zij voornemens waren hem te verlaten. Hij werd nog in zijne vermoedens versterkt, toen hij zag dat zij met den eigenaar van den tambo ter sluiks in gesprek waren.

Op den 20ten Junij, bij het aanbreken van den dag, gaf de reiziger het sein tot vertrek; maar de Indianen bragten duizenderlei onschuldigen voor hunne weigering om te vertrekken in. Onze onverschrokke natuuronderzoeker sloeg nergens acht op; de aanvoerder kwam nu tusschen beiden en verklaarde dat men op een feestdag niet reizen mogt; dat de gouverneur van Quixos zelf, dien zij het vorige jaar, hadden vergezeld, hun des zondags rust had gegund, en dat, zoo zij voorttrokken, hun gewis een of ander ongeluk overkomen zou. OSCULATI die al zijn geduld begon te verliezen, dreigde den aanvoerder tot andere maatregelen te zullen overgaan als deze tegenstand niet ophield, en zijne vastberadenheid maakte voor het oogenblik aan alle verdere tegenstribbeling een einde.

Men zette zich dus in beweging; maar op drie honderd passen afstands van den tambo valt er een Indiaan en krabt zich het been open; hij weigert op te staan, zet het op een schreeuwen, en verklaart dat het ongeval hetwelk hem getroffen heeft, een wraak des hemels is. Om een eind aan de zaak te maken, doet OSCULATI hem naar den tambo terugbrengen, laat er hem met den door hem gedragen koffer en de beide door de Yumbo's getorschte pakken achter, hervat daarop zijn togt in het midden der Indianen, die, om hem hun ongenoegen te toonen, voortdurend het diepste stilzwijgen in acht nemen. Op deze wijs trekt alles twee dagen voort te midden van met allerhande struikgewas begroeide moerassen. De Indianen verdwalen tusschen dezen doolhof van slingerplanten en reusachtige varens. Eensklaps stuiten zij op een geweldig grooten beer, die, terwijl hij voor den

"OSCULATI jaagt den beer een kogel door den kop."

hond van den aanvoerder de vlugt neemt, tegen een reusachtigen boom opklautert. OSCULATI jaagt den beer een kogel door den kop, laat een Indiaan bij het dier achter en de bagaadje naar de bestemde rustplaats aan den oever van de Cosanga brengen. Men keert evenwel terug om het monsterdier te halen, dat een al te kostbare ontmoeting in de woestenij was geweest: het zou onvoorzigtig geweest zijn het achter te laten. Er wordt een groote brandstapel ontstoken, het dier zonder uitstel gevild en onder de vrolijkste gesprekken een deel van het vleesch genuttigd, wat overschoot gerookt, terwijl men een geheelen dag stil blijft; het was noodzakelijk eenige rust te nemen.

Toen het oogenblik van vertrek daar was, weigerden de Indianen het overschot van het dier, waarmede zij zulk een heerlijk maal gedaen hadden, met zich te nemen; zij wierpen den kop en de huid, die OSCULATI bewaren wilde, weg. Onze reiziger dreigde toen den aanvoerder dat hij het gerookte beerenvleesch in het water zou laten werpen; maar hij bemerkte dat er bijna niet meer van over was, daar de Indianen het uit kwaadwilligheid hadden laten bederven. Door deze handelwijze verbitterd, en ziende dat het hoofd der carguero's hem tegenstand bood, gaf hij hem een dragt slagen en waarschuwde hem te zullen doodschietsen als zij het zouden wagen te vlugten. Na deze woordenwisseling vertrok men, maar na verloop van een uur, was men verplicht weder stil te houden, om hooger op een gunstiger plek tot het oversteken van de Cosanga te zoeken, daar deze geweldig gezwollen was. Des avonds sloegen de Indianen voor hun meester een

betere hut dan naar gewoonte op en omringden die met een soort van palissade. Deze ongewone voorzorg strekte slechts om zijn argwaan te vermeederen, en hij vroegde den hoofdman naar de oorzaak van dit gedrag. Deze antwoordde dat het alleen was omdat hij des te beter zou rusten; maar de reiziger werd het slagtoffer van deze list niet. Hij liet de palissade wegnemen, die hem des nachts zou belet hebben de Indianen te zien en beval den hoofdman bij hem te blijven, laadde zijne pistolen en hield goede wacht. De nacht ging zonder eenige stoornis voorbij. Den anderen dag doodde OSCULATI een beer en bragt den daarop volgenden nacht met waken door, ten einde te beletten dat de carguero's op nieuw zouden trachten hem te verlaten. Den 24sten, nadat het water gevallen was, vertrok hij met den hoofdman en een anderen Indiaan om een waadbare plaats op te sporen. Maar eensklaps verdween de eerste in de digte struiken. OSCULATI dwong nu den Indiaan, die hem overgebleven was, hem te vergezellen, en spoedde zich naar den tambo. . . . Het was te laat. Zijne kisten en koffers waren opengebroken, zijne levensmiddelen gestolen; de carguero's waren verdwenen. De bij hem achtergebleven Indiaan scheen onthutst, en beloofde dat hij hem niet zou verlaten. Hij besloot hem naar den gouverneur van Archidona te zenden met een brief waarin hij om hulp en bijstand verzocht: de Indiaan beloofde reeds den volgenden dag op weg te zullen gaan, daar hij des nachts den door tijgers onveilig gemaakten berg niet wilde overtrekken. Daarop gaf OSCULATI hem bij voorraad den overeengekomen prijs, deelde met hem water van gedroogd vleesch en beschuit was overgebleven.

en verzocht hem in het opslaan van zijn tambo behulpzaam te wezen. De Indiaan deed alsof hij met alles instemde, maar op het oogenblik dat onze reiziger zich verwijderd had, om eenige groote bladeren op te zoeken, vloog de carguero het bosch in om zich bij zijne makkers te voegen. Wij zullen nu den opvolger van VARGAS zelven laten spreken:

»Zoodra ik bij den tambo terug was en ik den Indiaan niet outwaarde, begon ik dadelijk te schreeuwen, terwijl ik hem verscheidene malen, maar altoos te vergeefs, bij zijn naam riep. Ik was alleen, geheel alleen; ook deze had mij verlaten; hij had het net medegenomen waarin het overschot van mijn leestogt was, en den weg van het woud ingeslagen dat hem regelregt naar Baeza voeren moest.

»Kalm en op een dergelijk ongeluk voorbereid, was het mijne eerste gedachte mijne hut te herstellen, terwijl ik van de korte tusschenpoozen die het weder mij daartoe vergunde, gebruik maakte. Na haar zoo goed mogelijk, met behulp van palen en boomen hersteld te hebben, omringde ik haar in de rondte op een afstand van eenige ellen, met een soort van barrikade uit riet, bladeren en kleine takken vervaardigd. Op deze wijze wenschte ik mij tegen een overval in den slaap te wapenen en tijd tot mijne verdediging te winnen wanneer ik, hetzij door wilde dieren, hetzij door mijne carguero's zelve, mogt worden aangevallen, die zich wel in het bosch hadden kunnen verbergen, om mij in den nacht te vermoorden.

»Na zoo goed mogelijk deze voorzorgen genomen te hebben, maakte ik mijn geweer schoon, laadde het en han-

delde daarna eveneens met mijne pistolen; ook zette ik de punt eener lans op een langen bamboesstok, om er mij in geval van nood van te bedienen, en na een zeer karig avondeten van beschuit en water legde ik mij op mijne koffers te slapen.

»Na verloop van een uur, stond ik, daar het donker geworden was, op, en trad buiten mijn verschansing, terwijl ik alles rondom mij opnam om mij te verzekeren of er zich ook iemand verborgen had. Ik loste een paar gewerschoten in de rigting van het bosch, zoowel om de beeren en tijgers, waarvan het in deze streken krielt, te verjagen, als om de Indianen, die zich ergens hadden kunnen verscholen houden, te doen inzien dat ik altoos op mijne hoede was. Het was stikdonker, men kon geen hand voor oogen zien, dat nu, gevoegd bij den regen, er niet weinig toe bijbragt om mijn toestand zoo droevig mogelijk te maken, en mij vurig naar het aanbreken van den morgen te doen verlangen. Tegen middernacht loste ik andermaal een paar gewerschoten en tegen zes ure in den ochtend, toen de dag nauwelijks begon aan te breken, dacht ik er aan mij met een weinig koffij te verfrissen, die mijne lieden door een gelukkig toeval hadden achtergelaten, daar deze waarschijnlijk niet van hun smaak was geweest.

»Den geheelen dag van den 25sten Junij bragt ik door met mijne hut beter in te rigten; want ofschoon ik niet meer beducht behoefde te zijn, dat ik door mijne carguero's zou worden aangevallen, daar zij ter volvoering van hunne slechte voornemens geen betere gelegenheid zouden gehad hebben dan den vorigen nacht, zoo had ik toch meer

dan één soort van vijanden, het wilde gedierte, te bekampen.

»Na de ernstigste overwegingen op welk eene wijze ik mij het best uit een dergelijken toestand zou kunnen redden, achtte ik het de wijsste partij ten minste een week geduldig in deze eenzaamheid te laten voorbijgaan, in de vaste overtuiging dat er in dien tijd wel een Indiaan voorbij komen en mij bijstand bieden zou. Zag ik mij in deze vooronderstelling teleurgesteld, dan zou ik mij genoodzaakt zien, mij op nieuw op weg te begeven, of door naar Baeza terug te keeren of door mijn togt naar Archidona voort te zetten. Maar hoe dit in beide gevallen te doen zonder hulp van een gids, daar ik op meer dan drie dagen reizens van een bewoonde plaats verwijderd was, en ik gevaar liep in deze onmetelijke en slechts zelden betreden streken te verdwalen?

»Ik trachtte de weinige mij overgebleven beschuit in zoo veel deelen te verdeelen, dat, wanneer mij niets anders zou overkomen, deze voorraad gedurende dien tijd voldoende zou zijn, indien ik mijn rantsoen op drie tot vier ons voor iederen maaltijd bepaalde. Eveneens zocht ik de half afgevilde beenen van den beer op, door de Indianen op het oogenblik hunner vlugt weggeworpen; ook sneed ik de huid af, terwijl ik die van den kop en de digtst bij de klaauwen aanwezige en voor het zachtst gehouden gedeelte bewaarde ten einde die te braden. Van het overige gedeelte van de huid maakte ik een soort van scherm tegen den regen, die door het gebladerte henendroop, waarmede de hut was bekleed. De hoop van misschien den een of anderen vogel te zullen schieten, verlevendigde daarenboven

mijne krachten. Terwijl ik mij de enkele oogenblikken mooi weder ten nutte maakte, hield ik mij overigens bezig met het vangen van kapellen en insecten; dat was het beste middel om mij niet door de droevige gedachten, die zich van mij meester maakten, te laten wegslepen. De inzameling was meer dan ruim; maar daar ik altijd bevreesd was te zullen verdwalen, waagde ik het niet diep in het woud door te dringen. Zoodra de nacht begon te vallen, nam ik de gewone voorzorgen en trachtte ik in te slapen.

»Ik had een vrij groote hoeveelheid glimwormen, waaraan men den naam van *concyos* geeft, ingezameld: ik bediende er mij van tot verlichting der hut, door ze in een glazen vaas te plaatsen. Zij verspreidden een heerlijk licht, waarbij ik gemakkelijk kon lezen. Ook had ik eenige groote planten onderzocht in de hoop er cellen van zekere bijen te ontdekken, die een zwartachtig was opleveren: ik wist dat de Quixos er hunne fakkels van vervaardigen en er een heerlijken honig uit verkrijgen. Ik had het geluk er eenigen in een boomstam te vinden; maar dit kostte mij niet weinig inspanning en om mij van dezen buit meester te maken, ilep ik menige pijnlijke steek op.

»Des morgens van den 26sten, bij het aanbreken van den dag, werd ik gewekt door geschreeuw, dat waarschijnlijk door apen werd voortgebracht. Een oogenblik hoopte ik het een of ander bezielde wezen op den tegenovergestelden oever der Cosanga te zullen zien verschijnen; doch ik bemerkte maar al te ras dat het eene ijdele begoocheling was. Een geweldige regen dwong mij onder den

tambo te schuilen, die bijna reeds in een bouwval verkeerd was. Die dag, door mij onder de somberste voorvoelens doorgebracht, was voor mij een der droevigsten. Dien avond kookte ik mij een weinig bouillon uit de beenderen en den schedel van den beer, waaraan nog een deel van het vleesch was blijven zitten; dit deed mij een weinig den slaap vatten. Door onoverkomelijke hinderpalen omringd, door een ieder in deze vreeselijke eenzaamheid verlaten, zag ik werkelijk geen middel om er mij van te bevrijden, hetzij ik mijn weg vervolgde, hetzij ik op mijne schreden terugkeerde. Ik gaf evenwel alle hoop niet op; integendeel waren mijne gedachten nacht en dag bezig met het regelen der middelen, die ik zou kunnen aanwenden om mij uit dezen neteligen toestand te redden.

»Den 27sten hield de regen den ganschen dag aan; de rivier zwol hoe langer hoe meer: het had mij niet mogen gelukken vuur aan te maken, en de moed, die mij tot nu toe niet had verlaten, begon voor wanhoop plaats te maken. Gedurende den nacht werd ik door schrik overvallen, daar ik een geluid vernam dat hoe langer hoe digter scheen te komen. Ik vloog overeind en luisterde, met ingehouden adem, en met de hand aan mijn karabijn. In een oogenblik ontwaarde ik op weinig afstands van de palissade een zwart voorwerp, dat zich naar den oever voort bewoog. Hoe wel het aartsdonker was, maakte ik uit de wijze waarop het dier voortschreed en ademhaalde op, dat het een tapir was. Op dat oogenblik was mijn vreugde groot, maar de vrees van het dier uit het oog te verliezen en dat ik het niet

magtig zou kunnen worden, bragt zulk een ontroering in mij te weeg, dat ik, om vuur te geven, verplicht was met mijn arm tegen den boom te leunen, die de tambo ten steunsel strekte. Bij het tweede schot en tot mijne groote genoegdoening, zag ik dat ik hem had getroffen. Ik overtuigde mij dat hij dood was, maar voelde mij niet sterk genoeg hem alleen naar mijn hut te slepen; echter betrad ik ze hoogst gelukkig, daar ik mijn leven, wat het materiele betreft, verzekerd had. Langen tijd toch zou dit wild voor mij voldoende zijn. Door verschillende gewaarwordingen overmeesterd gelukte het mij na veel inspanning op nieuw den slaap te vatten; toch was mijne vreugde slechts van korten duur.

»Toen ik den morgen van den 28sten, ten vijf ure, ontwaakte bevond ik dat de rivier zoo buiten hare oevers was getreden, dat zij reeds tegen mijn tambo aanstond, zoodat ik nog slechts met groote moeite mijn koffers en bagaadje in het bosch kon bergen. De stroom had reeds mijn waterketel en koperen pan en een aantal kleine benoodigdheden, die ik buiten den tambo had laten staan om ze schoon te maken, weggevoerd, maar welk een smart ik gevoelde toen ik zag dat mijn tapir ook door het water was weggedreven, kan ik onmogelijk beschrijven.

»Een onverwacht ongeluk als het mij overkomene moest mij voorzigtigheid leeren; bij gevolg ging ik mijne hut op een verhevener en tegelijk meer verwijderde plek van de rivier opslaan.

»Altijd op weg ter opsporing van mijne prooi, was ik, tot op ongeveer een mijl afstands van mijn hut, den oever

gaan onderzoeken; maar zij was niet meer te vinden en dien dag moest ik mij vergenoegen met eenige wilde vruchten, zoo als die van den manzanillo en palmkoolen. reeds voor een deel door de beeren afgeknaagd. Ik wachtte mij een hand aan mijn beschuit te slaan. In dien tusschen tijd begon de rivier op nieuw met groote onstuimigheid te zwellen. Het gebuil van den orkaan, het doffe gebruisch der wateren, die op de rotsen uiteenspatten, bragten een soort van eentoonig geluid voort, dat veel geleek op het gemompel van een aantal gebeden prevelende personen: met dit gemurmel paarden zich de knallende en herhaalde ontploffingen van den Sangai (die altoos gloeiende vulkaan) en een ieder zal zich gemakkelijk kunnen voorstellen welke sombere indrukken deze stemmen des wouds en het zien van deze akelige tooneelen op mijn reeds afgematten geest te weeg bragten.

»Mijne gezondheid ging, gedurende die dagen, meer en meer achteruit; zij leed niet weinig, zoowel door de vochtigheid van de plek en de zoutachtige uitwasemingen, als door het onvoldoende en slechte voedsel. Bij dit alles kwam nog een verzwakking van stem, zoodat ik dacht het einde mijner rampen bereikt te hebben. Dien dag schreef ik een langen brief aan den voorzitter der republiek, waarin ik hem al mijne tegenspoeden berigtte. Ingeval van mijn overlijden belastte ik hem met de uitvoering van mijn laatsten wil. Na dat verrigt te hebben, naaide ik het papier in een stuk wasdoek en hing het aan een stok in de hut op. Op een verheven plek aan den oever der rivier, plantte ik een langen staak, waaraan ik een stuk lijnwaad, op de manier van een vlag, vast maak-

te, terwijl ik aan den voet van dien staak een ledige kist aanbragt. Dit alles deed ik in de hoop, dat de een of andere van Archidona komende Indiaan alleen op het zien van dit teeken den stroom zou willen oversteken, en in de meening dat hij zoowel door nieuwsgierigheid als door zucht naar buit daardoor zou worden aangetrokken. Toen alles was afgelopen, gevoelde ik mij veel geruster en zette ik mij andermaal aan het opslaan ~~der~~ hut; tot mijn grooten spijt moest ik haar op een plek oprigten waar ik geen uitzigt in de ruimte had; maar er bleef mij geen keus over en ik moest mij tegen een nieuwe overstroming wapenen.

»Daar de geweldige regens den 29sten en 30sten Junij aanhielden, bleef ik bijna gedurende al dien tijd op mijne koffers uitgestrekt, terwijl ik mij met mijn beerenhuid toedekte, die garstig en zelfs een prooi der wormen begon te worden. Ik onderhield mij met een weinig in honig gedoopte beschuit en in koud water afgetrokken koffij.

»Den eersten Julij (den zevenden dag nadat men mij had verlaten) had ik bijna alle hoop opgegeven van levend uit deze mijne eenzaamheid verlost te worden, daar de stroom nog even hoog was en zijne wateren met dezelfde kracht bleef voortjagen. Het was mij volstrekt onmogelijk een voet te verzetten. Ik bevond mij inderdaad tusschen twee stroomen ingesloten, die daar zij beide hun oorsprong in de Antisana namen, aan de eigen oorzaken van zwellen onderworpen waren; hen te doorwaden was op dat oogenblik een volslagen onmogelijkheid. Ik had op het drooge verschillende teekens gemaakt, om de rijzing van het water na te gaan, en ging daarnaar van uur tot uur kijken. Naauwelijks

zag ik bij het water een neiging tot zakken of mijne hoop herleefde weldra op nieuw in mij; maar helaas, om mij spoedig andermaal te ontvlugten.

»Den achtsten dag werd het weder helder en droog, zoodat ik mijn poncho en een aantal andere voorwerpen in de zon kon droogen. Daarna sprokkelde ik wat hout bij elkander om er vuurtje aan te steken en daarop een grooten watervogel te kooken, die zich eensklaps op een rots voor mij had durven wagen en dien ik in een gelukiger oogenblik niet zou hebben nagelaten op te zetten.

»Op den negenden en tienden dag mijner verlatenheid werd het mij gegund eenige wilde vruchten in te zame-
len, omdat het weder bij afwisseling fraai en regenachtig was geweest. Ik onderhield niettemin mijn leven met het voor later bewaarde gedeelte van mijn geschoten vogel, en dit was voldoende tot mijn onderhoud gedurende ongeveer drie dagen. Het was vooral mijn streven mijn beschuit te sparen, daar ik het voornemen had opgevat den weg naar Archidona te gaan opzoeken, zoodra het water meer zou gevallen zijn. Ik wanhoopte er volstrekt niet aan het juiste spoor van den weg te zullen vinden, en wel met behulp van een geographische kaart, die ik aan Maldonado te danken had en van een zakkompas, dat ik met mij had genomen, om te beter de plaats te kunnen bepalen waar ik mij bevond. Opregt gesproken, was dit voornemen wel een weinig al te stoutmoedig, mijne uitgeputte krachten vooral in aanmerking genomen. Maar aan den anderen kant zag ik geen ander middel om uit mijn toestand te geraken: ik moest mij wel op een krachtige wijs daaraan ontrukken, daar ik alle hoop had laten varen, dat er van

den kant der Indianen hulp zou komen opdagen, die in het slechte jaargetijde er niet aan dachten deze reis te ondernemen.

»Ik had mij in het hoofd gezet, dat, zoo het mij gelukte den rio Condachi te vinden, die slechts een paar dag-reizen verwijderd moest wezen, ik dan dien stroom, op goed geluk af, op eene *balsa* zou kunnen volgen. Ik meende dat het mij zeer gemakkelijk zou vallen er een te vervaardigen, en wel van het in overvloed aanwezige bijna als riet zoo ligte hout, dat men in deze bosschen aantreft. Als ik aan den mond, op de plaats waar hij zich in den rio Hollin uitstort, zou zijn aangekomen, zou ik er of een Indiaansche hut aantreffen, of zijn loop tot aan zijne verbinding met den Mizagualli slechts te volgen hebben, dien ik, terwijl ik al dien tijd van de jagt zou leven, in een dag of vier vijf zou bereiken. En wanneer ik den loop van die rivier maar volgde, kon het niet missen of ik zou eindelijk aan het dorp Archidona komen, dat op eenige weinige passen afstands van zijne oevers gelegen is.

»Ik wist echter maar al te zeer hoe veel moeilijkheden deze plannen, die zich gemakkelijk laten ontwerpen en zelfs op de kaart afteekenen, als het op de uitvoering zou aankomen, zouden ontmoeten. Maar niets was meer in staat er mij af te brengen: ik wilde oneindig liever voorwaarts trekken, dan naar Baeza terugkeeren. En toch had ik bijna gevaar geloopt het leven te verliezen in dien doolhof van stroomen, moerassen en bosschen, die ik reeds was doorgetrokken, terwijl ik het einde van mijn lijden nog niet had bereikt.

" ik klampte mij aan een tak vast "

»Den elfden dag hield ik mij bezig met mijne koffers die ik het liefst wilde bewaren, met groote bladeren te bedekken, en maakte ik de toebereidselen tot mijn vertrek. Op eenigen afstand voor mij had een toucan zich op een boom neêrgelaten en ik was zoo gelukkig geweest dien te schieten, hetgeen mij een ietwat steviger voedsel bezorgd had.

»Daar het water een paar el gevallen was, maakte ik twee pakjes van hetgeen ik het noodigst oordeelde: in ieder had ik de helft der levensmiddelen gedaan, daar ik mijn voorraad in twee gedeelten over wilde voeren en niet alles op een enkelen togt wagen durfde. Na al wat ik van waarde had, mijn horlogie, mijn geld, mijn kompas in mijn wollen muts geborgen te hebben, die ik mij stevig over de ooren haalde, begon ik mijn zwemtogt in de rivier, terwijl ik mijn pakkaasje op het hoofd droeg. Hoewel ik een goed zwemmer ben, beletten mij mijne afgematte krachten tegen den stroom op te werken, en alvorens ik den tegenovergestelden oever bereikte, dreef ik een drie honderd schreden lager af, terwijl ik, op gevaar af van mijn leven te verliezen tegen de klippen aan werd gesmeten. Ik ontdeed mij toen van den last die mij belette al mijne krachten in te spannen: ik klampte mij aan een tak vast en had het geluk den oever te bereiken, niet zonder mijne handen en voeten vrij wat gewond te hebben.

»Ik zag mijne hoop om mijn voornemen ten uitvoer te brengen maar al te zeer in rook verdwijnen; de helft van mijn spijsvoorraad had ik zoowel als mijne pistolen verloren, die ik hermetisch in een blikken doos gesloten

had. Ik had ook niets meer om van kleederen te verwisselen en bezat met wat ik aan had nog slechts een onderbroek. Na een uur van ernstig overleg, zag ik mij dus genoodzaakt de rivier andermaal over te steken en mij aan mijn noodlot te onderwerpen. Ik koos evenwel een betere plek, waar ik geen hinderpalen bij het overzwemmen ontmoeten zou, en had het geluk de overzijde der rivier te bereiken. Ik begreep ten slotte dat ik niets anders doen kon dan te trachten naar Baeza terug te keeren. Om er den nacht in door te brengen, rigtte ik de hut zoo goed mogelijk in, terwijl ik er op rekende den volgenden morgen onverwijd te vertrekken.

»Daar op den dertienden dag van mijn volslagen afzondering een aanhoudende regen mij belette den togt te aanvaarden, hield ik mij bezig met een dozijn speelkaarten in duizend kleine stukjes te scheuren; ik sloot die daarop in een blikken bus, om er mij van te bedienen en ze op den weg uit te strooijen, zoodra ik eenigzins mogt twifelen en ik niet zeker zou zijn van het voetpad, dat ik had in te slaan, ten einde niet in het woud te verdwalen.

»Terwijl ik nog eens mijne koffers doorzocht, vond ik tot mijne groote blijdschap, en met andere graansoorten vermengd, eenige staaltjes van verschillende maïsoorten, die ik te Quito had verzameld om daarmede in Europa een proef te nemen. Terstond werden die korrels door mij gebraden, nadat ik een kist, om des te spoediger vuur te hebben, had stukgeslagen. Het was een nieuwe spijsvoorraad, die mij gedurende mijn reis van dienst moest wezen.»

Ziedaar nu den onverschrokken reiziger gereed zijn eiland te verlaten, en in weerwil van de bekoorlijkheid van het eenvoudige verhaal, dat juist daardoor zoo veel aantrekkelijks bezit, moeten wij hier het verslag bekorten der duizenderlei kleine voorvallen, die zijne verlossing kenmerkten. Bij het aanbreken van den dag, met het geweer op den schouder, en hetgeen hem aan spijsvoorraad was overbleven in een net gepakt op den rug, verliet hij de hut, waar hij zulke bittere angsten had doorgestaan, en van het oogenblik waarop hij zijn togt aanving, was hem het door Klein Duimpje aan de hand gedane voorbeeld verre van nutteloos; hij strooide zijne kaartensnippers op den grond en verheugde zich over dien inval niet gering; maar weldra zakte hij tot aan de knieën in den modder, hetgeen met de vijf en twintig pond, die hij op den rug droeg, hem ten slotte geheel en al afmatte. Meer dan eens was hij op het punt zich op den grond uit te strekken; maar weldra vernam hij het gemurmel van den rio *Jana-Yacu*: hij doorwaadde dien zonder tegenspoed, en na zich met een eenvoudige verkwikking, in een stuk beschuit bestaande, te hebben versterkt, gelukte het hem, dwars door het bosch heen, den linker oever der *Consanga* te bereiken; maar daar was hij zeer bevreesd te zullen verdwalen, en in weerwil van de koude die hij te verduren had, nam hij zijne maatregelen om den nacht op den oever door te brengen. Het geschreeuw der wilde dieren belette hem een oogenblik rust te nemen. Nadat hij den volgenden dag een togt van eenige uren had afgelegd, stond hij niet weinig verwonderd, dat hij zich te *Siesi-Playa* bevond, en wel voor een hut, waar drie weken vroeger zijne trouwe-

looze carguero's een door hem gevelden beer geslacht en het daarvan afkomstige vleesch gerookt hadden. Daar zijn geweer, waarvan het kruid vochtig was geworden, en dat hij niet weër kon laden, hem nu van geen nut meer zijn kon, liet hij het achter, en begaf zich daarna in het bergachtige woud. Zijne voeten waren gezwollen en pijnlijk; hij kon ze niet meer tegen de scherpe dorens en hoekige punten van afgeknotte wortels beschutten; want hij bezat niets anders tot schoeisel, dan een paar lappen linnen, die hij dubbel om zijne voeten had heen geslagen. Aan de boorden van den Vermello gekomen, bemerkte hij dat zijne afschuwelijke carguero's de lage voorzorg hadden genomen een grooten tot brug dienenden boom door te zagen: gelukkig kon hij die rivier op eene doorwaadbare ondiepte, en met behulp van een paar stevige stokken, die hem den sterken stroom hielpen weerstand bieden, overtrekken. Hij gevoelde zich toen niet weinig gelukkig in een tambo, die hem reeds een schuilplaats geboden had, te kunnen uitrusten. Den volgenden dag, door pijn afgestreden, terwijl hij zich naauwelijks op de been kon houden en zijne voetzolen openlagen, beproefde hij zijn togt voort te zetten; hij wist dat hij Baeza binnen een dag zou kunnen bereiken.

Daar zijn laatste beschimmelde stuk beschuit reeds gestrekt had om den vorigen avond zijn honger te stillen, moest hij tot zijn gebraden maïs de toevlugt nemen: hem schoten slechts een paar handen daarvan over, hetgeen alles uitmaakte wat hij nog aan voedsel bezat. Toen hij dit maal gebruikt had, trachtte hij zich met zijn mes een weg te banen door het kreupelbosch, dat hem het voort-

„een verwijderd geluid zijne ooren trof“

GAETANO OSCULATI.

gaan belette. Op deze wijze had hij tot des namiddags vier ure zich voortgewerkt, maar nog niets deed zich aan zijne blikken op, dat hem een dorp aankondigde. Zijne krachten waren geheel uitgeput en hij bezat nog slechts dertig korrels maïs; de ongelukkige had ze meer dan eens geteld toen, op het oogenblik waarin hij het doel van zijn togt scheen gemist te hebben en hij zich in de diepste mistroostigheid op den wortel van een boom had neergezet, een verwijderd geluid zijne ooren trof; het was het gekraai van een haan; hij luisterde andermaal aandachtig — de krijschend schelle stem deed zich duidelijker hooren. Het was volstrekt geen verrukking van zinnen, zooals men er zoovelen in de groote wouden ontwaart; de arme verlatene viel op de knieën onder den uitroep: *Sono salvo, Dio mio io ti ringrazio!* 1).

Wel kon hij niet terstond het juiste punt bepalen, waar het gekraai van daan kwam; maar hoe verder hij voortliep, des te gemakkelijker werd het hem de rigting te volgen, hem door zijn klein kompas aangewezen. Hij had nog geen kwart mijl afgelegd of hij bevond zich reeds op het onverwachts voor den tambo van Baeza. De eerste Indianen, die hij ontmoette, zetten het op een vlugten; later gaf hij zich rekenschap van den indruk, dien hij op deze arme lieden had moeten maken, wanneer hij zich voor den geest riep hoe allerzonderlingst zijn voorkomen was. Hij hield zich niet op met hen te roepen; hij trad den tambo binnen, wierp zich op de huiden die men op den grond had uitgespreid, en vroeg met

1) Ik ben gered; mijn God, u dank ik.

aandrang en luider keels om eten. De eigenaar van de hut had hem herkend.

Daar vernam hij dat zijne carguero's zich slechts te Baeza hadden opgehouden om de tijding van zijn dood te verspreiden, die volgens hun zeggen hem bij het overtrekken van de Cosanga was overkomen. Onze reiziger ontstak in zulk een granschap op het hooren van dezen logen, dat hij op het punt stond om oogenblikkelijk naar Quito terug te keeren, ten einde de verraders hanne welverdiende straf te doen belooopen. Maar in dat geval had hij zijne goederen, die hij aan de boorden van de Cosanga had achtergelaten, zoowel als die welke te Baeza waren, moeten achterlaten. Weldra keerde de kalnte in zijn binnenste weder: hij bevond zich te midden van goed gezinde Indianen, die in koperdraad handel drevén: hij nam ze tegen een zeer geringe vergoeding in zijne dienst, en daar men toevallig eenige flesschen rhum en wat *carne seca* in de tot reserve achtergebleven kisten in den tambo waar men was, had gevonden, ontbrak er niets aan het feest. Door zijne gasten op de teederste wijze verzorgd, die zijne gewonde voeten met beeren- en pecarivet waaronder een aantal uitstekende droogertjen gemengd waren, inwreven, had de krachtvolle OSCULATI spoedig zijne vorige gezondheid herkregen. De eigenaar van den tambo stond hem twee uit touw vervaardigde voetzolen af en weldra gevoelde hij zich weér in staat naar het woud terug te keeren.

Des morgens van den 13^{den} verliet hij Baeza, aan het hoofd van vijf Indiaansche sjouwers, om, na zijn eiland te zijn doorgetrokken, den weg naar Archidona in te

slaan. Onder weg nam hij zijn geweer mede, en des avonds van den 16^{den} was hij op nieuw op de plek, waar hij zoo veel lijden had uitgestaan. Niet weinig was hij verwonderd toen hij daar drie Indianen rondom een groot vuur gezeten zag. Het waren lieden, op wie men kon vertrouwen, en die de gouverneur van Archidona had uitgezonden om hem op te sporen. Zij stelden hem een brief ter hand, waarin D. VILLAVICENCIO hem op de hartelijkste wijze uitnoodigde, van zijn doorgestane vermoeijenssen in zijne op de boorden van den Napo gelegen woning te komen uitrusten. Daar de rivier nog te zeer gezwollen was om al de bagaadje over te brengen, liet men de zwaarste kisten op het eiland achter. OSCULATI nam slechts den echten schat der natuuronderzoekers, zijne verzamelingen, mede. Den 20sten Julij was hij aan Archidona teruggegeven, en de gouverneur, D. CLEMETTE GUERRERO, deed hem door het innemendste onthaal de veertiendaagsche ellenden vergeten, die hij op het eiland van den rio Cosanga had verduurd.

**CHARTON, LAVIGNE EN HUNNE MEDGEZELLEN
OP HET EILAND ST. CHARLES.**

1848.

De woeste eilanden laten zich heden ten dage tellen: de Robinsons gaan voorbij; men zal, als men ze zal willen aantreffen, weldra tot naar Adélie moeten stevenen, die roemrijke verovering van den ongelukkigen Dumont d'Urville. De Chiloe eilanden worden bevolkt, het Vuurland heeft zijne bewoners, Australië wordt beschaafd. Nog gisteren onbewoond zullen misschien spoedig de Galapagos te klein zijn om de boerenwoningen die men er zetten zal te bevatten: iederen dag eischen zij nieuwe werklieden: de landbouw zal hun welzijn verschaffen. Dan zullen de dorpen ophalen van vroegere dagen: dan ook zal men zonder eenigen twijfel zich een naam voor den geest roepen, die ook wordt aangetroffen in de geschiedenis der zee.

Let eens op wat deze altoos wassende stroom voortbrengt, die de woeste streken overdekt. Let op de vreemde uitwerking, die hij op alle levende wezens uitoefent: deze doet hij vermenigvuldigen en wel hen

OP HET EILAND ST. CHARLES.

die de handlangers van den werkman worden; anderen, de nutteloozen, hen die niet minder beminnelijk zijn, maar die op de golven van den oceaan spelevaren of zich slechts op de met bloemen bewassen velden vermeijen, verjaagt hij.

Wij moeten er ons allen over bejammeren dat de mensch ophoudt een vriend te zijn voor die bevallige luchtbewoners, die op de woeste eilanden zonder vrees om hem henen fladderen.

Nog gisteren, het is geen vijf en twintig jaren toch geleden, schetste een bekend geleerde, een zeeman, een bekwaam teekenaar, de groenende rotsen der Galapagos voor zich af, en niet een der gevleugelde bewoners van het eiland die de vlugt voor hem nam. Wat u in de verhalen der zeventiende eeuw of in die van den goeden P. PINGRÉ een ongelooflijk wonder toescheen, bleek voor de ooggen van een uwer tijdgenooten niet dan de waarheid te zijn. Zie hier wat DORTET TESSAN u verhaalt en het door hem geschilderde tafereel is gewis een der merkwaardigste. Hij voert u naar den hoogsten kruin van den archipel over, waarop het avontuur heeft plaats gegrepen, waarvan hier het verhaal volgt. Hij schildert u de diepe stilte die in gindsche streken heerschte, en waar nu de mensch heerscht en over onze oneenigheden spreekt.

Omstreeks het jaar 1858, toen de Thetis de Galapagos had aangedaan, wilde men de waterbeschrijving van den archipel voortzetten. Daar het eiland Charles het hoogste punt van deze streek, 560 voeten boven de zee, was, was de heer TESSAN bezig dat op zekeren dag af te teekenen. Juist toen hij bezig was een algemeen gezigt van de

groep te nemen, zag hij zich weldra door een aantal landvogels omringd. »Deze vogels,» zoo verhaalt ons de geleerde ingenieur, »streken zelfs op het papier, dat ik in de hand had en waarop ik zat te teekenen, neder: een jeugdig leerling die mij vergezelde, ving hen met de hand even als men dit vliegen doet.»

Heden ten dage knallen er gewerschoten op het eiland St. Charles, en welgelukkig als zij alleen op vogels worden afgezonden.

In October 1848 verbond zich ERNEST CHARTON, een Fransch schilder, die zich te Santiago bevond en zich gereed maakte naar Europa weder te keeren, met een zijner vrienden, LAVIGNE geheeten, en BICROFF, een Engelsch koopman, om in Californië in den omtrek van de hutten der goudzoekers een hôtél en een magazijn van werktuigen en wapenen te openen, een likeurhandel te vestigen en een molen tot wassching van het goud bevattend zand op te rigten. Zij scheepten zich te Valparaiso op de Chilische goelet de *Rosa-Segunda* in, die met twaalf koppen bemand was en dertien passagiers in had. Dit vaartuig behoorde aan een Italiaan, MONTÈS, die supercarga was: de kapitein was een Chiliaan, en de stuurman, BOULTON geheeten, een Engelschman. De beide neven van den kapitein, jongelieden van achttien tot twintig jaar, hadden zich als nieuwelingen ingescheept. Onder de passagiers bevonden zich twee vrouwen en eene jonge Indiaansche, haar dienstbode. Eindelijk voerden LAVIGNE, BICROFF en CHARTON drie groote wachthonden met zich.

Er heerschte aan boord van de goelet een vreeselijke

wanorde, die CHARTON vooral nog voor het vertrek groote ongerustheid inboezemde. Men was nog op zijn best veertien dagen in zee toen men reeds berigtte dat er geen water meer was. Ieder wierp de schuld op een ander man der equipaadje, en, na een aantal beschuldigingen over en weër, besloot men de Galapagos eilanden aan te doen, om daar een waterplaats te vinden. Er had een lang onderhoud plaats eer men besliste welke der eilanden men zou aandoen, daar de stuurman op het eiland Albemarle aandrong, en LAVIGNE wilde dat men het eiland St. Charles kiezen zou. 1). Dit laatste werd echter gekozen; maar daar men op het eiland St. Charles de grootste boosdoeners van de republiek Ecuador deportteert, nam men de noodige voorzorgen, en maakte men de wapens schoon, ten einde, wanneer dit mogt noodig wezen, in staat van tegenweer te zijn en de aanvallen of valstrikken der eilandbewoners af te keeren of te ontgaan. CHARTON, die zich met het slijpen van een zeer fraai dolkmes bezig hield, werd door den stuurman BOULTON aangesproken, die hem verzocht dit wapen eens te mogen zien en hem vragde hoe men daarmee om moest gaan, om het dicht te doen. Den volgenden dag was men in het gezigt van het eiland en de passagiers begonnen beurt om beurt de wacht te betrekken, om alle verrassing van buiten te voorkomen. Dien dag bemerkte CHARTON dat zijn dolkmes verdwenen

1) Deze eilandengroep van den grooten oceaen, ligt tusschen 1° 43' noorder breedte en 1° 25' zuider breedte. Kapitein COWLEY heeft het kleine aantal dat een naam draagt gedoopt, het eiland Charles is het eiland San-Carlos of St. Charles geworden.

was; hij zocht er een uur lang naar, en dacht er verder niet aan. Daarenboven werd hij door een nieuw twist-gesprek aan boord afgeleid. Men was nog op tamelijken afstand van het eiland en de stuurman wilde bepaaldelijk het anker laten vallen, terwijl LAVIGNE er zich ten sterkste tegen verzette. Deze had daarvoor geen andere reden dan zijne makkers een al te lange reis te besparen, wanneer zij om water naar land zouden gaan; maar de stuurman, die zoo ver mogelijk van het eiland wenschte te blijven, had plannen, die niemand kon raden en weldra aan het licht zouden komen. Hij beweerde tegenover den kapitein, dat er in deze zee streken diepe kolken waren, en dat het hoog tijd werd om het schip voor anker te leggen; de verschrikte kapitein sloeg geloof aan zijne woorden, en men wierp het anker uit, welks ketting, die zich over een groote lengte uitrolde, helaas te laat, de dwaling of de kwade trouw den stuurman aan den dag bragt.

Men bragt de sloep in zee en men begaf zich aan land, daar vernam men dat men ten minste drie dagen noodig zou hebben om water in te nemen, wegens den slechten weg die naar de bron voerde en ook omdat het vaartuig te ver in zee geankerd lag. De afstand, die het van den oever scheidde, was inderdaad zeer aanzienlijk. Toen hij des avonds aan boord terug kwam, hoorde CHARTON den kapitein en den supercarga andermaal in twist-gesprek over den stuurman, die voor het vervolg weigerde dienst te doen als de passagiers zich met de wacht van het schip bemoeiden. De stuurman moest echter onderdoen, ofschoon deze maatregel hem in zijne plannen dwars-

boomde, want men deed hem opmerken dat deze voorzorgen de dienst van het schip niet belemmerden.

Den volgenden ochtend, bij het aanbreken van den dag, ging men andermaal aan land. LAVIGNE wilde dat men er om zou loten en dat de helft der passagiers tot bewaking van het schip zoude achterblijven; maar niemand wilde zich aan de kansen van het lot wagen, ieder meende dat hij gerust eenige uren van boord kon gaan. Er bleef dus alleen een gedeelte van de bemanning aan boord, en al de passagiers verwijderden zich. Zij hadden spoedig meer dan wel van hun bezoek aan het eiland St. Charles, een verlaten oord, dat zij zich voornamen zoo spoedig mogelijk te verlaten. Men besloot dus dat men den volgenden dag zou terug keeren om water in te nemen en zich te baden, en daarna onmiddellijk vertrekken.

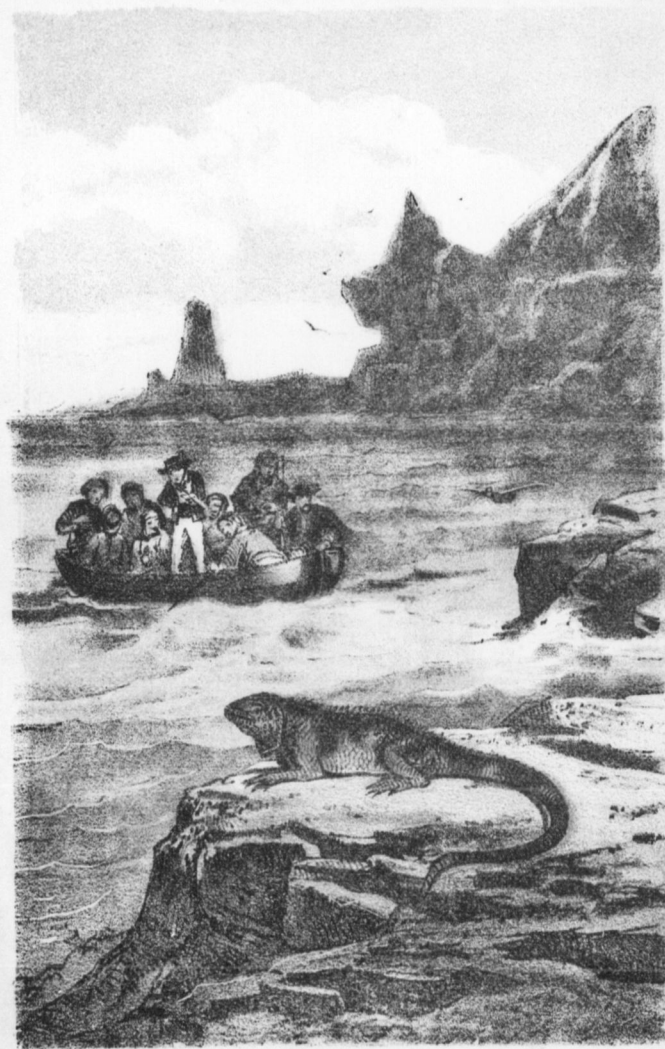
Met het aanbreken van den dag maakte iedereen zich inderdaad gereed het vaartuig te verlaten, terwijl hij voor dezen togt slechts zijne minste kleederen medenam en aan boord het geld, de horlogies en alles wat maar eenige waarde had, achterliet. Op het oogenblik van het vertrek verzocht een der passagiers, die dertig oncen goud in zijn gordel bij zich had, LAVIGNE en CHARTON dit geld voor hem te willen bewaren in den aan den grooten mast bevestigden koffer, die hunne geheele fortuin bevatte. Zij stonden er in toe, en borgen, voor de oogen der bemanning, dien zak op de aangeduide plaats, zeggende dat het onnoodig was den geheelen inhoud na te tellen, omdat zij dien in aller tegenwoordigheid ontvingen en op dezelfde wijze zouden teruggeven. LAVIGNE, die bevreesd was dat de kapitein hen zou verlaten, noodigde

Charton.

hem uit hen te vergezellen. Weldra verliet men dan ook het schip in de jol: men telde in dit brooze vaartuig zeventien personen, waaronder vijf mannen die op het eiland te huis behoorden.

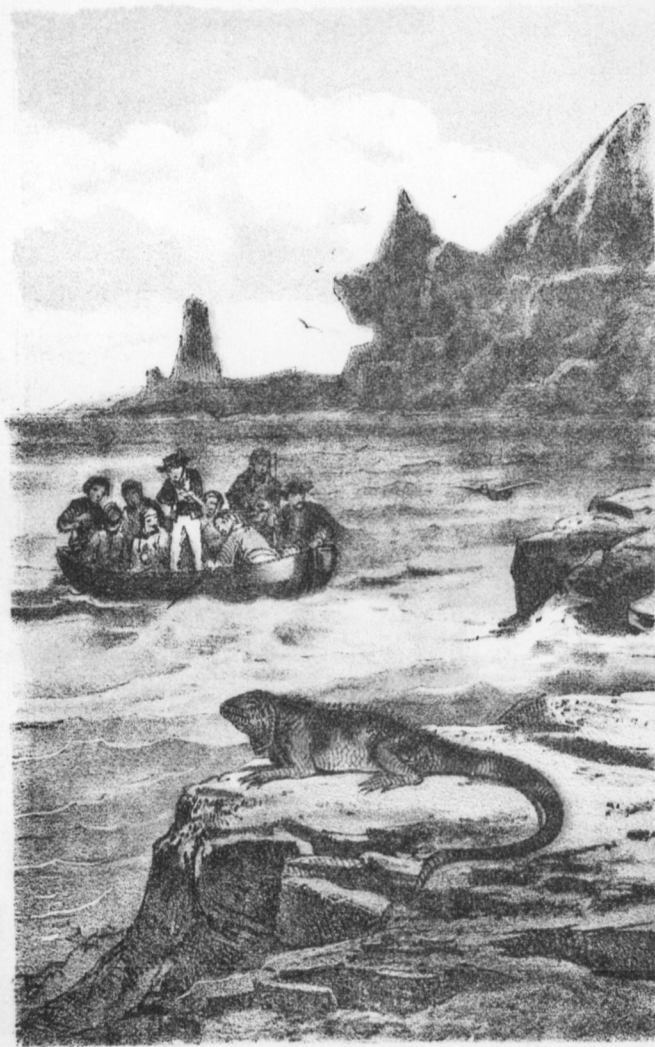
Na zich gebaad en een ontbijt genomen te hebben, hielden de passagiers op het strand hun siesta, of vermaakten zich onder elkander, toen zij aan den gezigteinder een klein vaartuig ontwaarden. Zij maakten er den kapitein opmerkzaam op, die er niet veel acht op scheen te slaan, en zij hervatten hunne wandelingen en hunne spelen. Toen zij des avonds terugkeerden zagen zij een op de rotsen ingeslapen leguaan (kambagedis); een apothekers jongen, die tot de passagiers behoorde, gaf zijn verlangen te kennen dit dier te bezitten, dat overigens in deze streken niets zeldzaams is. LAVIGNE en CHARTON schoten het dier, en men roeide naderbij om het in de boot te nemen; maar toen de boot aan strand kwam stiet zij tegen de rotsen, sloeg om, en wierp allen die er in waren in het water. Het kostte vrij wat inspanning de wapens en de lieden die niet konden zwemmen, te redden, en de boot weer in staat te brengen om zee te houwen. Het was volslagen donker geworden, toen zij op nieuw van wal konden steken. Weldra ontstond er een twist tusschen den kapitein en den aan het roer geplaatsten eilander. De vier eilanders, die aan de riemen zaten, trokken hunne messen en wilden hun kameraad verdedigen. Een worsteling scheen onvermijdelijk, toen er een opmerkte dat, wanneer men zou gaan vechten, de boot op nieuw zou omslaan, en dit wijze woord herstelde den vrede.

"zagen zij een op de rotsen ingeslapen kambagedis."

hem uit hen te vergezellen. Weldra verliet men dan ook het schip in de jol; men telde in dit brooze vaartuig zeventien personen, waaronder vijf mannen die op het eiland te huis behoorden.

Na zich gebaad en een ontbijt genomen te hebben, hielden de passagiers op het strand hun siesta, of vermaakten zich onder elkander, toen zij aan den gezigteinder een klein vaartuig ontwaarden. Zij maakten er den kapitein opmerkzaam op, die er niet veel acht op scheen te slaan, en zij hervatten hunne wandelingen en hunne spelen. Toen zij des avonds terugkeerden zagen zij een op de rotsen ingeslapen leguaan (kambagedis): een apothekers jongen, die tot de passagiers behoorde, gaf zijn verlangen te kennen dit dier te bezitten, dat overigens in deze streken niets zeldzaams is. LAVIGNE en CHARTON schoten het dier, en men roeide naderbij om het in de boot te nemen; maar toen de boot aan strand kwam stiet zij tegen de rotsen, sloeg om, en wierp allen die er in waren in het water. Het kostte vrij wat inspanning de wapens en de lieden die niet konden zwemmen, te redden, en de boot weer in staat te brengen om zee te houwen. Het was volslagen donker geworden, toen zij op nieuw van wal konden steken. Weldra ontstond er een twist tusschen den kapitein en den aan het roer geplaatsten eilander. De vier eilanders, die aan de riemen zaten, trokken hunne messen en wilden hun kameraad verdedigen. Een worsteling scheen onvermijdelijk, toen er een opmerkte dat, wanneer men zou gaan vechten, de boot op nieuw zou omslaan, en dit wijze woord herstelde den vrede.

"zagen zij een op de rotsen ingeslapen kambagedis."

Echter kwam men slechts met moeite voorwaarts; de wind was vlak tegen; het vaartuig schepte water, zoodat men onophoudelijk twee man noodig had om het uit te hoozen. Eensklaps, bij het omzeilen van een uitschietsende punt, zagen zij op strand drie aangestoken lichten en vernamen zij verscheidene doffe kreten. Verraden of niet, er bleef hun geen andere keus over dan aan land te gaan en het gevaar het hoofd te bieden; zij rigtten dus hun koers naar die vuren, en, terwijl zij het strand naderden, beval LAVIGNE zijne makkers zich bij het ontschepen om hem heen te scharen, en zich gereed te houden om zich te verdedigen. Zij gehoorzaamden hem inderdaad, plaatsten zich met den rug tegen een rots en wachtten op deze wijze een hoop volks, dat op hen aankwam, af.

Hoe groot was hunne verrassing toen zij in de nieuw aangekomenen den supercarga MONTÈS, de beide vrouwelijke passagiers, een der beide neven van den kapitein en vier man der equipaadje van de goelet herkenden. Deze berigften hun dat de stuurman met het schip was ontvlugt; allen waren zij, zonder de minste hulpmiddelen, op het eiland achtergelaten.

Hunne eerste gedachte was den stuurman achterna te zetten; maar de eilanders weigerden hen hierin behulpzaam te zijn; ook, hadden zij geen geschikt vaartuig waarmede zij de volvoering van hunne plannen konden ondernemen. Zij bragten dus den nacht met klagen en jammeren door, en met het praten over de wijze waarop de stuurman zijn helsch voornemen had kunnen ten uitvoer brengen. Hij had den supercarga MONTÈS verzocht de passagiers naar het strand te vergezellen, opdat zij een

wandeling op het eiland zouden kunnen doen, terwijl hij er bijvoegde dat hij door zijne tegenwoordigheid het innemen van water zou bespoedigen: op deze wijze had hij zich van al de lieden, die hem in den weg stonden, weten te ontdoen. Er waren slechts zes personen aan boord gebleven: de stuurman, de zieke tweede stuurman, een matroos, de kok, de kleine elfjarige meid van de vrouwelijke passagiers en een der neven van den kapitein, die, waarschijnlijk het een of ander kwaad vermoedende, geweigerd had zich te verwijderen.

Zoodra MONTÈS den voet aan wal had gezet, hadden eenige eilanders hem gewaarschuwd dat zijn schip onder zeil was gegaan. Hij wilde het eerst niet gelooven, maar weldra gedrongen hetgeen hij met zijne eigen oogen zag voor waarheid aan te nemen, verliet ook hij het strand en zette de vlugtelingen achterna. Na verloop van een paar uren bereikte hij de goelet, die, daar zij slechts door drie man bestuurd werd, tamelijk langzaam vorderde. De stuurman, die zich nu aan hem vertoonde met een geweer in de hand, dreigde te zullen schieten als men het zou wagen hem te volgen; alle gesmeek was vruchteloos; men zag zich genoodzaakt naar land terug te keeren; het verslag was kort; men had de uitkomst maar al te wel voorzien.

Dit verhaal maakte de ongelukkige verlatenen wanhopig; zij bragten den nacht in den vreeselijksten angst door, al koesterden zij nog een flauwe hoop, daar het hun bekend was dat de tweede stuurman en de neef van den kapitein niet in den aanslag van den stuurman konden deelen, en zij dachten dat deze dien ellendeling zouden kun-

nen dooden en dan terugkomen om hen af te halen. Maar de dag brak aan, en wat zij zagen — hun schip niet. Het was dus noodig zich aan het lot te onderwerpen en op middelen om te leven, bedacht te zijn.

Hun toestand was inderdaad allerbetreurenswaardigst: zoo zij op een onbewoond eiland waren achtergelaten zouden de ongelukkigen er nog beter aan toe zijn geweest dan te midden eener bevolking van misdadigers waaronder zij nu geworpen waren. Een zekere MARTINET, die zich als gouverneur van het eiland voordeed, liet hen dit weldra gevoelen. Den eersten dag verschaftte hij hun eenig voedsel; maar den volgenden dag berigtte hij hun dat het eiland naauwelijks de vijftig veroordeelden die het bevatte, voeden kon, en dat zij zoo goed mogelijk zelf in hun onderhoud moesten voorzien. Zij beraadslaagden dus met elkander, en verdeelden zich in drie afdelingen. MONTÈS, die een repetitiehologie rijk was, gaf het aan een eilandder, die op zich nam hem en de beide vrouwen al den tijd van zijn verblijf op het eiland van voedsel te voorzien. De kapitein en diens neef, benevens vier matrozen wenschten aan het strand te blijven. LAVIGNE, CHARTON en de acht anderen besloten zich in het dorp nabij de bron te vestigen. Als een gevolg van de door hem betoonde geestkracht werd LAVIGNE tot hoofd van den kleinen hoop gekozen en CHARTON aangewezen om hem ter zijde te staan: alles wat zij bezaten werd gemeen goed verklaard, maar hun gemeenschappelijke rijkdom beliep ter naauwernood negen-en-twintig piasters. Na het maken van deze schikkingen, begaven zij zich naar het binnenste gedeelte van het eiland op weg.

Zij waren zoo ter neergeslagen, dat zij verscheidene uren noodig hadden om de twee mijlen, die hen van het dorp scheidden, af te leggen. Zij gevoelden bij voorraad dat zij slecht zouden ontvangen worden, want de eilanders vreesden dat deze nieuw aangekomenen de reeds zoo beperkte hulpbronnen van hun eiland zouden uitputten. Het liet zich gemakkelijk voorzien dat hun groote ellende te wachten stond; evenwel zouden zij nog veel meer hebben geleden, indien zij niet eene beschermster in dit ellendig oord en te midden van deze boosaardige, uit de maatschappij verbannen, wezens hadden aangetroffen. Voor de deur van de eerste hut van het dorp wachtte hen een nog jonge en schoone vrouw op; het medelijden, dat zich op haar gelaat afteekende, schonk aan hare trekken die uitdrukking van innemenden zieleadel, die alleen bij de onschuld wordt aangetroffen. Even als bijna al de eilandbewoners verkeerde zij in de grootste ellende. Niet te min bood zij dezen ongelukkigen edelmoediglijk alles aan wat zij bezat en tegelijk de gastvrijheid onder haar armzalig dak. Maar niet een der gedeporteerden volgde haar voorbeeld, ja zij vermeden zorgvuldig iedere aanraking met PETITA'S gasten. Deze moesten weldra de grootste ontberingen ondervinden, want zij wisten niet hoe zich eenig voedsel te verschaffen. Al hunne hoop op bevrijding berustte op een groot vuur dat zij iederen nacht op den berg ontstaken; volgens hunne meening moest dit noodsein meer dan een vaartuig aantrekken. Eenige dagen na hunne aankomst kregen zij inderdaad een vaartuig in het gezigt; LAVIGNE en CHARTON wierpen zich met eenige eilanders in een boot om er heen te roeijen; maar het slechte weder

belette hun het te naderen, en zij werden genoodzaakt naar Albemarle de wijk te nemen. Nu doorzagen zij het plan van den stuurman, terwijl zij den voet op het dorre en van allen plantengroei misdeelde eiland zetten, waarheen de ellendeling hen tot het innemen van water had willen overbrengen. Zij zouden er onvermijdelijk na verloop van eenige dagen van honger zijn omgekomen, en alzoo ieder spoor van zijne misdaad verdwenen zijn, terwijl de ongelukkigen op het eiland St. Charles, hoe luttel hun voedsel ook wezen mogt, er het leven nog konden voortslepen. Zij haastten zich naar hunne makkers terug te keeren, en vernamen dat het door hen geziene vaartuig, tijdens hunne afwezigheid, het anker voor het eiland had uitgeworpen. Het was een Amerikaansche walvischvanger, die hun alle mogelijke hulp geweigerd had. De kapitein wilde slechts eenige manschappen aannemen, om de zes matrozen te vervangen, die van zijn vaartuig waren gedeserteerd en die men later op het woeste eiland, waarheen zij gevlugt waren, van honger vond omgekomen. Slechts een der passagiers van de *Rosa-Segunda* stemde er in toe op den walvischvaarder in dienst te treden en de anderen konden van zijn gezagvoerder niet de minste ondersteuning erlangen.

Zij besloten toen een uiterste poging te wagen om uit dezen wanhopigen toestand te geraken. Zoo goed zij vermogten, herstelden zij hun sloep, besteedden al het hun overgebleven geld tot den aankoop van levensmiddelen en scheepten zich daarop in, ten einde te trachten het vasteland te bereiken. Maar na een etmaal op zee te hebben doorgebracht, zagen zij maar al te zeer het vermetele van

zulk eene onderneming in, en achtten zij zich nog dubbel gelukkig, met hun door het zeewater beschadigden leeftogt, andermaal op het eiland St. Charles aan land te komen.

Nu waren zij van alle hulpmiddelen verstoken, en genoodzaakt allerhande middelen te beproeven, ten einde met groote moeite het voedsel voor iederen dag te verkrijgen. Een tijd lang kon CHARTON zijne makkers van een soort van aardappelen voorzien, terwijl hij portretten maakte, die de eilanders hem *in natura* betaalden; maar dit duurde slechts korten tijd, en de vaak vruchteloze vischvangst werd voor de kleine kolonie bijna het eenige middel ter behoudenis. Met iederen dag verminderden hunne krachten door de aanhoudende vermoeijenissen en outbering; zij konden naauwelijks meer het hout kappen, dat zij noodig hadden tot onderhoud van het iederen nacht ontstoken vuur. Eindelijk, na een lijden van vijf-en-zestig dagen, ontdekten zij een goelet, die naar het eiland den koers rigite. Het was de *Beide Zusters*, van Guayaquil, een eigendom van generaal WILLAMIL, die ook eigenaar van het eiland St. Charles was. Zij bragt nieuwe gedeporteerden over en kwam diegenen halen wier straf tijd verstreken was.

De kapitein stemde er in toe de bemanning en de passagiers van de *Rosa* mede te nemen, maar weigerde volstandig, in weerwil van hunne onophoudelijke smee-kingen, ook PEPITA te bevrijden, omtrent wie hij de strengste bevelen ontvangen had. Allen betreurden deze maatregelen zeer, maar zij moesten zich onderwerpen, en konden zelfs niet achter het geheim komen, dat het bestaan van deze jeugdige vrouw omhulde. — Zij gaven

eenige geschenken aan de beide als opperhoofden van het eiland erkende lieden, en verzochten hun haar, die zich zooveel aanspraak op hunne dankbaarheid had verworven, te beschermen, en vertrokken allen, met uitzondering van een der matrozen, die kort geleden in zee was omgekomen, terwijl hij met de eilanders op de vischvangst uit was.

Na een moeilijken overtocht van dertig dagen, kwamen zij te Guayaquil, en vonden in de ontvangst der inwoners, die met elkander in hartelijkheid wedijverden, eenige vergoeding voor hun uitgestaan lijden. Ook vernamen zij er de ontkenning der laaghartige en misdadige handelwijze, waarvan zij het slagtoffer waren geweest.

De stuurman BOULTON had den eigen dag der inschepping zijn helsch voornemen opgevat, bij het zien van de op het dek vastgejorde zware kist, die het vermogen der drie compagnons bevatte. Met dit oogmerk ook had hij geen genoegzamen voorraad water medegenomen voor een reis naar de Galapagos-eilanden, terwijl hij zich voorstelde de geheele bemanning op het dorre strand van Albemarle te verlaten. Om die zelfde reden ook had hij op een zeer grooten afstand van het eiland St. Charles willen voor anker gaan. Op deze reeks van gruwelen was een nog afschuwelijker treurspel gevolgd. Toen iedereen zich aan land bevond, had hij het anker geligt; daar de jeugdige neef van den kapitein er zich tegen had willen verzetten, doorstak hij hem met het dolkmes dat hij CHARTON had ontstolen; daarna had hij den tweeden stuurman gewurgd, die door ziekte aan zijne kooi gebonden was. Toen daarop TOE, een der drie aan de compagnons toebehoorende honden, naar hem gebeten had, had hij dien met een anker-

spil doodgeslagen. Het elfjarige meisje werd door hem in een hut opgesloten, en daarna, verschrikt door zoo vele misdaden, had hij zich met zijn beide medepligtigen, een Chiliaansche matroos en een neger, een duchtigen roes aangezet. Dit oogenblik van aarzeling, waaraan de grootste misdadigers zich soms overgeven, was evenwel van korten duur geweest.

Met reden vooronderstellende dat zij, die zich zoo schandelijk hadden bedrogen gezien, de uiterste pogingen zouden in 't werk stellen om hem op te sporen, had de nieuwe bevelhebber der *Rosa* het kustland van Amerika verlaten, en door het bezoeken der minst afgelegen streken van Australië gehoopt dat zijn klein vaartuig aan het naauwgezet onderzoek door de hoofden der stations uitgeoefend, ontsnappen zou; dit was in den beginne ook vrij wel gelukt; men had hen van het eene eiland naar het andere zien stevenen, en handel drijven met zijn buit. Maar daar een Fransch fregat, dat voor de Sandwich eilanden kruiste, het zonderlinge voorkomen van dat vaartuig had opgemerkt, deed het dit bijdraaijen en vraagde om inlichtingen. De ontstelde stuurman wendde terstond voor dat een geweldige stortzee in een of anderen storm den kapitein, de passagiers en het overige gedeelte der bemanning over boord had geworpen. Een dergelijk antwoord deed den argwaan van den Franschen officier alles behalve verminderen, die, aan boord van de *Rosa* gekomen, de volle waarheid van het in hare hut opgesloten meisje vernam. De schuldigen werden naar Valparaiso gevoerd en gevonden. BOULTON werd ter dood gebragt, terwijl zijne beide medepligtigen tot levenslangen dwangarbeid veroordeeld werden.

HELLOCO EN RINCEMAIN OP HET PINGUIN EILAND.

1860.

Het Pinguin eiland is een dier verlatene bijna onbekende landen, die slechts door de stoutmoedige matrozen worden bezocht, welke de streken van Patagonië doorkruisen en zich op de vangst van den zeehond toeleggen. Het heeft den naam, dien het nu draagt, ontvangen van een in ons klimaat onbekenden vogel, en die daar hij zich met ontelbare hoopen op de uitgestrekte sneeuwvelden nederzet, in de Poolstreken ook aanleiding tot de vreemdste zinsbegoochelingen geeft. De wetenschap heeft dien vogel onlangs in zijne verschillende soorten doen kennen; onder de geleerden is er nooit een oorspronkelijker beschrijving van gegeven, dan die waarvan wij de voornaamste trekken hier laten volgen. Zij dagteekent van den tijd toen een van Frankrijks grootste zeevaarders in leven was. Zij is van een medgezel van BOUGAINVILLE afkomstig, die — iets zeer merkwaardigs in dien tijd — een vette abdij, waar hij zich in de meest wenschelijke rust met de wetenschap onledig hield, had laten varen om de Malouine-eilanden te gaan bezoeken: hij kon bijna voor een ROBINSON doorgaan.

»De pinguin (het is de abt PERNETTY die spreekt) is zulk een zonderling dier, dat men bijna niet kan zeggen tot welke soort hij behoort. Hij heeft een bek even als de vogels: ook heeft hij veëren, maar zoo fijn en zoo weinig op gewone veëren gelijkend, dat zij eigenlijk meer op haar, en wel een fijn zacht zijdeachtig haar, gelijken: slechts bij het uittrekken er van komt men van zijne dwaling terug: dan ontdekt men de schacht van de pen en hare kleine veertjes. In plaats van vleugels, vindt men twee vinnen, die dezelfde geledingen als de vleugels van vogels hebben en met zeer kleine veertjes bezet zijn, welke men voor schubben houden zou. Op het eerste gezigt schijnt het dier geen dijen te hebben, en het is of zijne platte pooten, overeenkomstig die van de gans, aan beide zijden van zijn staart onmiddellijk uit het ligchaam voortkomen, terwijl deze niets anders is dan de voortzetting der veëren en bijna aan die der eenden gelijk, maar toch veel korter. De hals, de rug, de vinnen zijn blaauwachtig grijs, bovenal vermengd met een soort van parelgrijs: de buik, tot aan den hals, is wit. De ouden hebben om de oogen een soort van witten, met geel doormengden band, die vrij wat overeenkomst heeft met een bril. Deze band strekt zich vervolgens van de beide kanten langs den hals uit of is dikwijls dubbel, en langs de vinnen heen loopende, en reikt tot de pooten, die van een zwartachtig grijze kleur en met tamelijk groote nagels bezet zijn. Het geluid dat het voortbrengt is gelijk aan dat van een balkenden ezel. Zijn houding en gang hebben niets met die van een vogel gemeen: hij loopt regt op met den kop en het ligchaam even als een mensch.

Als men hem op een honderd schreden afstands ziet, zou men meenen een koorkind met een bisschopskap voor zich te hebben. De grootste dien wij gevangen hebben zal ongeveer twee voet tien duimen hoog zijn geweest.

»Even als de zeehonden wonen zij in rotskloven en verschansen zich, even als de vossen, in holen. Men nadert ze zoo dicht, dat men hen met een stok kan dooden. Naar gelang gij hen nadert, kijken zij u aan terwijl zij den kop nu eens links dan weder regts wenden, als of zij u uitlachten en bij zich zelve spottenderwijze zeiden: »Kijk me dien mooijen mijnheer eens aan.» Soms nemen zij de vlugt wanneer men op vijf of zes voeten afstands van hen is, en loopen ongeveer even als een gans. Als zij verrast worden en men hen aanvalt, loopen zij op u toe, en trachten zich te verdedigen door u met den bek in de beenen te bijten. Om daartoe te geraken, nemen zij zelfs list te baat, en, terwijl zij doen alsof zij ter zijde uitwijken, keeren zij haastig terug en bijten zoo stevig dat zij, als men naakte beenen heeft, er een stuk uitrukken. Doorgaans ziet men deze dieren bij troepen, somtijds ten getale van veertig, in slagorde geschaard, terwijl zij u op een twintig passen voorbij zien gaan.»

In de volkomen eenzame oorden en nabij de kusten, waar de schipbreuk plaats greep, kan men deze gepluimde escadrons schier bij duizenden tellen. De ongelukkige helden van het hier achtervolgend verhaal zouden in de jagt op deze dieren gewis een overvloedig hulpmiddel tegen den hongersnood gevonden hebben, maar, gelukkig voor hen, hadden zij den tijd niet om hunne activiteit ter bestrijding van het gebrek aan den dag te leggen: de schrik,

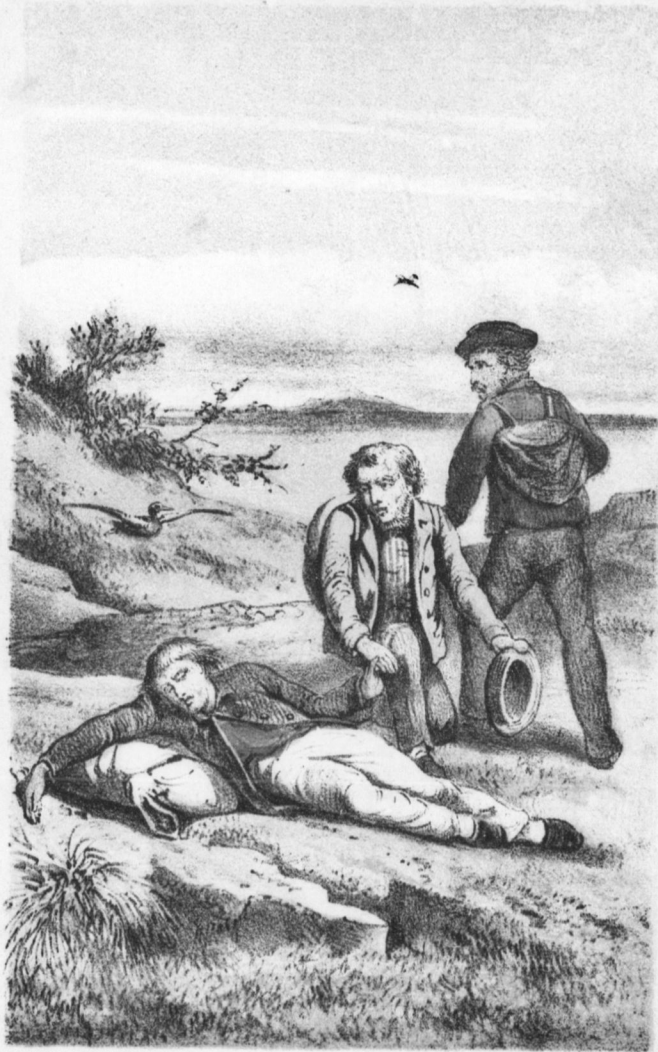

door de verlatenheid hen ingeboezemd, had hen overigens reeds overwonnen 1).

De *Georges*, een brik van 165 ton, in 1848 te Caen gebouwd en te Granville, onder bevel van kapitein ROULAIN, uitgerust, strandde bij het Pinguin eiland den eersten April 1860. Van de zes man, der equipaadje verdwenen er drie, waaronder de kapitein zich bevond; het is waarschijnlijk dat zij zijn omgekomen; aan de drie anderen HELLOCO, RINCEMAIN EN SYRA, gelukte het het land te bereiken; deze laatste was de overbrenger van brieven voor den Franschen consul te Montevideo en voor den eersten aanvoerder der volkplantingen, dien hij op de kust zou aantreffen.

De drie matrozen waren in de gelegenheid geweest eenigen leeftogt te kunnen redden; maar deze strekte slechts kort, en weldra waren zij genoodzaakt hun leven te reken door middel van de schelpdieren, die zij op de kust vonden. Maar dit hulpmiddel was spoedig onvoldoende, zoodat zij erg verzwakten, welke verzwakking nog toe-

1) Het vleesch van den pinguin is verre van lekker; maar de zeelieden versmadden het niet. Dom FERNETTY zegt het volgende er van: „Het is zwart en heeft min of meer een muskusreuk. Wij hebben het dikwijls als een soort van hazepaper gebruikt, en bevonden dat het niet voor dat van een haas onderdoet. Wij hebben er verscheidene gevild om de huid te bewaren; maar deze was zoo vet en olieachtig dat wij ze in zee moesten werpen.” Ten tijde van BOUGAINVILLE was de kunst om vogels op te zetten, zoo zeer tot volkomenheid gebragt door den natuurkundige DELALANDE, die als een slagtoffer zijner liefde voor de wetenschap viel, nog erg ten achteren, en dus nog niet in staat om zooveel verzamelingen te verkrijgen. Om zulk een onbeduidende oorzaak werpt men nu geen huiden, of vellen meer in zee.

"kon SYRA, door zooveel ellende uitgeput."

HELLOCO EN RINCEMAIN OP HET PINGUIN EILAND.

nam door de vermoeijenis en het lijden door gebrek aan drinkwater. Zij zwierven op deze wijze tot den 11^{den} Mei rond. Op dat tijdstip kon SYRA, door zooveel ellende uitgeput, geen voet meer verzetten: hij viel op den grond om niet weder op te staan. Zijne beide makkers, die noodzaak waren hem te verlaten, beloofden hem ten minste, toen zij hem verlieten, dat zij hem zouden komen halen indien zij hulp hadden gevonden.

Den volgenden dag, Zaterdag den 12^{den} Mei, hielden HELLOCO EN RINCEMAIN, na op nieuw een angstvollen dag gesleten te hebben, halt tegen zeven ure in den avond, en ontstaken een vuur om den nacht door te brengen. Deze omstandigheid werd door kapitein BEAUGRAND, gezagvoerder van den *Ferdinand* van Havre gezien, wiens schip toen te Tova voor anker lag. Den volgenden Zondag ochtend zette deze, die wilde weten waarvan het vuur dat hij den vorigen avond gezien had, afkomstig was, koers naar land met zijn barkas en een harpoeniersloep. Hij vond de beide matrozen ieder met een zak op den rug, maar letterlijk uitgeput van zwakheid, volslagen ontzenuwd, en nog slechts vier-en-twintig uren kunnende leven, zoo waren zij door honger en vermoeijenis afgemat. In de sloep had hij wat wijn en leeftogt medegenomen; hij laatste zich hun bijstand te brengen, waaraan zij zoo zeer behoefte hadden, waarna men hen aan boord van den *Ferdinand* overbragt.

Den volgenden ochtend vertrok kapitein BEAUGRAND met zijn stuurman en eenige manschappen, ten einde SYRA op te sporen. Hij liet zich door HELLOCO vergezellen, die beter dan zijn makker in staat was de vermoeijensissen van de reis uit te staan. De harpoeniersloep volgde de kust,

terwijl de kapitein, zijn stuurman en HELLOCO denzelfden weg over land namen. Op deze wijze kwam men op de plek aan, waar de drie matrozen van elkander scheidten, nadat zij te zamen den nacht van den 11^{den} Mei hadden doorgebracht. Men vond er geen andere sporen van SYRA dan eenige vodjes papier en de doos, waarin hij zijn zwavelstokken borg. Men legde groote vuren aan en bragt den nacht op de plaats door.

Den volgenden ochtend, den 13^{den} Mei, des morgens ten tien ure weigerde de kapitein, daar SYRA niet verschenen was, het onderzoek langer voort te zetten. Toch liet hij, vóór zijn vertrek, nieuwe vuren ontsteken, waarbij men beschuit in een zak, water in flesschen, lucifers, en een briefje van den navolgenden inhoud legde: »SYRA, het hier tegenover liggend eiland is Tova; leg vuur aan, men let op u en men zal u terstond komen halen.» De *Ferdinand* bleef nog eenigen dagen achter, maar zonder den minsten goeden uitslag. Eens ontdekte men vuren en men haastte zich aan land te gaan: het was een troep Patagoniers te paard, die dat teeken had gegeven. Kapitein BEAUGRAND beloofde hun een goede belooning als het hun gelukte niet alleen SYRA, maar ook de drie andere manschappen der brik *George* terug te vinden. De Patagoniers beloofden het en de *Ferdinand* keerde naar Frankrijk terug, waar dit vaartuig in het midden van Augustus 1860 aankwam, de beide mannen, die het gered had, met zich voerende.
